

EL PLA DE BARRIS DE LA MARINA

MARÇ 2017

A LA MARINA
TENIM UN PLA

EL PLA DELS BARRIS DE BARCELONA

Projecte:

Pla de Barris de la Marina

Emplaçament:

Barris de la Marina del Prat Vermell i la Marina de Port, districte de Sants-Montjuïc, Barcelona

Promotor i redactor:

Foment de Ciutat

Disseny, maquetació i suport a la redacció:

Urbaning

C/ de Montserrat, 95

08221 Terrassa

www.urbaning.cat

Fotografia:

Andreu Adrover Esquena

Dortoka (fotos aèries)

Correcció:

Amor Montané March

Edició i producció:

Direcció d'imatge i serveis editorials

Passeig de la Zona Franca, 66

08038 Barcelona

www.barcelona.cat/barcelonallibres

Barcelona, març de 2017

© de l'edició: Ajuntament de Barcelona

© dels textos i les imatges: els autors esmentats

DL: B.9352-2017

Pla de Barris
la Marina

Denominació general del programa “Pla de Barris”

Barcelona la conformen 73 barris que tenen orígens històrics i evolucions molt diversos. Tots tenen elements que sumen per fer de Barcelona un bon lloc on desenvolupar el projecte vital del veïnat, on fer efectiu el dret a la ciutat, en el seu sentit més ampli. Això no obstant, el desenvolupament asimètric d'alguns barris al llarg del temps ha generat desigualtats socioeconòmiques importants. En els últims anys, malgrat la recuperació que assenyalen molts indicadors, les diferències territorials han augmentat.

Davant d'aquesta situació, el Govern pren el compromís de treballar per reduir aquestes desigualtats entre els barris en àmbits tan fonamentals com l'habitatge, l'espai públic, l'educació, la salut i la creació de condicions per a la millora de l'activitat econòmica. Per això defineix accions per aconseguir territoris resilents, que sumin les capacitats dels veïns i veïnes.

En aquest context neix el Pla de Barris, com una iniciativa municipal de millora de les condicions de vida als barris de la ciutat. Té com a objectiu principal reduir les desigualtats socials i territorials, tot

impulsant l'accés a la renda, als serveis, a la qualitat urbana i al benestar per a tot el veïnat.

El Pla de Barris està concebut com un instrument en la lluita contra l'increment de les desigualtats socials a la ciutat. A més, pretén abordar els efectes negatius que es deriven de la concentració dels nivells de renda més baixos en aquells barris que pateixen dèficits urbanístics més acusats i on la qualitat de l'habitatge és menor. I pretén fer-ho aplegant la capacitat, els recursos i la legitimitat de l'Ajuntament amb la iniciativa, la creativitat i l'eficàcia de l'acció veïnal. Amb aquest criteri, el Pla de Barris vol incidir en quatre àmbits d'actuació estratègica: drets socials, educació, activitat econòmica i ecologia urbana.

Així, els principals trets del Pla de Barris, entès com a eina per aconseguir un abordatge integral i transversal de les mancances de cada territori, són els següents:

- La dotació de recursos extraordinaris.
- La transversalitat de les actuacions que ha d'implicar el treball entre diferents àrees de l'Ajuntament.

- La voluntat de col·laboració interadministrativa.

- L'apoderament veïnal, tant en la definició com en el seguiment i la gestió del programa.

- El reforç i el protagonisme de la xarxa associativa i d'entitats.

- La capitalització de l'experiència en els processos de transformació urbana a Barcelona i a Catalunya.

- El compromís d'avaluació i de rendició de comptes.

Aquest document recull el procés d'elaboració i el conjunt d'accions que es volen dur a terme a la Marina del Prat Vermell i la Marina de Port, i s'estructura en quatre blocs.

Bloc 1. Context

En el primer apartat d'aquest primer bloc s'exposa la raó de ser del Pla de Barris i se'n contextualitza la necessitat a partir de diversos indicadors del territori. En el segon apartat es presenta una visió conjunta a escala de ciutat, a partir dels tres grans eixos de referència on s'inscriu el Pla de Barris. En els apartats tercer i quart s'apunten alguns dels indicadors de vulnerabilitat del territori i els objectius generals del Pla de Barris. Finalment, en el cinquè apartat s'exposa la metodologia de treball i d'elaboració del Pla de Barris.

Bloc 2. Elaboració

En els tres primers apartats del segon bloc es duu a terme una descripció del barri en el qual s'intervé, una anàlisi quantitativa dels principals indicadors del territori i una diagnosi, la qual permet interpretar les dades de l'anàlisi i identificar els principals temes en els quals el Pla ha d'incidir. Tant l'anàlisi com la diagnosi s'estructuren en quatre grans àmbits temàtics: drets socials, educació, activitat econòmica i ecologia urbana.

Tot i que l'educació és reconeguda com un dret social, té un paper molt important en el marc de les desigualtats socials que s'aborden des d'aquest programa. Per aquest motiu s'ha considerat oportú donar-li entitat pròpia perquè encaixi un àmbit temàtic independent, dins del qual s'aglutinaran totes les actuacions encaminades a garantir la igualtat d'oportunitats educatives.

En el darrer apartat d'aquest bloc s'esmenten els plans actius i l'acció de govern present a cada barri.

Bloc 3. Intervenció

En aquest bloc s'identifiquen els objectius específics per a cadascun dels àmbits temàtics i els projectes motor, que són aquells que per les seves característiques esdevenen centrals en l'actuació del Pla de Barris. A continuació, es detallen les propostes i les accions concretes de cada àmbit temàtic i es presenta el pressupost previst per al seu desplegament. Finalment, es mostra una visió global de la intervenció del Pla de Barris.

Bloc 4. Marc de coproducció i governança. Desenvolupament

El quart bloc fa incidència en el procés de gestió i governança, en la participació i l'acció comunitària, en els indicadors d'avaluació del projecte i en tot allò que té a veure amb la comunicació del Pla.

ÍNDEX

Bloc 1

Context

1 El context territorial del Pla de Barris

P 12

2 Eixos de referència

P 14

- 2.1 Eix Besòs
- 2.2 Eix Muntanya-Turons
- 2.3 Eix Litoral

3 Indicadors de vulnerabilitat

P 22

- 3.1 Pobresa i desigualtat: renda familiar disponible
- 3.2 L'atur i la renda familiar disponible
- 3.3 Nivell formatiu i igualtat d'oportunitats educatives
- 3.4 Salut física i mental. Les desigualtats en salut als barris
- 3.5 Habitatge
- 3.6 Taxa de població estrangera

4 Objectius generals

P 40

5 Metodologia d'elaboració del Pla de Barris

P 42

Bloc 2

Elaboració del Pla de Barris de la Marina

6 Àmbit territorial d'actuació específic

P 52

- 6.1 Descripció i encaix territorial
- 6.2 Història
- 6.3 Dades generals
- 6.4 Antecedents
- 6.5 Dades sociodemogràfiques

7 Anàlisi P 72

• 7.1 Drets socials

- 7.1.1 Salut
- 7.1.2 Distribució d'atur
- 7.1.3 Habitatge
- 7.1.4 Teixit associatiu
- 7.1.5 Serveis socials
- 7.1.6 Convivència

• 7.2 Educació

- 7.2.1 Nivell formatiu
- 7.2.2 Equipaments docents

• 7.3 Activitat econòmica

- 7.3.1 Renda familiar disponible
- 7.3.2 Activitat comercial

• 7.4 Ecologia urbana

- 7.4.1 Planejament urbanístic
- 7.4.2 Densitat de població
- 7.4.3 Equipaments
- 7.4.4 Espais lliures
- 7.4.5 Jocs infantils
- 7.4.6 Xarxa de bus i la seva influència

- 7.4.7 Xarxa de tren, metro i tramvia, i la seva influència
- 7.4.8 Xarxa de bici
- 7.4.9 Xarxa viària
- 7.4.10 Pendents del vial
- 7.4.11 Contaminació

8 Diagnosi P 120

9 Plans actius i acció de govern P 136

Bloc 3

Intervenció a la Marina

10 Objectius específics P 144

11 Projectes motor P 148

12 Propostes i accions P 154

13 Pressupost desglossat per conceptes P 188

14 Visió global P 192

Bloc 4

Marc de coproducció i governança. Desenvolupament

15 Gestió i governança P 198

16 Participació i coproducció P 202

17 Indicadors d'avaluació del projecte P 206

18 La comunicació del Pla de Barris P 208

Bloc 1

Context

Bloc 1>

1

El context territorial del Pla de Barris

2

Eixos de referència

2.1.

Eix Besòs

2.2.

Eix Muntanya-Turons

2.3.

Eix Litoral

3

Indicadors de vulnerabilitat

3.1.

Pobresa i desigualtat: renda familiar disponible

3.2.

L'atur i la renda familiar disponible

3.3.

Nivell formatiu i igualtat d'oportunitats educatives

3.4.

Salut física i mental. Les desigualtats en salut als barris

3.5.

Habitatge

3.6.

Taxa de població estrangera

4

Objectius generals

5

Metodologia d'elaboració del Pla de Barris

Bloc 1 >

1 | El context territorial del Pla de Barris

A escala municipal, les desigualtats entre els barris més rics i més pobres de Barcelona s'han incrementat en els darrers anys. I és que el creixement en termes macroeconòmics globals de la ciutat els darrers quinquennis ha anat acompanyat d'un eixamplament de les diferències entre les rendes altes i les baixes, el consegüent aprimament de les classes mitjanes i la desigualtat territorial que ens ocupa aquí.

Les conseqüències d'aquesta situació esdevenen particularment greus als barris més desfavorits de Barcelona, en aspectes com ara l'augment de les situacions de risc de pobresa i d'exclusió social, la manca d'ocupació i l'impacte de l'atur de llarga durada sobre les llars, l'empitjorament progressiu de les condicions laborals, la pèrdua de serveis del sistema de protecció social i la manca de mitjans per a les polítiques preventives i de garantia social.

Davant d'aquest fet, al llarg del mandat actual, el desenvolupament del Pla de Barris pretén actuar contra aquestes desigualtats en setze barris de la ciutat, distribuïts

en sis districtes, que s'aniran concretant per etapes en deu plans de barris, tenint present que un pla pot incidir sobre més d'un barri.

Els principals criteris de selecció dels barris per dur a terme el programa són els següents:

- Nivell de renda mitjana del barri respecte del conjunt de la ciutat.
- Indicadors socioeconòmics, educatius i socio-sanitaris.
- Presència de col·lectius amb necessitats especials.
- Dèficits urbanístics.
- Estat del parc d'habitatges.
- Existència d'actuacions complementàries.

Amb aquests criteris s'elaboren deu plans de barris, que són els següents: la **Trinitat Nova**, **Bon Pastor** i **Baró de Viver**, el **Besòs i el Maresme**, la **Marina** (que inclou els barris de la **Marina de Port** i la **Marina del Prat Vermell**), el **Raval Sud** i el **Gòtic Sud**, **Sant Genís dels Agudells** i la **Teixonera**, la **Zona Nord** (format pels barris de **Ciutat Meridiana**, **Torre Baró i Vallbona**), **Trinitat Vella**, i la **Verneda i la Pau**. Aquests plans afecten sis districtes de la ciutat: Sant Martí, Sant Andreu, Nou Barris, Ciutat Vella, Horta-Guinardó i Sants-Montjuïc.

D1 CIUTAT VELLA

- 1 El Raval
- 2 El barri Gòtic
- 3 La Barceloneta
- 4 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

D2 EIXAMPLE

- 5 El Fort Pienc
- 6 Sagrada Família
- 7 Dreta de l'Eixample
- 8 L'Antiga Esquerra de l'Eixample
- 9 La Nova Esquerra de l'Eixample
- 10 Sant Antoni

D3 SANTS - MONTJUÏC

- 11 El Poble-Sec
- 12 La Marina del Prat Vermell
- 13 La Marina de Port
- 14 La Font de la Guatlla
- 15 Hostafrancs
- 16 La Bordeta
- 17 Sants - Badal
- 18 Sants

D4 LES CORTS

- 19 Les Corts
- 20 La Maternitat i Sant Ramon
- 21 Pedralbes

D5 SARRIÀ - SANT GERVASI

- 22 Vallvidrera, Tibidabo i Les Planes
- 23 Sarrià
- 24 Les Tres Torres
- 25 Sant Gervasi - la Bonanova
- 26 Sant Gervasi - Galvany
- 27 El Putxet i el Farró

D6 GRÀCIA

- 28 Vallcarca i els Penitents
- 29 El Coll
- 30 La Salut
- 31 La Vila de Gràcia
- 32 Camp d'en Grassot i Gràcia Nova

D7 HORTA - GUINARDÓ

- 33 El Baix Guinardó
- 34 Can Baró
- 35 El Guinardó

- 36 La Font d'en Fargues
- 37 El Carmel
- 38 La Teixonera
- 39 Sant Genís dels Agudells
- 40 Montbau
- 41 Vall d'Hebron
- 42 La Clota
- 43 Horta

D8 NOU BARRIS

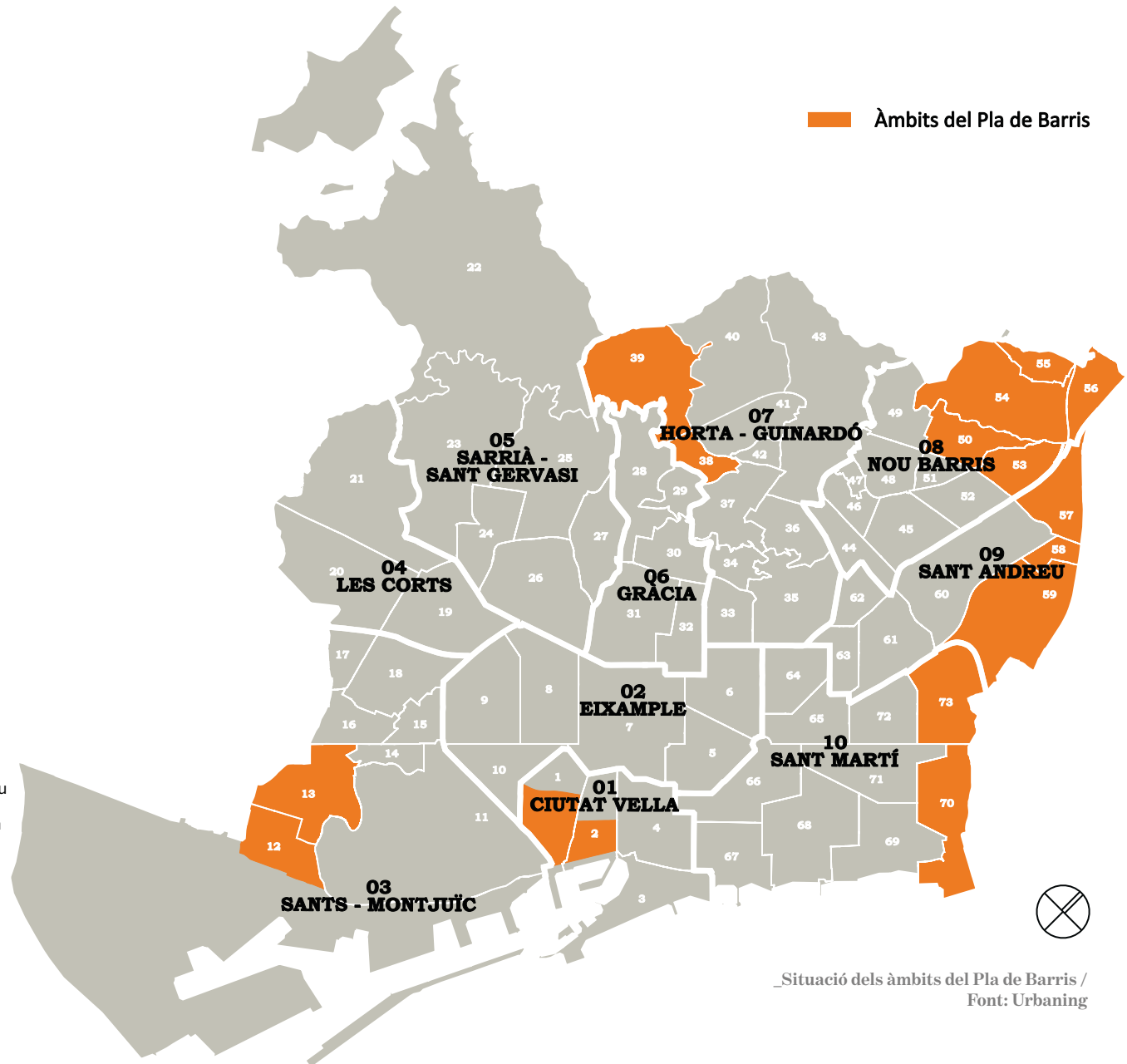
- 44 Vilapicina i la Torre Llobeta
- 45 Porta
- 46 El Turó de la Peira
- 47 Can Peguera
- 48 La Guineueta
- 49 Canyelles
- 50 Les Roquetes
- 51 Verdum
- 52 Prosperitat
- 53 La Trinitat Nova
- 54 Torre Baró
- 55 Ciutat Meridiana
- 56 Vallbona

D9 SANT ANDREU

- 57 Trinitat Vella
- 58 Baró de Viver
- 59 Bon Pastor
- 60 Sant Andreu
- 61 La Sagrera
- 62 El Congrés i els Indians
- 63 Navas

D10 SANT MARTÍ

- 64 El Camp de l'Arpa del Clot
- 65 El Clot
- 66 El Parc i la Llacuna del Poblenou
- 67 La Vila Olímpica del Poblenou
- 68 El Poblenou
- 69 Diagonal Mar i Front Marítim del Poblenou
- 70 El Besòs i el Maresme
- 71 Provençals del Poblenou
- 72 Sant Martí de Provençals
- 73 La Verneda i la Pau

__Situació dels àmbits del Pla de Barris /
Font: Urbaning

Bloc 1 >

2 | Eixos de referència

Barcelona s'inscriu en un àmbit amb molta influència sobre el territori des d'una òptica econòmica, demogràfica o del medi natural. Aquest àmbit està delimitat pel riu Besòs, el front litoral, la serra de Collserola i la plataforma econòmica del delta del Llobregat.

La naturalesa d'aquests eixos metropolitans els confereix un gran potencial estratègic de transformació i desenvolupament, capaç de fer confluïr sinergies i d'articular el territori d'acord amb una nova manera de construir les ciutats, perquè esdevinguin nuclis generadors de noves centralitats. Tanmateix, aquest gran potencial contrasta amb el fet que bona part dels barris més desafavorits de la ciutat de Barcelona, en termes de renda familiar disponible mitjana, s'inscriuen dins d'aquests eixos. Es constata, doncs, una dissociació entre uns eixos d'abast metropolità amb gran potencial transformador i uns territoris a escala de barri amb dificultats per accedir a les oportunitats que aquests eixos ofereixen en condicions d'igualtat.

Per tant, els eixos Besòs, Muntanya-Turons i Litoral (en connexió amb el parc del delta

del Llobregat, a través de la Marina) esdevenen el marc territorial de referència en el qual s'inscriuen els diferents programes del Pla de Barris que s'implementaran, estableixen un nexa entre els programes i els doten d'una eina addicional per fer front a les desigualtats territorials.

La definició d'àrees territorials perseguïx, principalment, els objectius següents:

- Diagnosticar de forma conjunta les problemàtiques i les potencialitats de cada àrea. Algunes actuacions, com ara les vinculades a drets socials o a promoció econòmica, difícilment poden acotar-se a escala de barri.

- Raonar l'equilibri d'inversions i d'actuacions entre els diferents barris, ateses les importants diferències entre ells, les seves necessitats i el volum de població.

- Definir les actuacions en un escenari temporal de llarg termini, ja que es tracta d'accions de fons, estratègiques i no tàctiques.

- Establir una estratègia de generació de centralitat urbana, reforçant la interconnexió i la interacció entre territoris.

- Definir una estratègia d'actuació capaç de mitigar els retards acumulats de les inversions de les altres administracions públiques (com en l'estació de la Sagrera o les parades de metro a la Marina).

- Establir una prioritització i un cronograma de les actuacions i dels programes previstos, amb l'objectiu d'incidir de la forma més transversal possible sobre les causes estructurals de la desigualtat.

- Coordinar les actuacions amb les altres administracions.

Una de les principals potencialitats i innovacions del Pla de Barris és la interrelació entre l'impuls de projectes de barri i l'adopció d'estratègies d'eix per a diferents àrees de la ciutat. Es tracta de dues línies d'actuació complementàries i que s'han d'enriquir mútuament, per diversos motius:

- Actuen a escales diverses (de barri i d'eix).

- Els horitzons temporals són diferents (quatre anys per al Pla de Barris, i de mitjà a llarg termini per als eixos).

- El tipus d'actuacions que han de preveure també són diferents (el Pla de Barris preveu actuacions de caràcter social, d'equipament i urbanisme local i d'apoderament veïnal, mentre que els eixos preveuen actuacions d'estratègia econòmica, de reequilibri urbà i d'abast infraestructural).

- Els actors amb què cal comptar són també diferents (els projectes de barri s'han de basar essencialment en l'actuació del propi ajuntament i de les entitats i veïns i veïnes de cada barri, en estreta col·laboració; les estratègies d'eix han d'incorporar, a més, altres administracions i empreses).

Tot i el seu caràcter divers, ambdós tipus d'instruments són indissociables i l'èxit d'un depèn de l'èxit de l'altre.

Pel que fa a la pertinença dels barris als eixos, cal remarcar que, atesa la seva ubicació, alguns barris esdevenen llocs frontissa. És el cas de Ciutat Meridiana, Torre Baró, les Roquetes i la Trinitat Nova, que se situen en la confluència dels eixos Besòs i Muntanya-Turons. En una situació anàloga es troba la Marina, ja que se situa en la confluència entre l'eix Litoral i l'àmbit d'actuació del Pla Delta.

2 | Eixos de referència

2.1 | Eix Besòs

Els barris que configuren la llera del riu Besòs constitueixen un eix força homogeni pel que fa a la caracterització social i territorial, i delimiten una àrea d'intervenció sobre la qual existeix una necessitat urgent d'acció municipal per afavorir-ne la cohesió. Les iniciatives dutes a la pràctica fins ara necessiten una visió integral, un canvi d'escala per incrementar-ne i intensificar-ne la incidència, i un enfocament col·laboratiu per poder concentrar els esforços en la lluita contra la vulnerabilitat.

Dins de l'àrea que correspon a les dues lleres del riu Besòs, en la qual es concentra un 10 % de la població catalana i on es busca establir sinergies amb els barris dels municipis adjacents (Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma, Badalona i Montcada i Reixac), s'hi concentren alguns dels barris de la ciutat que pateixen amb més intensitat una situació precària. El riu ha de deixar de ser un límit i ha d'adquirir centralitat

urbana com a eix cívic vertebrador de la futura ciutat metropolitana.

El Consorci del Besòs, constituït fins al 2015 per Montcada i Reixac, Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs i Barcelona, el 2016 s'amplia, incorporant Badalona, i canvia els estatuts per passar de ser un consorci urbanístic a ser un consorci amb plenes competències per desplegar totes les polítiques intermunicipals que els socis acordin. La redacció del Pla Besòs, com a document guia que ha de definir el marc de cooperació i de polítiques conjuntes dels municipis, té per objecte dotar el continu urbà de l'entorn del riu d'una estratègia d'acció compartida per a la millora de la qualitat de vida a ambdues lleres del Besòs en matèria d'infraestructures, mobilitat, espais lliures, equipaments i serveis, així com en promoció econòmica i ocupació, cultura, esports i drets socials. El Pla Besòs ha de garantir la inclusió i la

cohesió social, i ha de promoure la creació de nous elements compartits de reequilibri territorial entre municipis de centralitat metropolitana.

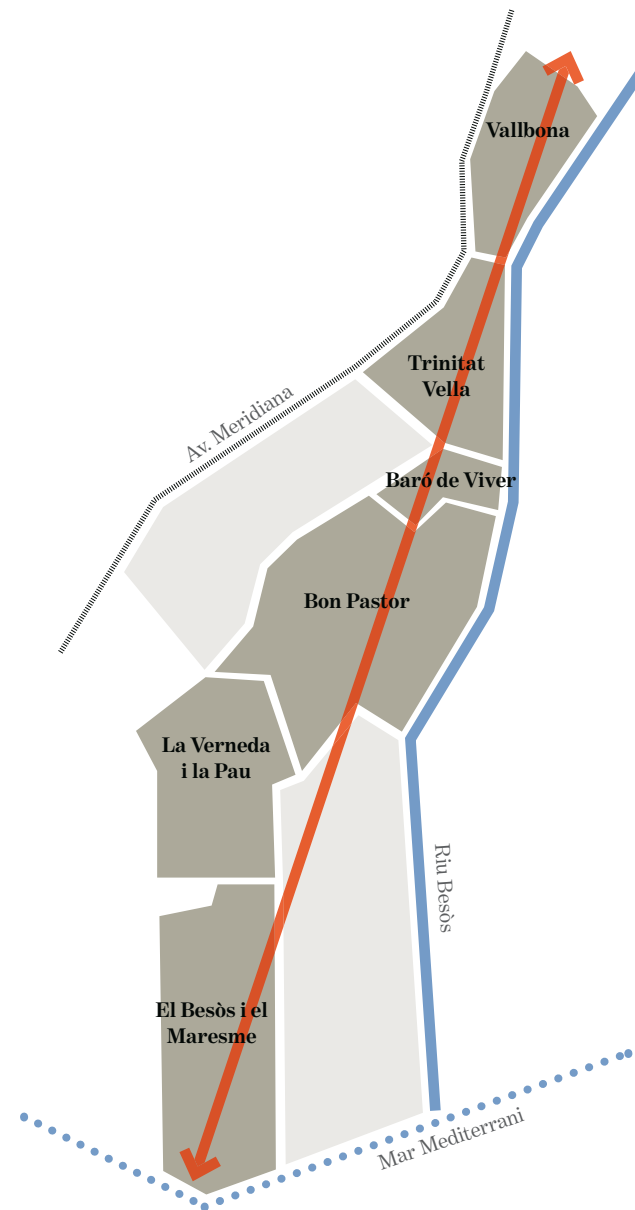
En aquest eix es planteja una estratègia de desenvolupament urbà sostenible i integral que innova i interrelaciona economia, medi ambient, cultura, societat i política per afavorir la cohesió social i territorial, i per esdevenir un nou eix de centralitat urbana, d'igualtat i de qualitat de vida. Aquesta estratègia es duu a terme des de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona i les entitats de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.

La intervenció en l'àmbit de l'eix Besòs va ser presentada com a projecte específic i diferenciat a la convocatòria de fons FEDER i EDUSI el 13 de gener de 2016, i es resolde favorablement amb una dotació de 30 milions d'euros.

L'eix Besòs en xifres

Dins de l'eix Besòs s'hi inscriuen sis barris sobre els quals s'implementarà el Pla de Barris: Vallbona, Trinitat Vella, Baró de Viver, Bon Pastor, la Verneda i la Pau, i el Besòs i el Maresme. En ocasions, depenent dels projectes, s'afegeixen a aquest eix els barris de la Trinitat Nova, Ciutat Meridiana i Torre Baró.

Aquests barris abasten una superfície de 592 ha, que representa el 5,79 % de la superfície de la ciutat, i tenen una població de 78.402 persones (equivalent al 4,87 % de la població total de la ciutat). La densitat bruta (considerant tota la superfície de l'àmbit) és de 132,52 h./ha (inferior a la mitjana de la ciutat), però la densitat neta (considerant només la superfície de sòl d'ús residencial) és de 655,6 habitants per hectàrea residencial (superior a la mitjana de la ciutat).

Àmbit de l'eix Besòs /
Font: Urbaning

2 | Eixos de referència

2.2 | Eix Muntanya-Turons

L'eix Muntanya-Turons aglutina, en conjunt, barris caracteritzats per les dificultats derivades de l'orografia i de la configuració a partir del creixement urbanístic no gaire planificat dels anys 60 i 70. Les dificultats d'accessibilitat s'agreugen amb l'envelliment de la població. A més, les diverses onades d'immigració i la baixa formació i qualificació professional de la població, fan encara més complexa la situació d'aquests barris.

Un altre punt fonamental és la connectivitat, tant amb els barris veïns com dins dels mateixos barris: les dificultats del relleu, la població reduïda i sovint la densitat baixa de població dificulten la prestació de serveis i la disponibilitat d'equipaments de proximitat.

La precarietat de part del parc d'habitatges afegeix complexitat a la zona. La rehabilitació és una de les àrees fonamentals de treball en aquests barris: cal generar propostes innovadores i dirigides a la sostenibilitat energètica i mediambiental.

El fet que els barris de la Trinitat Nova, Ciutat Meridiana, Torre Baró, les Roquetes i Sant Genís dels Agudells facin de frontissa amb el verd metropolità implica la necessària definició d'una urbanització "tova" específica en els contactes entre la ciutat i la muntanya, que permeti millorar la connectivitat ambiental del medi natural i afavorir la penetració del verd dins de la ciutat. Alhora, cal actuar per posar en valor els recursos naturals. En aquest sentit, cal dir que el barri de la Teixonera s'ha inclòs en aquest eix pel potencial que té com a connector entre Collserola i el parc dels Tres Turons (Parc Güell, turó del Carmel, parc de la Creueta del Coll, turó de la Rovira i parc del Guinardó).

Unides al relleu i a la manca de connexions entre barris, cal mencionar dues altres barreres: la manca de permeabilitat i de recorreguts segurs per accedir als grans paquets d'equipaments d'escala de ciutat (per exemple, a l'Hospital de la Vall d'Hebron), i la necessitat de millorar la connectivitat entre les dues bandes de la ronda de Dalt.

L'eix Muntanya-Turons neix amb vocació metropolitana, atès que moltes de les necessitats i de les oportunitats que vol abordar entren en contacte amb el Parc Natural de la Serra de Collserola. L'objectiu proposat comporta passar d'un territori frontera a un espai de connexió, i crear un gran eix de lligam entre el teixit urbà i l'àmbit natural en contacte amb el vessant de Collserola, per tal d'afavorir la cohesió social, la qualitat de l'espai públic, els equipaments i la connectivitat.

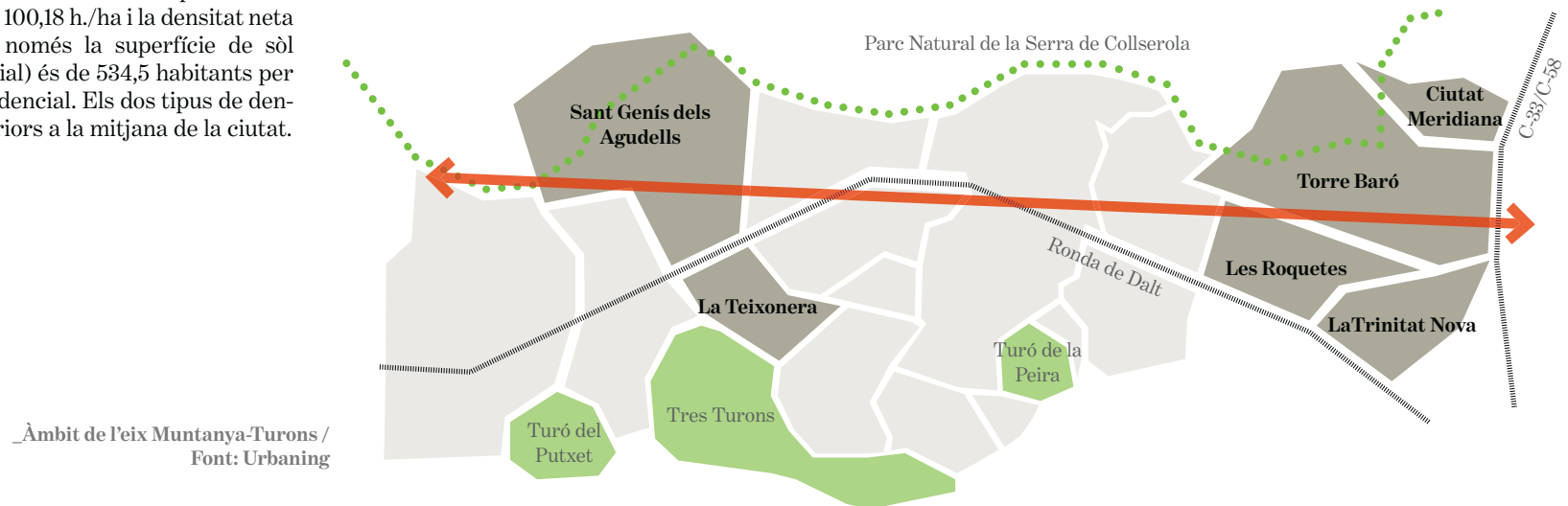
Els barris que configuren la part baixa del vessant de Collserola delimiten una àrea d'intervenció que necessita urgentment l'acció municipal per afavorir la cohesió social. Es tracta d'un territori fragmentat per una gran densitat d'infraestructures i un model urbanístic pendent de definició on, al mateix temps, es concentren barris amb unes característiques semblants i una situació social precària.

Les iniciatives dutes a la pràctica fins ara necessiten un canvi d'escala i una visió integral per incrementar-ne i intensificar-ne la incidència, i concentrar els esforços en la lluita contra la vulnerabilitat. És per això que es proposa l'eix Muntanya-Turons com a estratègia com a nou espai de referència. En resum, la part baixa del vessant de Collserola ha de deixar de ser un límit i ha d'adquirir connectivitat urbana com a eix cívic vertebrador de la futura ciutat metropolitana.

L'eix Muntanya-Turons en xifres

Dins de l'eix Muntanya-Turons s'hi inscriuen sis barris sobre els quals s'implementarà el Pla de Barris: Sant Genís dels Agudells, la Teixonera, Ciutat Meridiana, Torre Baró, les Roquetes i la Trinitat Nova (els quatre últims esdevenen frontissa amb l'eix Besòs).

Aquests barris abasten una superfície de 538 ha, que representa el 5,26 % de la superfície de la ciutat, i tenen una població de 53.884 persones (equivalent al 3,35 % de la població total de la ciutat). La densitat bruta (considerant tota la superfície de l'àmbit) és de 100,18 h./ha i la densitat neta (considerant només la superfície de sòl d'ús residencial) és de 534,5 habitants per hectàrea residencial. Els dos tipus de densitat són inferiors a la mitjana de la ciutat.

Àmbit de l'eix Muntanya-Turons /
Font: Urbaning

2 | Eixos de referència

2.3 | Eix Litoral

El front litoral de la ciutat està format per un conjunt de territoris de gran diversitat, complexitat i atributs diferencials que han estat en permanent transformació, especialment en els darrers 40 anys, i que tenen per davant el repte que suposa un canvi de paradigma que afronti un nou model de ciutat. Dins d'aquesta complexitat hi trobem punts de gran singularitat, com per exemple el centre històric (que té un clar caràcter monumental, representatiu i ciutadà, i que requereix una mirada diferenciada i sostinguda) o el teixit industrial de la Marina que, a partir de la connexió amb el Pla Delta, pot esdevenir un altre pol de revitalització veïnal.

Des de finals dels anys 80, el front litoral ha estat un dels principals escenaris dels canvis urbanístics de la Barcelona contemporània. La seva transformació no només s'ha desenvolupat a través de projectes de reconversió de sòls obsolets, de la implementació d'equipaments culturals i d'oci, o de l'establiment de zones residencials o terciàries, sinó que també s'ha aprofitat del volum de recursos públics relacionats amb la preparació dels Jocs Olímpics de l'any 1992 i del Fòrum Universal de les Cultures de 2004. En ocasió d'aquests esdeveniments es van emprendre profundes transformacions de les infraestructures urbanes, amb una visió de ciutat que

anava més enllà d'aquests esdeveniments (com el desviament del corredor ferroviari de la costa, la construcció de les noves infraestructures que els plans de sanejament dels anys 80 preveïen per a la recuperació de les aigües de bany, la substitució tèrmica del fuel del Besòs per una central de cicle combinat, la transformació de l'antiga incineradora en una planta de valorització energètica integral amb simbiosi amb la central de climatització centralitzada del 22@ o les infraestructures marítimes del Port Olímpic i el Port Fòrum Sant Adrià).

Tanmateix, com a resultat de l'evolució soferta des dels anys 80, la ciutat disposa d'un front litoral amb espais que han estat sotmesos a grans transformacions urbanes a favor de la cultura del consum i que no han sabut resoldre les necessitats de la ciutat, o bé que ja s'han esgotat dins d'aquest model, ja sigui pel cicle econòmic de recessió o per la necessitat de generar àrees funcionals i de valor al seu territori. D'altra banda, no s'ha de perdre de vista el potencial que ofereix l'elevada concentració d'empreses especialitzades en serveis logístics d'alt valor afegit als voltants de la zona portuària.

Davant d'aquest escenari, cal retrobar la relació del mar amb la ciutat, reforçar el tarannà propi del territori i el component social i cultural, i superar les reeixides actuacions dels anys 80 i 90. Cal postular un model pel front litoral focalitzat en la capacitat de les persones per donar vida a l'espai urbà, en la regeneració de l'espai i en la recerca de fórmules que n'augmentin la rendibilitat social, a través de nous usos i noves maneres de gestió. L'objectiu és transformar-lo en un àmbit cada cop més habitable, sostenible i econòmicament arrelat. En aquest context,

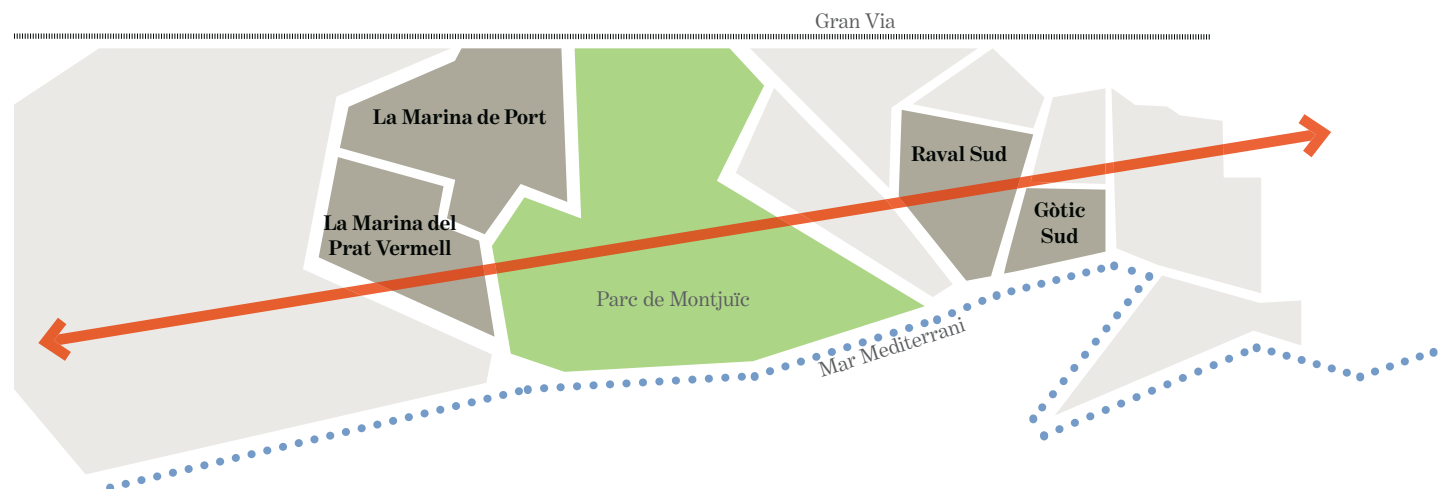
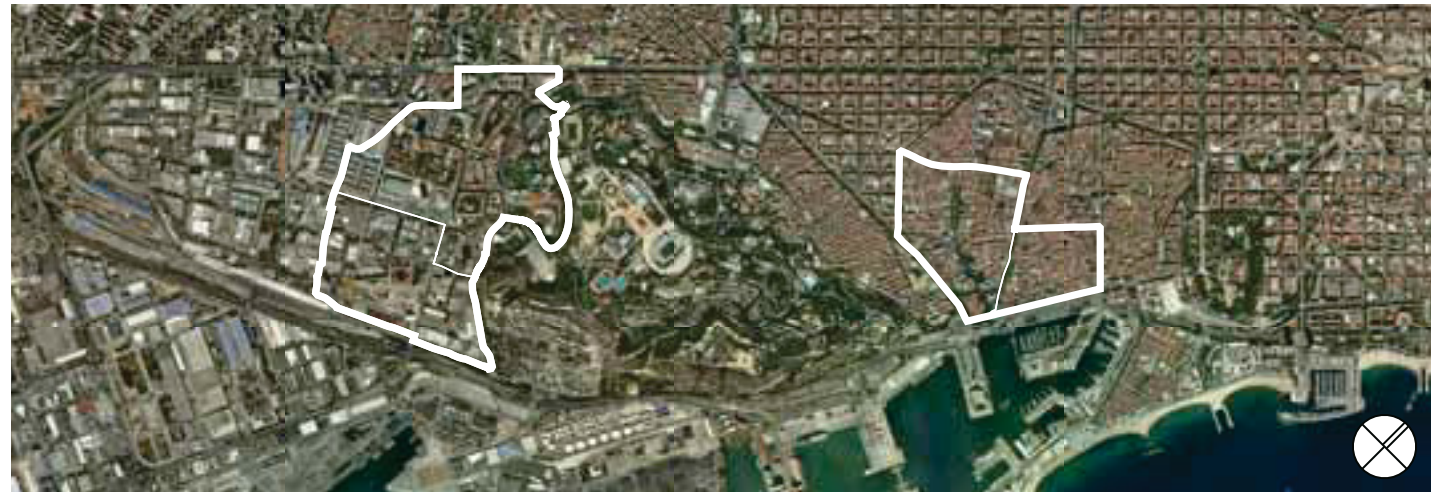
el Pla estratègic dels espais litorals de la ciutat és l'instrument mitjançant el qual es vol vehicular aquest repte.

Els barris del Raval Sud, el Gòtic Sud i la Marina són objecte del Pla de Barris i alhora formen part de l'eix Litoral; representen un bon punt de partida per aprofundir en les actuacions, sobretot en matèria social, i com a espai d'oportunitats. Alguns dels temes que cal tractar en aquests territoris en concret són els següents: la pèrdua de població, aprofundint en les causes que generen la marxa de persones i detectant quines eines estructurals hi ha a l'abast per revertir el procés (com ara generar dinamisme local amb els establiments comercials, fomentar el comerç de proximitat o crear oportunitats educatives amb instituts potents i atractius); la diversificació econòmica, en particular d'activitats artesanals i industrials, la qual cal potenciar; la millora de la connexió del districte amb el front marítim i amb Montjuïc; l'ús equilibrat de l'espai públic; els problemes d'accessibilitat i de mobilitat; la rehabilitació del parc d'habitatges; els projectes per fomentar la convivència i la cohesió social, i la consolidació de l'activitat local, pel seu caràcter de ròtula d'encaix metropolità en l'àmbit del Pla Delta.

L'eix Litoral en xifres

Dins de l'eix Litoral s'hi inscriuen quatre barris sobre els quals s'implementarà el Pla de Barris: Raval sud, el Gòtic sud, la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell (els dos últims esdevenen frontissa amb el Pla Delta).

Aquests barris abasten una superfície de 294 ha, que representa el 2,88 % de la superfície de la ciutat, i tenen una població de 94.405 persones (equivalent al 5,87 % de la població total de la ciutat). La densitat bruta (considerant tota la superfície de l'àmbit) és de 321,24 h./ha (molt superior a la mitjana de la ciutat) i la densitat neta (considerant només la superfície de sòl d'ús residencial) és de 551,8 habitants per hectàrea residencial. Tanmateix, si s'analitza per separat, s'observa que al territori de Ciutat Vella la densitat bruta i neta és molt superior a la mitjana de la ciutat, mentre que a la Marina és inferior.

Àmbit de l'eix Litoral /
Font: Urbaning

Bloc 1 >

3 | Indicadors de vulnerabilitat

Tant l'evidència estadística com la literatura científica indiquen que el confinament de veïns i veïnes de rendes baixes en els barris més desafavorits contribueix a l'empitjorament de les seves condicions de vida i esdevé una barrera afegida a la igualtat d'oportunitats i a l'accés a la renda i als serveis. En aquest context, el programa per a la millora dels barris està concebut com un instrument en la lluita contra l'increment de les desigualtats socials a la ciutat. Pretén abordar de manera integral i transversal les mancances i les problemàtiques de cada territori, incidint en alguns àmbits estratègics, com ara els següents:

- La igualtat d'oportunitats per a persones amb **rendes baixes**.
- L'**activitat econòmica**, fent especial èmfasi en l'economia social, el comerç de proximitat, la recuperació de la capacitat industrial local i la millora de l'ocupabilitat.
- Els **dèficits urbanístics**, l'espai públic o els equipaments.

- La qualitat i la salut del **parc d'habitatges**.

- Les **oportunitats educatives**.

- Les condicions de **salut** física i mental.

- L'atenció a col·lectius amb **necessitats especials**.

En tots els barris objecte d'aquest programa es detecten dèficits estructurals en molts d'aquests àmbits, cosa que genera greus desigualtats socials entre els residents i la resta d'habitants de la ciutat que cal corregir. Aquestes desigualtats s'evidencien quan s'analitzen indicadors concrets quantificables, com per exemple la distribució territorial de la renda familiar disponible, el nivell formatiu de la població en estudis superiors, la taxa d'atur, la taxa d'embaràs entre adolescents o l'estat del parc d'habitatges, per citar-ne alguns.

Tanmateix, cal tenir present que els indicadors són el reflex d'una realitat complexa i que, en general, estan molt interrela-

cionats entre si. Per tant, és mitjançant una anàlisi creuada entre els diferents indicadors que es pot tenir una visió àmplia d'aquesta realitat i, conseqüentment, plantejar accions més efectives per revertir la situació. Mitjançant una anàlisi estadística de correlacions es posen de manifest algunes d'aquestes interrelacions, a escala de ciutat, entre els diferents vectors que incideixen en la desigualtat territorial.

Renda familiar disponible (RFD)

En els territoris de Barcelona amb menor RFD es detecten uns índexs elevats d'atur, d'expedients de desnonament, d'embaràs entre adolescents o d'edificis en estat ruïnós, dolent o deficient. També coincideixen amb uns percentatges baixos de població amb estudis superiors.

Atur

La distribució de l'atur té una relació evident amb índexs baixos de RFD, però estadísticament també es posa de manifest que en els barris amb índexs d'atur elevats es produeixen més desnonaments, l'estat del parc d'habitatges és més deficient i es produeixen més problemes relacionats amb la salut, com per exemple d'embaràs entre adolescents.

Edificis en estat ruïnós, dolent o deficient

Pel que fa a l'estat dels edificis, per una banda, s'observa que en els barris que tenen un índex més alt d'edificis en mal estat hi ha índexs més alts de població estrangera, d'atur i d'expedients de desnonament. Per una altra banda, en aquests barris hi ha pocs locals comercials en planta baixa, menor esperança de vida i un percentatge baix de població amb estudis superiors.

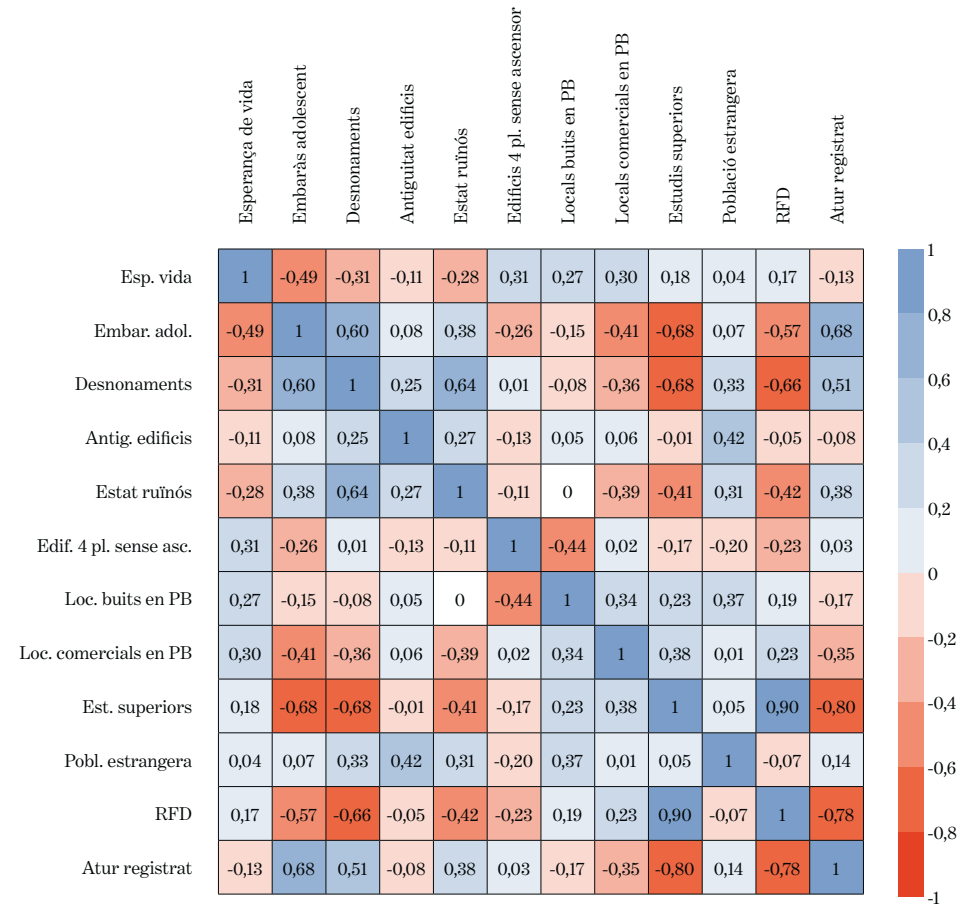
Expedients de desnonament

Els barris amb un major nombre d'expedients de desnonament també tenen un índex elevat d'atur, d'embaràs entre adolescents, i d'edificis antics i en estat deficient. La RFD, l'esperança de vida i la taxa de població amb estudis superiors són relativament baixes.

Estudis superiors

Pel que fa als estudis, s'observa que com més alt és l'índex de població amb estudis superiors, més elevada és la RFD. Per contra, en els barris amb una taxa més baixa de població amb estudis superiors s'hi concentren taxes més altes d'atur, d'embaràs entre adolescents, d'expedients de desnonament i d'habitatges en estat deficient.

Aquestes dades posen de manifest la interrelació dels factors socials, educatius, econòmics, de salut i d'habitatge en el desequilibri que es produeix en els territoris més desafavorits en termes de RFD. Tot seguit es comenten amb més detall alguns d'aquests indicadors que tenen rellevància en els territoris objecte d'aquest programa.

_Taula de correlacions entre variables / Font: Urbaning

NOTA: En blau figuren les correlacions positives entre variables i en vermell, les correlacions negatives. Els valors i la intensitat del color representen la magnitud de la correlació.

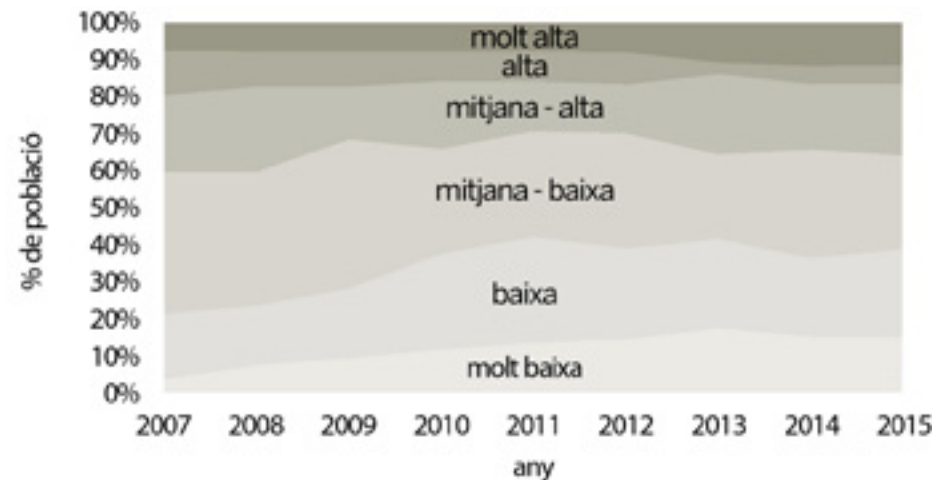
3 | Indicadors de vulnerabilitat

3.1 | Pobresa i desigualtat: renda familiar disponible

L'any 2015, dels 73 barris de la ciutat, 32 tenien un índex de renda familiar disponible (IRFD) inferior al de l'any anterior. Si es té en compte el període des de l'any 2008, el nombre de barris és molt superior.

Dels deu barris amb l'IRFD més alt, vuit es troben entre els barris que tenen una taxa d'atur més baixa entre la població en edat activa, segons les darreres dades disponibles, corresponents a l'any 2015. Aquests barris són Pedralbes, les Tres Torres, Sant Gervasi-Galvany, Sarrià, Sant Gervasi-la Bonanova, la Dreta de l'Eixample, Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes, i el Putxet i el Farró.

Per contra, dels deu barris que tenen una taxa d'atur més alta entre la població de 16 a 64 anys, sis estan entre els que tenen un IRFD més baix. Aquests barris són la Marina del Prat Vermell, Ciutat Meridiana, la Trinitat Nova, Vallbona, Trinitat Vella i Torre Baró.

_Evolució de la població de Barcelona per grans grups de RFD (2007-2015) /
Font: Ajuntament de Barcelona

En línies generals, la distribució de la renda de 2015 reflecteix una gran estabilitat en comparació amb l'any anterior. Per estrats de renda, el grup de rendes mitjanes (mitjana-baixa i mitjana-alta) continua sent predominant (44,2 % de la població), tot i que les rendes baixes i molt baixes aglutinen el 39,2 % de la població. Ara bé, la novetat del 2015 és que s'ha produït un desplaçament del segment intermedi cap a les rendes baixes, mentre que les rendes altes s'han estabilitzat i mantenen la posició respecte del 2014.

En una visió retrospectiva, des del 2007 la distribució de la població per nivell de renda a la ciutat ha evolucionat seguint unes tendències ben marcades: l'avanç progressiu de les rendes baixes (passant del 20 % al 40 %), la reducció de les rendes mitjanes (passant del 60 % al 44 %) i l'augment del pes dels dos segments extrems, el de renda molt baixa i el de renda molt alta.

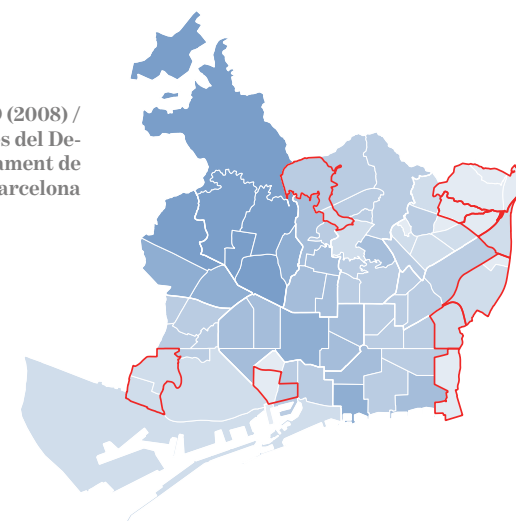

_Fotografia aèria de Barcelona / Font: Ajuntament de Barcelona

D'acord amb el que s'observa en altres ciutats o països, el procés de polarització i d'augment de les desigualtats que s'ha donat a Barcelona en els darrers anys s'emmarca en un fenomen força global que, per ara, no presenta indicis d'esmoreir-se. L'anàlisi dels valors de l'IRFD per barris revela que una gran majoria s'ha tornat a situar en valors pròxims als d'anys anteriors, amb suaus moviments a l'alça o a la baixa, tant del valor dels índexs com de la posició relativa. També hi ha alguns barris amb avenços o retrocessos significatius.

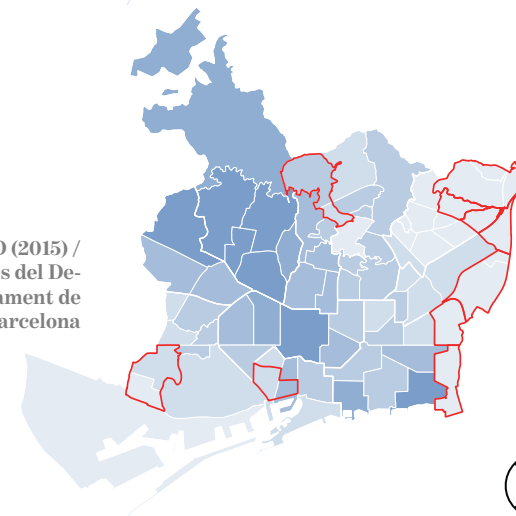
En qualsevol cas, la visió general del mapa de distribució de la RFD per barris continua perfilant de manera acusada el contrast de renda entre els barris de la zona oest (que per primer cop avança de forma discontinua cap al mar) i els de la zona nord-est amb la resta de la ciutat. Entre el 2007 i el 2015 aquesta escletxa s'ha estès de vuit a dinou barris.

Distribució per barris de l'IRFD (2008) /
 Font: Urbaning, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

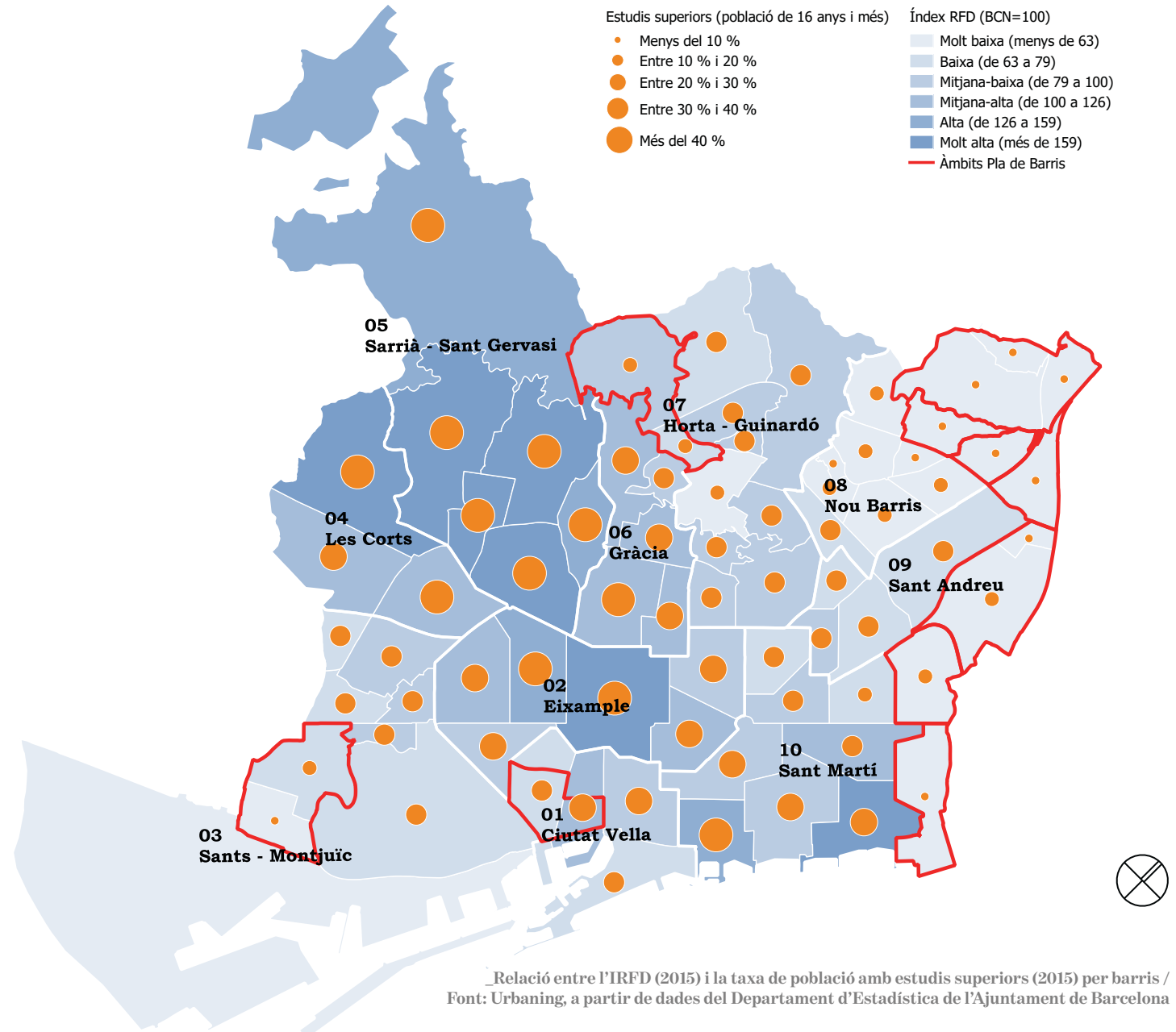

- Índex RFD (BCN=100)
- Molt baixa (menys de 63)
 - Baixa (de 63 a 79)
 - Mitjana-baixa (de 79 a 100)
 - Mitjana-alta (de 100 a 126)
 - Alta (de 126 a 159)
 - Molt alta (més de 159)
 - Àmbits Pla de Barris

Distribució per barris de l'IRFD (2015) /
 Font: Urbaning, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

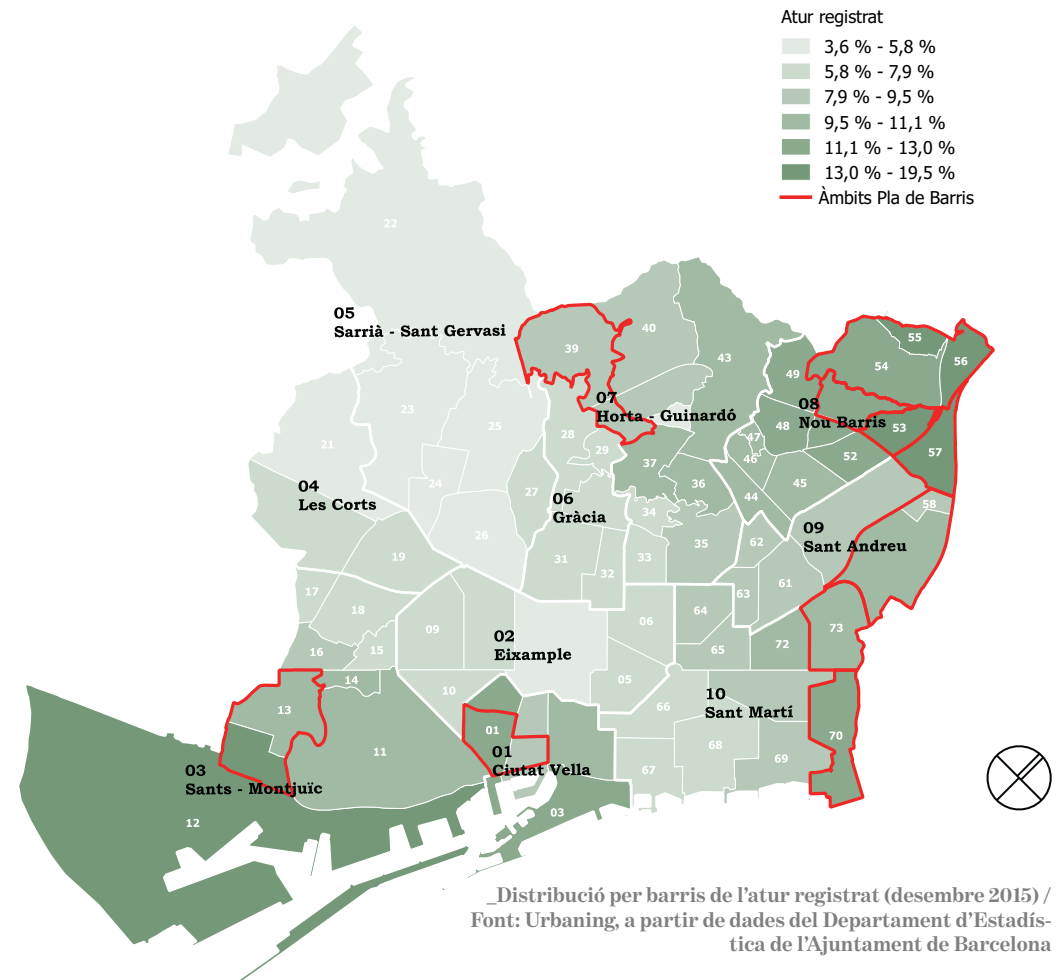
El nivell baix de RFD és un dels indicadors més característics dels territoris objecte del Pla de Barris. En aquest sentit, s'observa que, quantitativament, té una relació directa amb molts dels altres indicadors que reflecteixen la desigualtat social. Aquest és el cas, per exemple, de la taxa de població amb estudis superiors. Així, trobem que en els barris on la RFD és baixa, el nivell d'estudis superiors de la població també és baix, mentre que els territoris amb RFD elevada presenten una taxa de població amb estudis superiors també elevada. Aquesta interrelació de la RFD també la trobem amb indicadors com la taxa d'atur, els expedients de desnonament o la taxa d'embaràs entre adolescents.

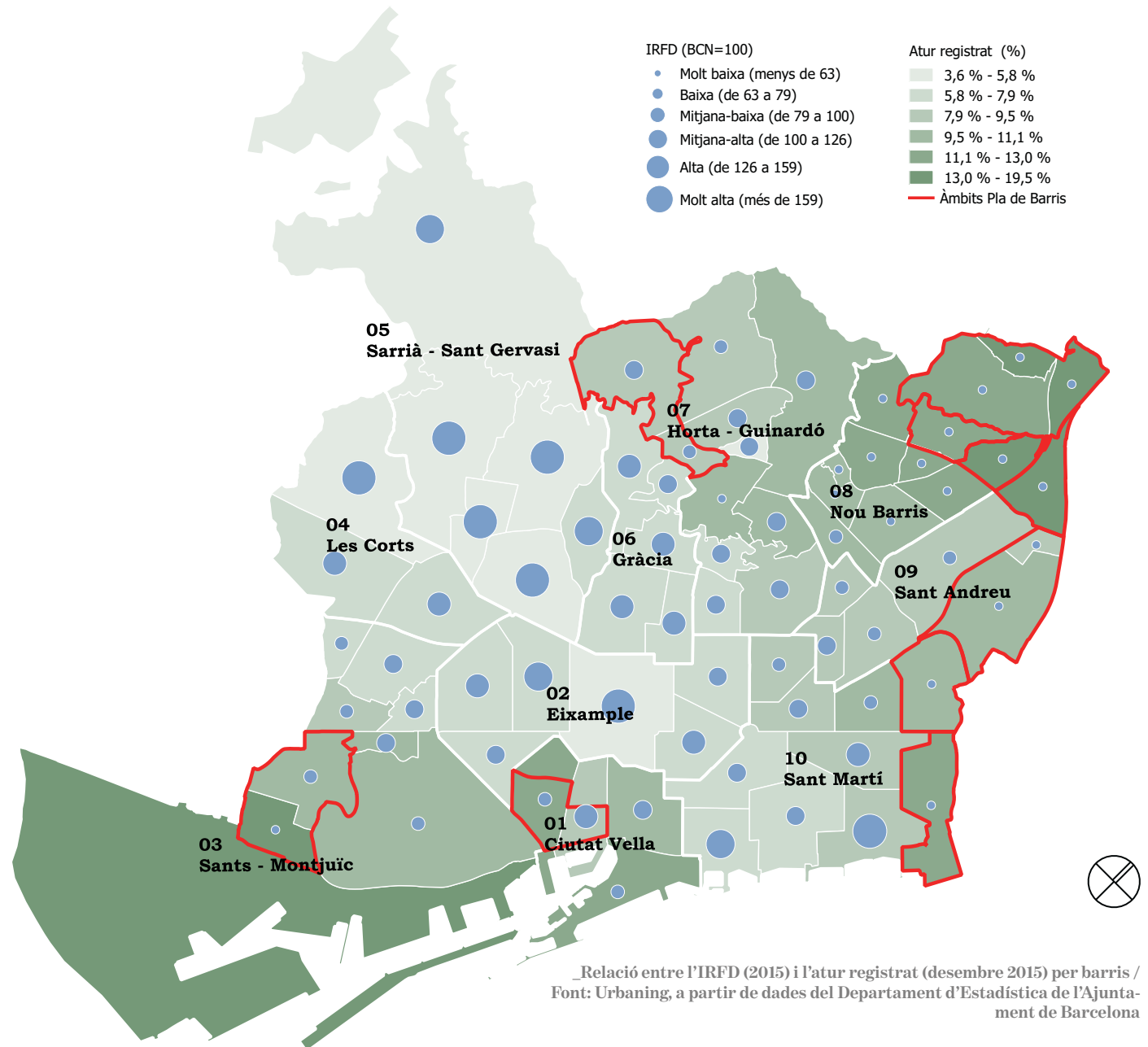
3 | Indicadors de vulnerabilitat

3.2 | L'atur i la renda familiar disponible

L'accés a l'ocupació és un altre dels indicadors que evidencien l'escletxa territorial. El pes de l'atur registrat en la població de 16 a 64 anys s'ha reduït a tots els barris de la ciutat, menys a la Marina del Prat Vermell, que és l'únic barri on l'atur s'incrementa al llarg de l'any 2015. Els percentatges més elevats d'atur registrat en la població de 16 a 64 anys es troben a barris del districte de Nou Barris, mentre que els percentatges més baixos es concentren al districte de Sarrià-Sant Gervasi. Els deu barris amb major pes de l'atur de llarga durada es troben a Sants-Montjuïc, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. D'aquests, Nou Barris és el districte que presenta més barris en aquesta situació. En contrast, més de la meitat dels deu barris que presenten un menor pes de l'atur de llarga durada es localitzen al districte de Sarrià-Sant Gervasi.

L'anàlisi estadística evidencia que l'atur i la RFD tenen una correlació directa molt significativa. Així, s'observa que els barris amb les majors taxes d'atur entre la població de 16 a 64 anys són els que presenten IRFD més baixos. En aquest extrem destaquen els barris de Ciutat Meridiana, Vallbona, la Trinitat Nova, Trinitat Vella i la Marina del Prat Vermell. En sentit contrari, els territoris amb menors taxes d'atur presenten IRFD més alts.

Relació entre l'IRFD (2015) i l'atur registrat (desembre 2015) per barris / Font: Urbaning, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

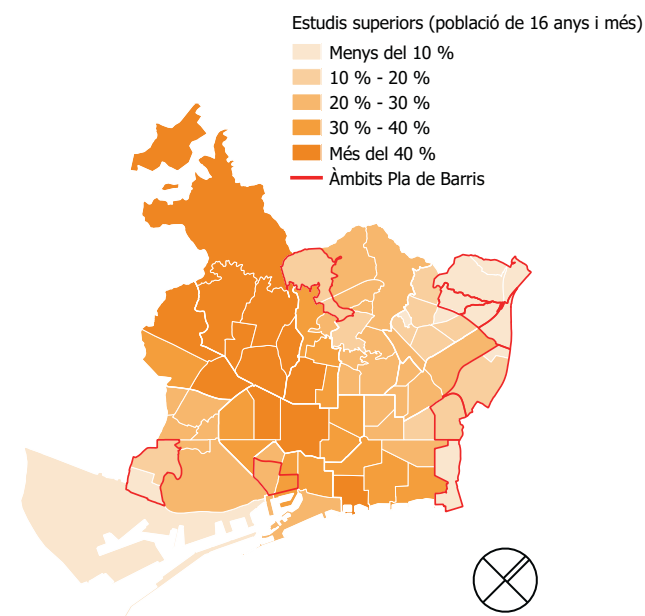
3 | Indicadors de vulnerabilitat

3.3 | Nivell formatiu i igualtat d'oportunitats educatives

El pes de l'atur registrat en la població de 16 a 64 anys també està directament relacionat amb el nivell educatiu de la població. La majoria dels barris amb una taxa reduïda d'atur es troba entre els barris de la ciutat que presenten majors percentatges de població amb estudis superiors o amb cicles formatius de grau superior (CFGs). Així, els deu barris amb un major índex de població amb estudis superiors es troben entre els 27 que tenen un menor atur relatiu. A més, tots estan entre els tretze barris que tenen una major RFD. D'altra banda, els barris amb els percentatges més elevats de població que només ha cursat fins a primària són, normalment, aquells on el pes de l'atur registrat en la població de 16 a 64 anys és major: dels onze barris de la ciutat on l'atur és major en relació amb la població en edat de treballar, vuit es troben entre els barris de la ciutat amb una proporció més elevada de població amb estudis fins a primària.

Cal esmentar també les notables diferències que existeixen entre els deu districtes en relació amb l'índex sintètic dels resultats de la prova de competències bàsiques feta a les escoles de la ciutat. En efecte, els resultats d'aquestes proves es poden considerar com un factor de risc que afecta les escoles i els instituts, però n'hi ha altres que són igualment importants, com ara els següents:

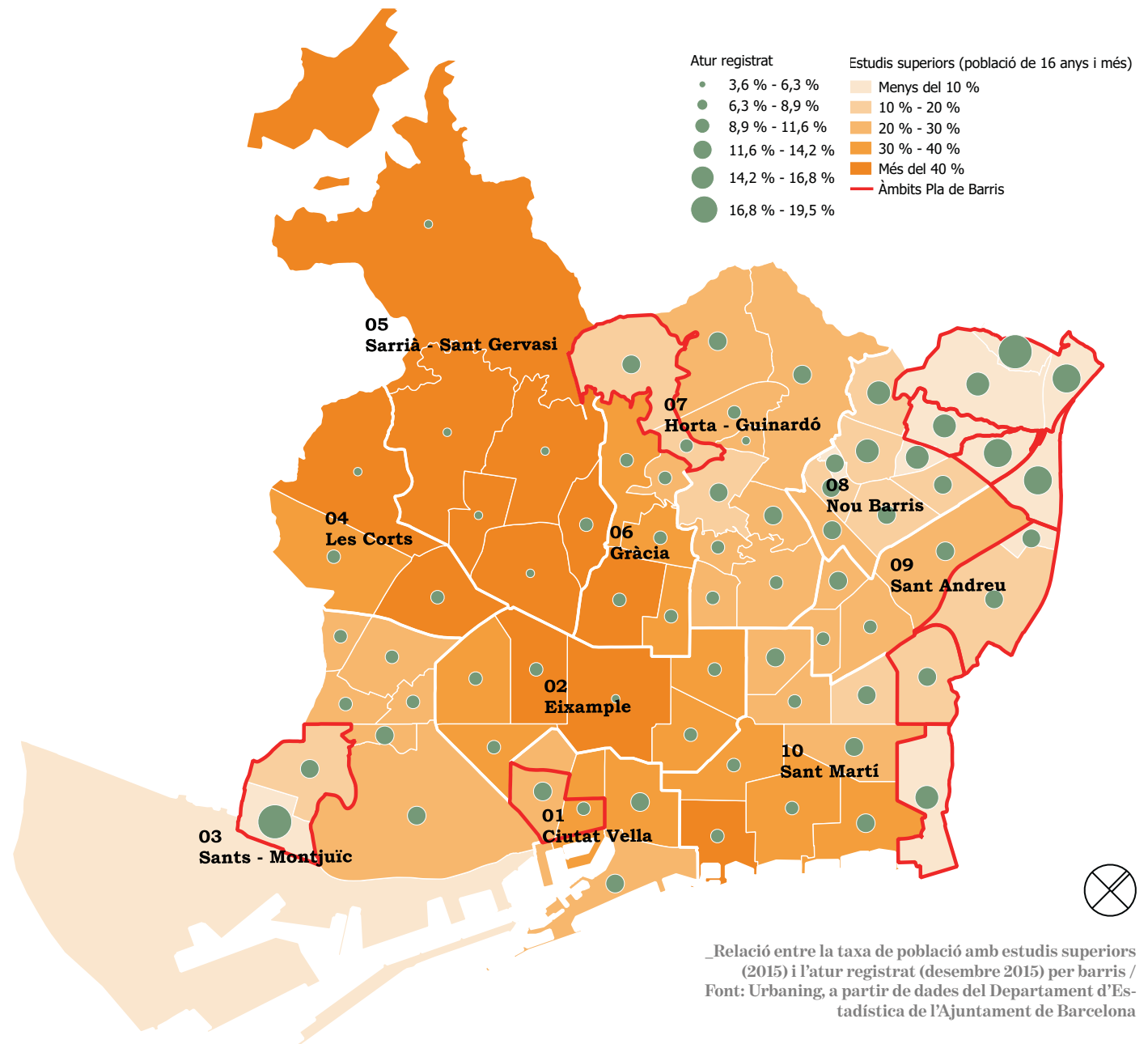
- La baixa demanda de sol·licituds de matrícula.
- La complexitat socioeconòmica.
- El nombre d'alumnes amb necessitats educatives especials.
- Un entorn desafavorit, amb RFD molt baixes.
- Els resultats de l'avaluació anual de centres (AVAC).

— Distribució per barris de la taxa de població amb estudis superiors (2015) /
Font: Urbaning, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

- El nombre d'alumnat estranger.

Entrant en més detall en els territoris objecte d'aquest programa s'observa que, d'aquests set factors de risc, els més generalitzats són uns resultats baixos en les proves de competències bàsiques a 4t d'ESO (educació secundària obligatòria), seguits de la complexitat socioeconòmica i un entorn desafavorit. En segon terme, també és destacable la baixa demanda de sol·licituds de matrícula en aquests barris. Concretament, i segons dades de 2015, la mitjana de factors de risc (la qual té en compte els factors de risc de totes les escoles i instituts de l'àmbit) més elevada correspon a la Zona Nord (Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona) (5,58), seguida de Trinitat Vella (4,75), el Raval Sud i el Gòtic Sud (3,88) i la Verneda i la Pau (3,50).

3 | Indicadors de vulnerabilitat

3.4 | Salut física i mental. Les desigualtats en salut als barris

Els indicadors de salut no estan distribuïts de forma homogènia a la ciutat, sinó que hi ha indicadors diferents segons els barris. L'informe "La Salut a Barcelona 2015" presenta els determinants de la salut, l'estat de salut i la desigualtat en salut als barris de Barcelona i constitueix, avui dia, una eina bàsica de monitoratge i de disseny de polítiques de promoció de la salut. En l'edició de l'informe de l'any 2014 es van identificar els barris amb més necessitats, en els quals durant el 2015 es van intensificar els programes de "Salut als barris", es van prioritzar els recursos i les noves inversions sanitàries i es van definir les línies prioritàries d'acció, que s'han incorporat al Programa d'Actuació Municipal i al Pla de salut de Barcelona, com la salut mental, sexual, ambiental i laboral.

Algunes de les dades més rellevants de l'informe i la seva matriu d'indicadors per als barris de Barcelona es resumeixen en els punts següents:

- **L'esperança de vida en néixer** (calculada a partir de taules de vida i mortalitat). L'any 2014, l'esperança de vida més baixa es registrava a Ciutat Vella (77,5 anys en homes i 85,7 anys en dones) i la més alta, a les Corts (83,3 anys en homes i 88,2 anys en dones). Tanmateix, on més augmenta l'esperança de vida entre el 2005 i el 2014 és als districtes amb menor nivell socioeconòmic, concretament a Nou Barris, que registra un increment de quatre anys en ambdós sexes.

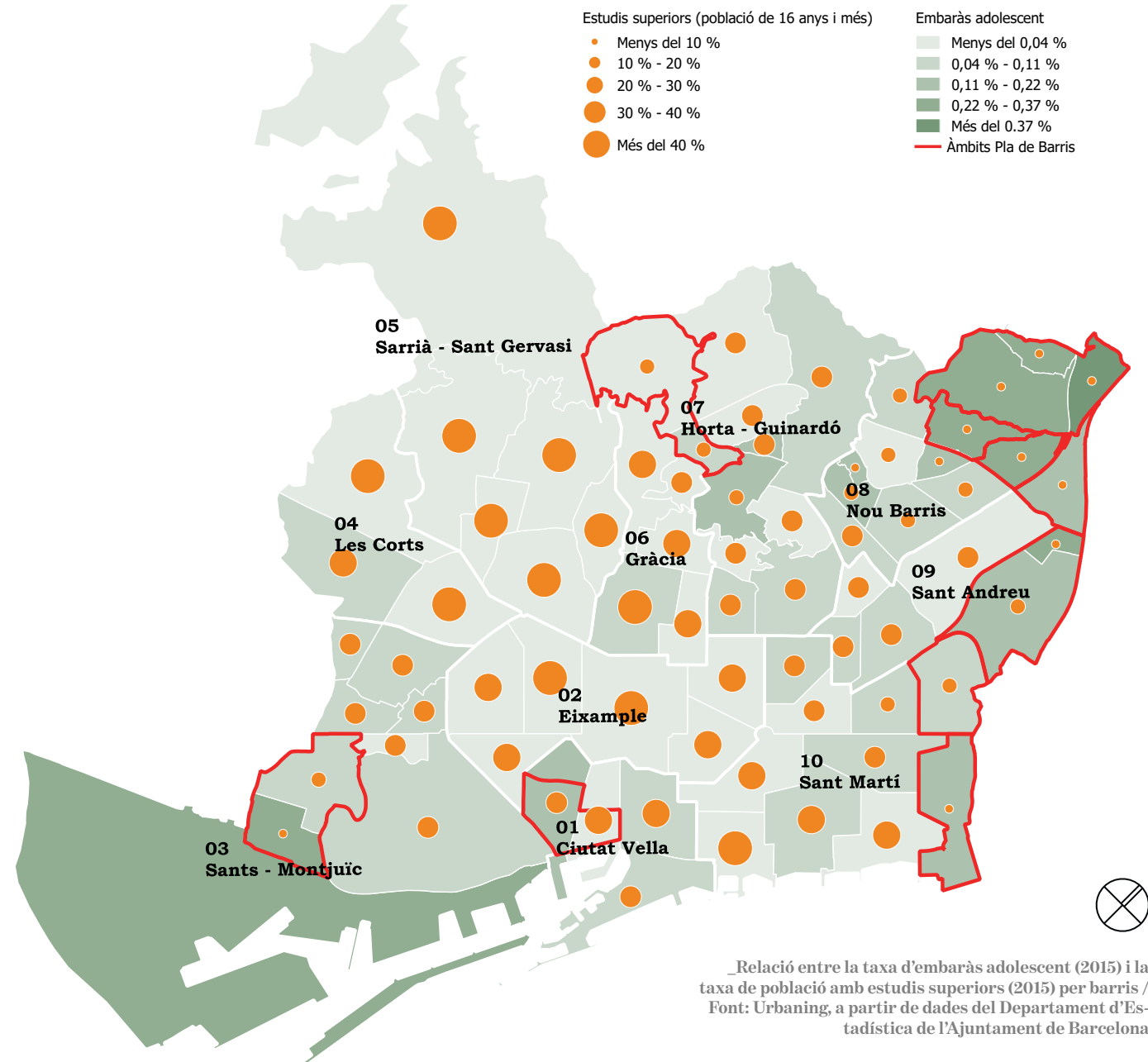
- **La taxa de fecunditat adolescent** (nombre de naixements per part de noies d'entre 15 i 19 anys per cada 1.000 noies en aquesta edat). L'any 2003 la fecunditat adolescent més alta es va detectar al districte de Ciutat Vella, però l'any 2015 mostra una disminució del 50 %. Al districte de Sants-Montjuïc també es redueix la fecunditat adolescent durant aquest període, la qual esdevé inferior a la dels districtes d'Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sant

Martí. El districte de Nou Barris també mostrava una fecunditat adolescent alta l'any 2003, la qual s'ha reduït molt lleugerament fins a l'any 2015. D'altra banda, els districtes amb menys fecunditat adolescent eren i són Sarrià-Sant Gervasi, les Corts i l'Eixample, on la baixa fecunditat en l'adolescència continua reduint-se.

- **La taxa de tuberculosi** (nombre de nous casos de tuberculosi diagnosticats per cada 10.000 habitants). El districte de la ciutat amb la incidència més elevada de tuberculosi és Ciutat Vella, seguit de Sants-Montjuïc en homes i de Nou Barris en dones. Agrupant els barris de la ciutat per la RFD, observem que la malaltia és més freqüent en els barris de RFD baixa i que la incidència va disminuint a mesura que augmenta la RFD, tant en homes com en dones.

Des d'un punt de vista estadístic, s'observen relacions significatives entre diversos indicadors de salut i altres variables. Així, s'evidencia que en els barris amb menor esperança de vida hi ha un major nombre d'habitatges en estat deficient, d'expedients de desnonament i d'embaràs entre adolescents. De la mateixa manera, aquest darrer indicador té una correlació positiva significativa amb la taxa d'atur.

En conjunt, les fortes desigualtats de diversos indicadors de salut i els seus determinants socioeconòmics entre els districtes i els barris de la ciutat marquen la necessitat de continuar aprofundint en les mesures de disminució d'aquestes desigualtats.

3 | Indicadors de vulnerabilitat

3.5 | Habitatge

L'habitatge és un dret i un bé de primera necessitat. Tanmateix, no tots els veïns i veïnes de Barcelona hi tenen accés en les mateixes condicions. Hi ha territoris de la ciutat on aquest dret genera desigualtats socials importants, ja sigui en termes d'accés i esforç econòmic o en termes de qualitat del parc d'habitatges.

En aquest sentit, el Pla pel dret a l'habitatge de Barcelona (2016-2025) descriu, en clau de ciutat, l'escenari següent entorn de l'habitatge:

- Augment de població. S'ha produït un guany de població en els districtes amb rendes baixes en relació amb els de rendes més altes des de 2007, a excepció de Sarrià-Sant Gervasi.

- Població en procés d'envelliment. Això comporta un augment dels problemes associats a l'accessibilitat i la mobilitat, a l'infrahabitatge i les necessitats de rehabilitació, i a les dificultats per fer front a les despeses.

- Risc d'exclusió. Des de 2007, l'augment de l'atur, la precarietat laboral i la caiguda dels ingressos han provocat un increment de les dificultats per accedir i mantenir els habitatges. Alhora, s'ha produït un augment de les situacions de pobresa energètica lligat a l'existència d'un parc edificat antic que no proporciona un aïllament tèrmic correcte, al descens de la renda mensual de les llars, a l'alt cost de l'habitatge i als preus de subministrament massa elevats en relació amb els ingressos familiars.

- Pagament de l'habitatge. El major esforç es dona als barris amb menor renda.

- Increment dels desnonaments, especialment entre els anys 2008 i 2014. El 70 % dels casos atesos a les oficines de l'habitatge s'han degut a l'impagament del lloguer, el 23 % a ocupacions a precari i únicament el 7 % a l'impagament de la hipoteca. Aquesta situació no és homogènia, sinó que els districtes de Sants-Montjuïc i Nou Barris han acumulat més de la meitat dels casos atesos; la incidència també és elevada a Ciutat Vella.

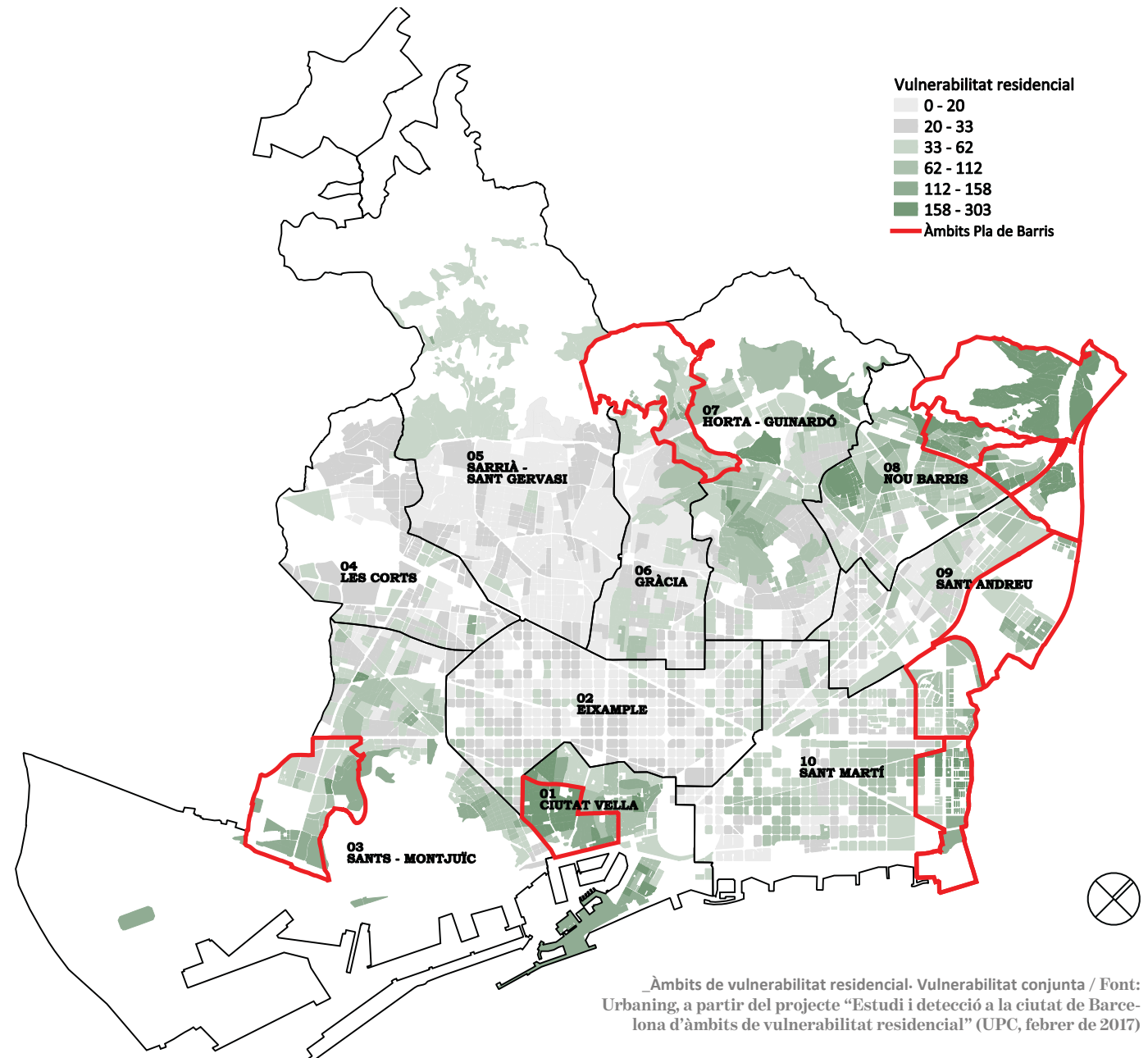
- Existència de situacions d'exclusió residencial severa: persones sense llar, residents en assentaments, residents en habitatges sense títol habilitant i persones que viuen en habitacions rellogades, infrahabitatges o habitatges sobreocupats.

- El mercat immobiliari i els seus efectes. Entre el 2008 i el 2013, el lloguer és el primer mecanisme d'accés a l'habitatge. Aquesta tendència s'ha començat a modificar a partir de l'any 2014, la qual cosa ha tingut una incidència especial en el preu del lloguer, que està patint un augment molt significatiu. Aquesta alça en el preu del lloguer provoca la substitució de llogaters amb rendes mitjanes o baixes per llogaters amb rendes altes i per persones foranes.

- Pressió turística a l'habitatge de primera residència, especialment a Ciutat Vella.

- Existència d'un parc d'habitatges amb deficiències de conservació, accessibilitat i eficiència energètica.

Tots aquests factors apunten a un augment de les desigualtats socials en matèria d'habitatge en els territoris amb RFD més baixes, a les quals cal posar fre.

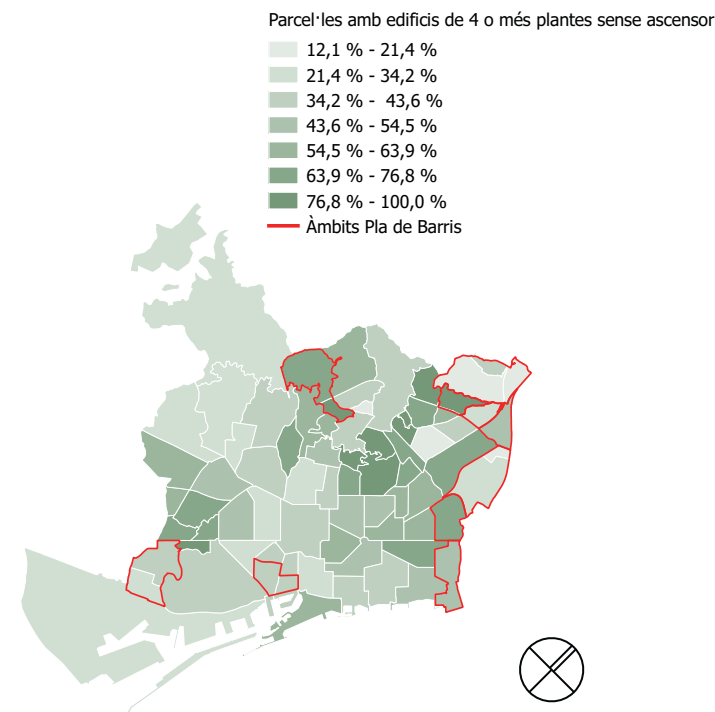
Pel que fa a la qualitat del parc d'habitatges, d'acord amb els resultats del projecte "Estudi i detecció d'àmbits de vulnerabilitat residencial a Barcelona", promogut des del Pla de Barris i dut a terme per l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), les principals problemàtiques detectades en els territoris objecte del Pla de Barris són les següents:

- Baixa superfície mitjana de l'habitatge i baixa ràtio de superfície de l'habitatge per habitant.
- Proporció elevada d'habitatges de quatre o més plantes sense instal·lacions d'ascensors.
- Proporció elevada de parcel·les amb edificis de més de 40 anys sense expedients de rehabilitació. Aquesta situació es manifesta amb més força a Ciutat Vella, la Teixonera i Ciutat Meridiana, on es concentra

un nombre elevat d'expedients de conservació per falta de manteniment en relació amb el parc total d'habitatges.

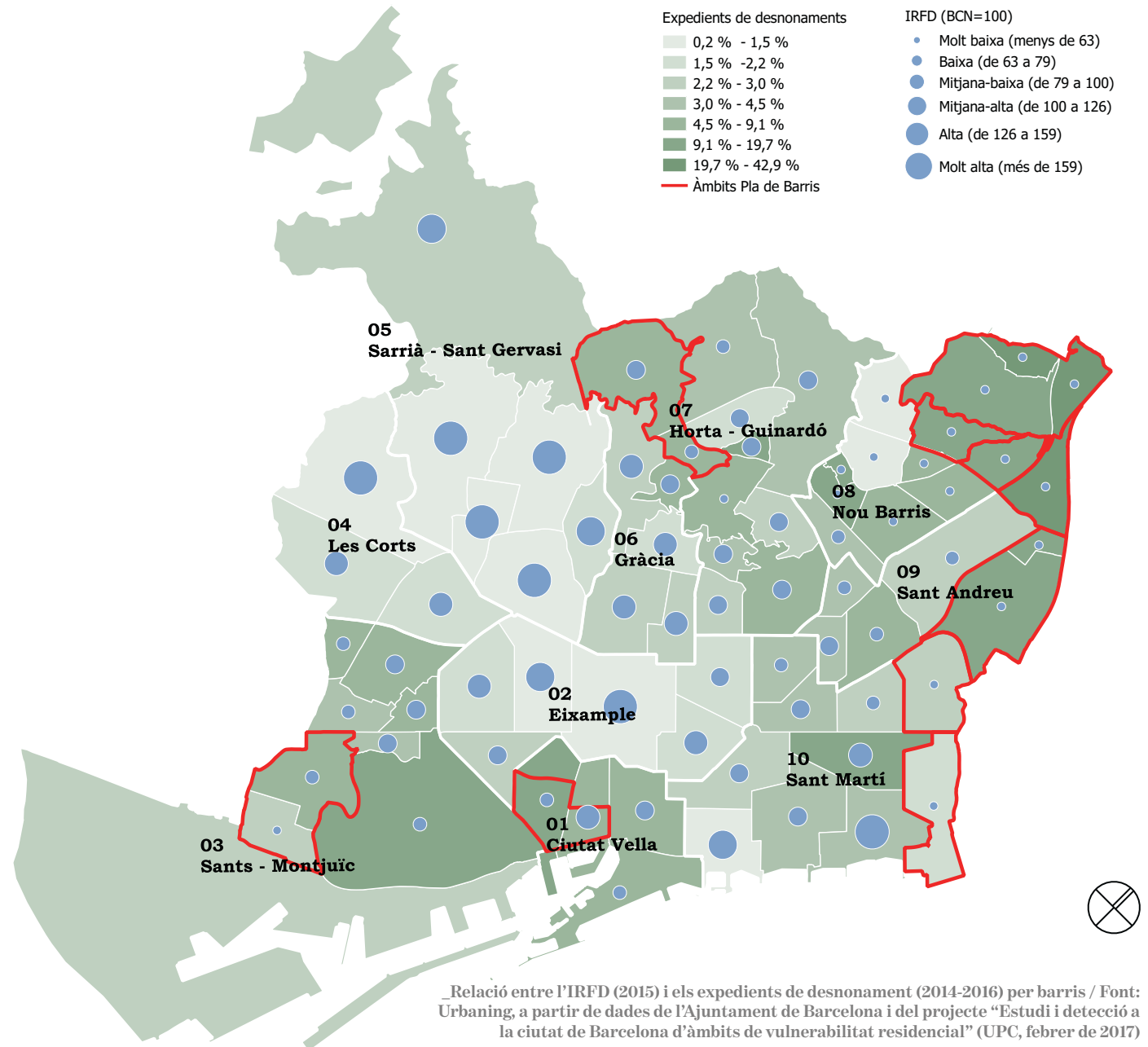
- A Ciutat Vella, la Marina, Sant Genís dels Agudells i Torre Baró hi ha una proporció elevada d'habitatges principals en edificis en estat ruïnós, dolent o deficient.

- En relació amb el règim de tinença de l'habitatge principal, s'observa que a Ciutat Vella hi predomina l'habitatge de lloguer, el qual també té un pes molt significatiu a Sant Genís dels Agudells. Aquests barris, juntament amb Ciutat Meridiana i Torre Baró, són els que tenen un major percentatge d'ajuts per al pagament del lloguer.

_Parcel·les amb edificis de 4 o més plantes sense instal·lacions d'ascensors (2016) per barris / Font: Urbaning, a partir del projecte "Estudi i detecció a la ciutat de Barcelona d'àmbits de vulnerabilitat residencial" (UPC, febrer de 2017)

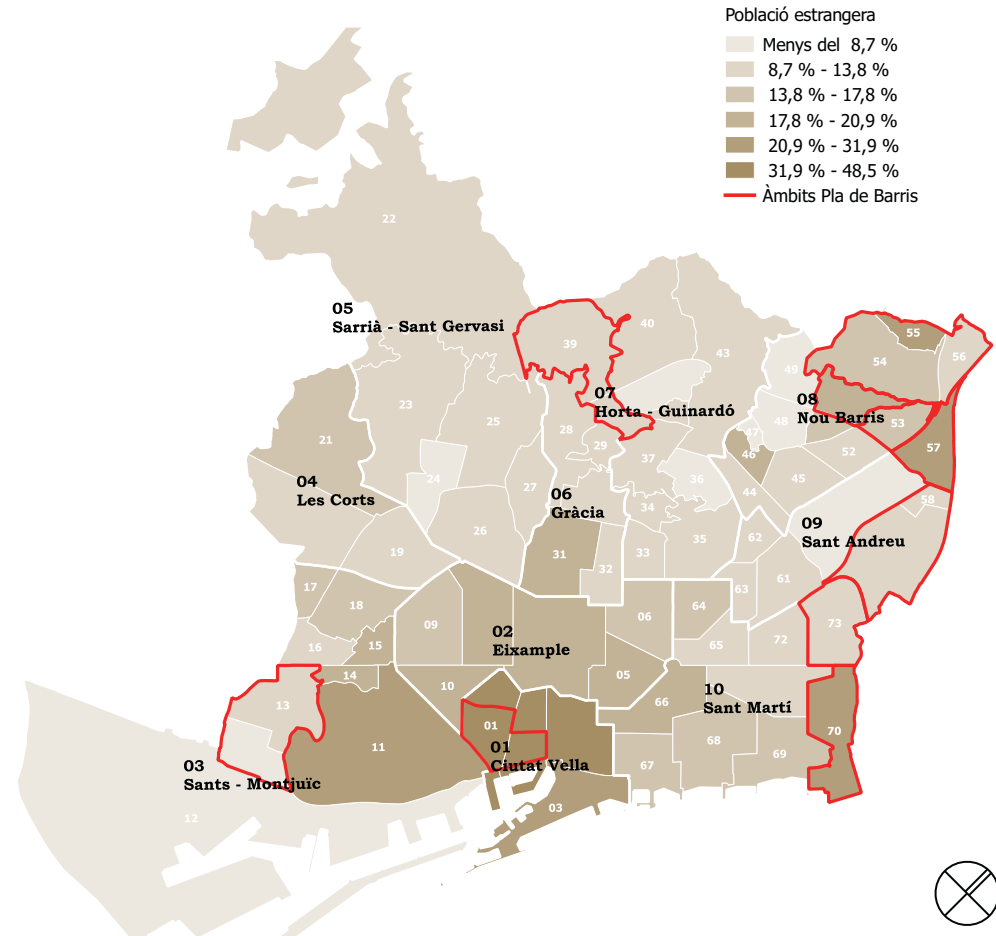
A més, cal dir que els indicadors de l'estat del parc d'habitatges també estan directament relacionats amb altres indicadors socioeconòmics. Així, s'observa una correlació positiva elevada entre l'estat ruïnós, dolent o deficient dels habitatges, la població que està a l'atur i els expedients de desnonament, o entre la manca d'instal·lacions d'ascensor als edificis i els nivells baixos de RFD, la població estrangera i l'embaràs entre adolescents. Totes aquestes evidències posen novament de manifest la concentració de les desigualtats socials en els territoris més desafavorits.

3 | Indicadors de vulnerabilitat

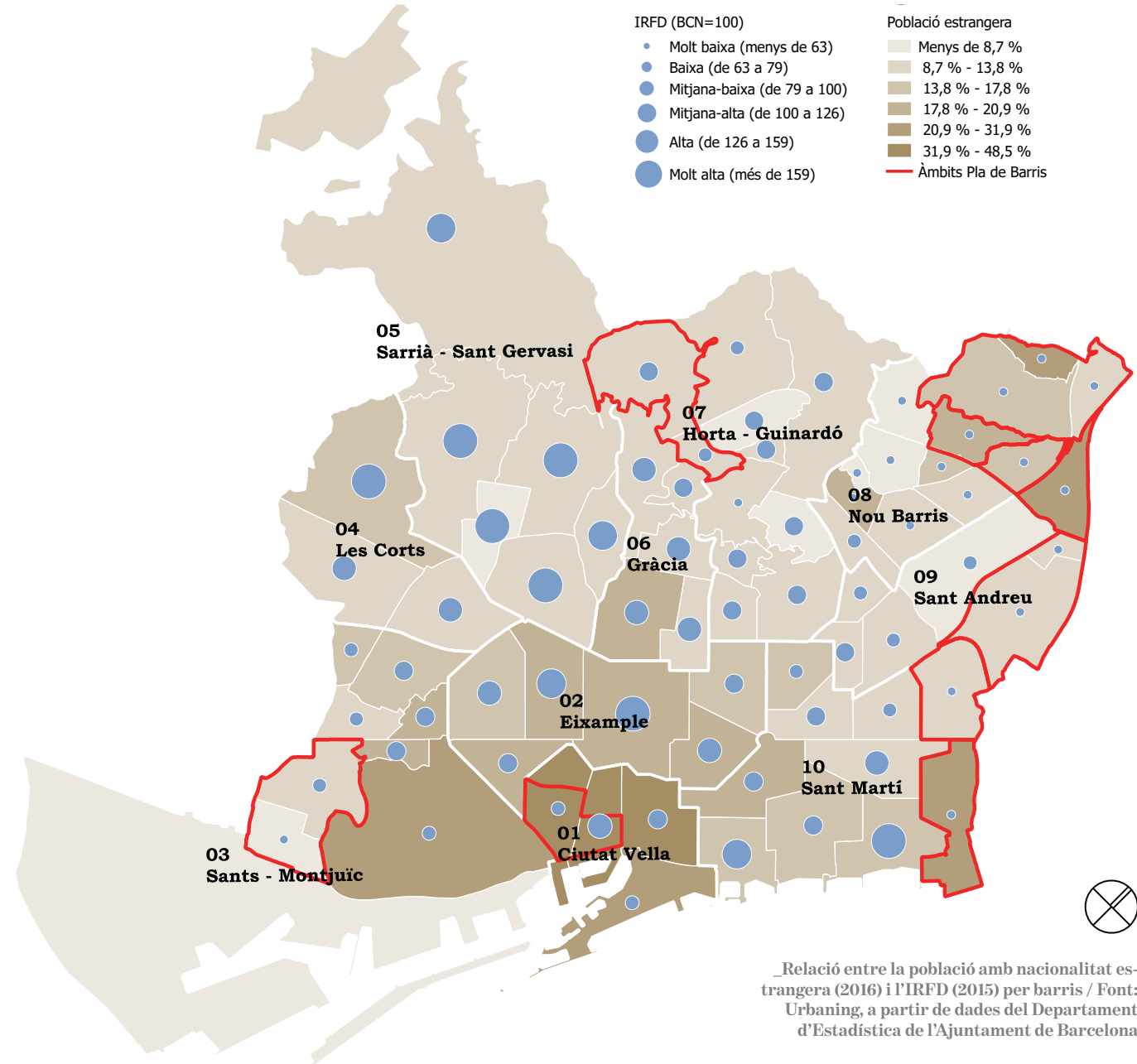
3.6 | Taxa de població estrangera

Tal com s'ha apuntat, la taxa de població estrangera (en situació administrativa regular) presenta una correlació estadísticament significativa amb altres variables, com per exemple els expedients de desnonament, l'antiguitat dels edificis o els edificis en estat ruïnós, dolent o deficient. A més, cal no oblidar que un dels factors de risc estudiats per als centres educatius de la ciutat és la concentració d'alumnes estrangers. Es posa de manifest, doncs, la vulnerabilitat d'aquest col·lectiu i l'interès pels efectes de les actuacions que pretenen desenvolupar-se als barris objecte d'intervenció.

_Distribució per barris de la població amb nacionalitat estrangera (2016) /
Font: Urbaning, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Pel que fa a la distribució de la població estrangera per barris, el Raval i el barri Gòtic són els que tenen les taxes de població estrangera més elevades (48,52 % i 43,26 %, respectivament), seguits dels altres dos barris del districte de Ciutat Vella (Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, i la Barceloneta), amb taxes superiors al 30 %. A més distància, també destaquen el Poble Sec, Trinitat Vella i Ciutat Meridiana, amb taxes superiors al 27 %.

Bloc 1 >

4 | Objectius generals

Tenint en compte les desigualtats que s'observen en els principals indicadors de vulnerabilitat, es plantegen una sèrie d'objectius fonamentals que proporcionen molta informació sobre l'objecte de què s'ocupa el Pla de Barris i com funciona:

- Enfortir la xarxa educativa als barris.
- Recuperar i impulsar l'activitat econòmica als barris.
- Establir accions d'atenció i millora de les condicions de vida de la població.
- Fer front als dèficits urbanístics, la baixa qualitat de l'habitatge, la manca d'equipaments, i els dèficits de mobilitat, accessibilitat i connexió dels barris entre si i amb la resta de la ciutat.

- Apoderar els veïns i les veïnes impulsant les pràctiques d'innovació social i la coproducció de polítiques.

De forma resumida, el Pla de Barris pretén desplaçar la centralitat en la visió de la ciutat, per convertir territoris tradicionalment oblidats en nous pols d'atracció pels seus models innovadors en la formulació i la gestió d'iniciatives transformadores. Així mateix, conscients de les seves limitacions, en la formulació del Pla s'han considerat dues qüestions importants per al seu desenvolupament i evolució posterior:

- D'una banda, la necessitat imprescindible de bastir actuacions de forma col·laborativa amb altres actors, siguin públics, privats o comunitaris. Aquesta necessitat es concreta en la forma de tre-

ballar, amb espais de trobada i codecisió conjunts, però també en la cerca de l'encaix amb altres polítiques i projectes, per assolir una major efectivitat en la consecució de resultats a través de la generació de sinergies.

- D'una altra banda, allò que ha de succeir quan finalitzi el programa, és a dir, com garantir la continuïtat de les iniciatives engegades un cop acabat aquest temps excepcional d'intervenció reforçada, mitjançant la introducció d'una perspectiva estratègica sostenible i integral. L'horitzó a mig termini ha de ser aconseguir barris més forts i més capaços d'afrontar les dificultats de la població a través d'eines col·lectives.

Per tant, el Pla de Barris no té un únic fi, sinó que té objectius múltiples que aspiren a transformar qüestions clau en lògica de ciutat. Per a cadascun dels àmbits abordats (drets socials, educació, activitat econòmica i ecologia urbana) es concreten en una sèrie d'objectius específics. Aquests objectius més operatius són els següents:

- Crear projectes educatius, integrals i transformadors, i donar suport a les escoles en les tasques socioeducatives complementàries.
- Facilitar les transicions vitals entre l'etapa formativa i la laboral, garantint la qualitat en l'oferta educativa.
- Garantir la igualtat d'oportunitats d'infants i joves en l'educació en el lleure i l'accés a la cultura.

- Impulsar la cultura com a eina de transformació social, vinculant-la als equipaments de proximitat, als centres educatius i a l'accés i la participació igualitària de tots els col·lectius.

- Afrontar les principals desigualtats socials que causen problemes de salut, reforçant la perspectiva integral, preventiva i comunitària.

- Promoure el desenvolupament local i de l'economia de proximitat, lligada a les necessitats de les persones, i fomentar-ne les oportunitats laborals.

- Fer front als dèficits urbanístics, a la baixa qualitat de l'habitatge i a la manca d'equipaments.

_Fotografia aèria de Barcelona / Font: Ajuntament de Barcelona

El procés d'elaboració

Una primera constatació que cal posar de manifest és la voluntat transformadora de la política del Pla de Barris, que té com a objectiu revertir les situacions de desigualtat en els barris. Les línies de treball expressades en aquest Pla tenen la clara vocació d'esdevenir una suma d'elements clau en la lluita per una major igualtat entre les persones que viuen a la ciutat, perquè aconseguixin millorar efectivament la seva qualitat de vida.

Per aquest motiu, el procés d'elaboració del Pla de Barris ha estat influenciat per aquesta necessitat d'alterar la situació actual dels territoris objecte del Pla. El canvi previst fins i tot ha afectat els principis inspiradors d'aquesta política de xoc. La filosofia del Pla recull l'experiència de les polítiques públiques en l'àmbit municipal, que compten amb un bagatge extens i intens en referència a les intervencions en territoris on hi ha desigualtats. En aquest sentit, s'ha tingut en compte la feina feta fins ara per les administracions, però també s'ha volgut anar més enllà en aspectes que, si bé s'intuïen en alguna iniciativa concreta, no havien estat generalitzats. El salt que pretén aportar el Pla de Barris consisteix a dotar la planificació de les polítiques d'una visió més estratègica, que vagi més

enllà de les mesures puntuals destinades a afrontar situacions concretes i que tracti d'abordar problemes complexos des de respostes integrals, que incorporin una major capacitat de transformació.

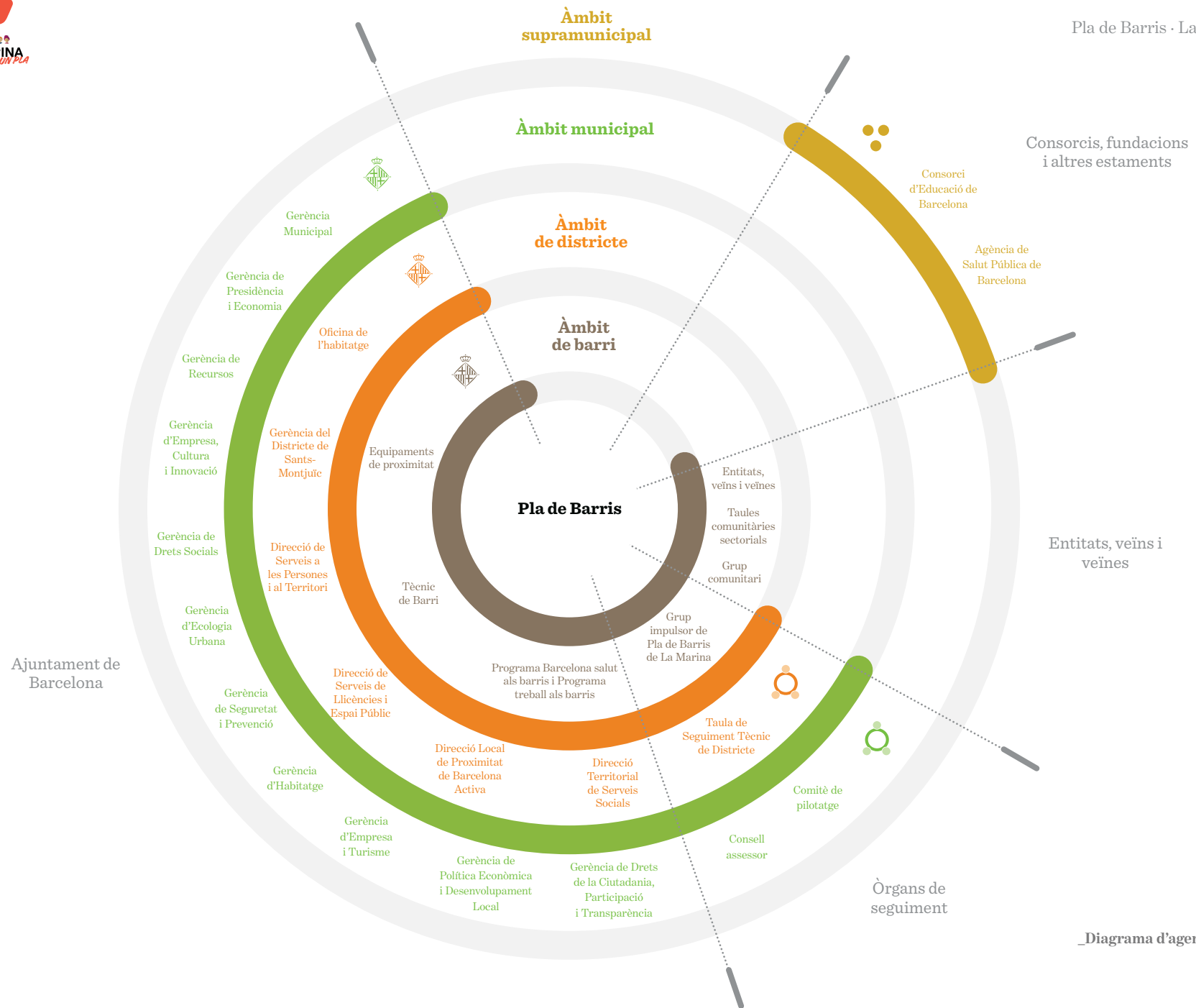
Hi ha, doncs, una aposta decidida per una triple aproximació metodològica a l'hora de formular el Pla de Barris: en primer lloc, el treball en xarxa entre diferents agents, com a via per multiplicar els efectes positius de les polítiques i per generar una visió compartida al territori; en segon lloc, l'aposta decidida per la innovació, amb l'objectiu d'aconseguir, mitjançant propostes diferents i atrevides, posar de manifest i contrarestar els problemes més complicats de resoldre als territoris objecte del Pla; per últim, com a particularitat d'aquest pla de xoc, la definició d'un model d'intervenció que compti des de l'inici amb la participació de la població dels barris i que la converteixi en protagonista en totes les fases del Pla.

Aquesta coproducció de polítiques públiques entre àrees i territoris de l'administració i els veïns i veïnes ha de convertir-se en una ensenya del Pla de Barris. Per això, es fa imprescindible la implicació del teixit associatiu, el reforç del seu paper com a

vertebrador de l'acció col·lectiva dels barris, l'apoderament de moltes capes de la població que no han figurat prèviament en l'esfera pública i el desenvolupament d'eines col·lectives de construcció de comunitat.

El procés d'elaboració del Pla de Barris s'ha efectuat amb la col·laboració de diferents agents. Això aporta un valor afegit a la recollida d'informació i a l'anàlisi, ja que s'ha fet de manera transversal, incloent les diferents visions i perspectives a través d'una diagnosi compartida. D'aquesta manera s'ha recollit la informació aportada pels agents següents:

- Agents de barri. Persones que formen part de l'entorn immediat dels barris: entitats, tècnics, taules i espais comunitaris i veïns i veïnes que treballen i viuen en el territori.
- Agents de districte. Tècnics de l'Ajuntament o personal que treballa a l'Administració en equipaments del districte, que tenen un coneixement detallat del que passa als barris i una perspectiva de districte.
- Agents municipals i supramunicipals. Tenen una perspectiva de ciutat, d'eix o d'àmbit metropolità que permet ubicar els barris en relació amb la ciutat i amb la resta de barris o territoris. S'hi inclouen les àrees, instituts i departaments sectorials de l'Ajuntament.

_Diagrama d'agents intervents /
Font: Urbaning

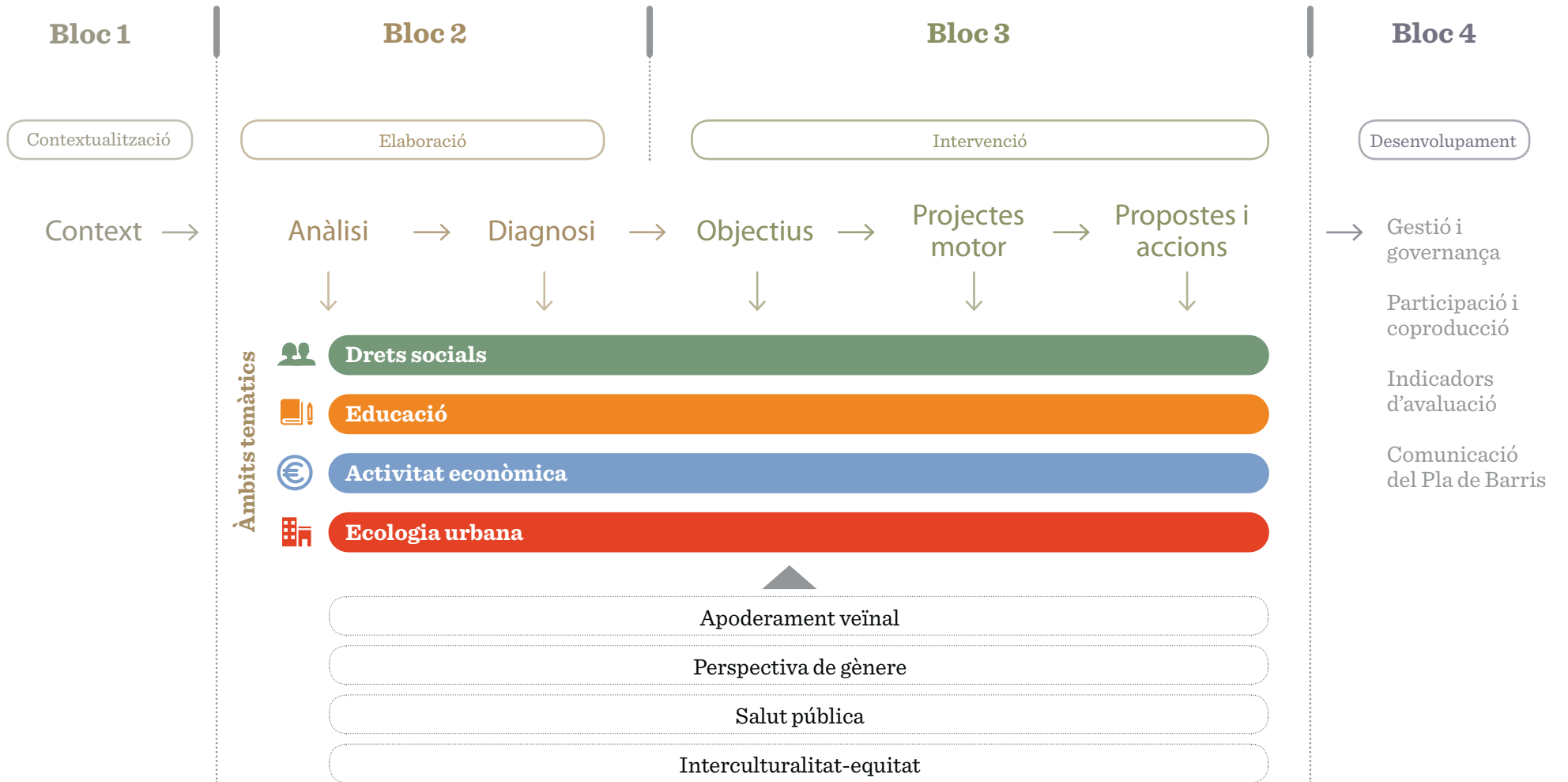
El conjunt d'aportacions i visions des de les diferents escales ha permès elaborar el Pla de Barris. El contingut i l'abast d'aquest document s'estructura en **anàlisi, diagnosi, objectius, projectes motor, i propostes i accions**.

En l'**anàlisi** es realitza una valoració quantitativa de la situació, resultat d'un treball de recerca i d'interlocució amb els diferents agents implicats. En la **diagnosi** s'exposen les conclusions que s'extreuen de l'anàlisi, des d'un punt de vista més qualitatiu. Els **objectius** defineixen quins elements es volen abordar en el territori i fins on es vol arribar. Els **projectes motor** són els projectes que, per la seva dimensió i transversalitat, abasten diferents àmbits i defineixen la singularitat de cada pla. Finalment, cada pla inclou les **propostes**, que són les eines per assolir els objectius.

Aquestes propostes són les que caldrà desplegar de forma comunitària al llarg dels propers anys, executant les **accions concretes** que ja apareixen en el document o definint-ne de noves a mesura que se'n faci el desplegament. En aquest sentit, cal entendre que el desplegament de les accions proposades en cada territori farà que es puguin redefinir en el procés d'implementació del propi pla, el qual, consegüentment, no s'ha d'interpretar com un document tancat, sinó com un full de ruta per seguir.

En paral·lel a aquesta estructura, s'han definit quatre àmbits temàtics que emmarquen el contingut del Pla de Barris, des de la part d'anàlisi fins a les propostes i accions, i que són compartits per tots els territoris. Els àmbits són el social, l'educatiu, l'econòmic i l'urbà. L'àmbit social el

formen totes les accions que intervenen de manera directa sobre les persones, com ara accions de millora de la convivència, de la salut o de l'acció cultural, entre d'altres. L'àmbit educatiu va des de l'educació formal fins a l'educació fora de l'horari lectiu i el lleure. L'àmbit econòmic agrupa el conjunt d'accions de millora de l'economia, des d'accions d'ocupació fins a la millora i l'activació del comerç. Finalment, l'àmbit urbà incorpora les accions urbanes, de rehabilitació i millora de l'espai públic i de l'habitatge. Respecte de l'àmbit educatiu cal precisar que, tot i que l'educació és un dret social reconegut, el paper rellevant que pren a l'hora de corregir desigualtats socials motiva el fet que es consideri com un àmbit independent amb les seves pròpies accions.

_Diagrama de la metodologia d'elaboració del Pla de Barris / Font: Urbaning

Participació del veïnat

La participació del veïnat és present en tota l'execució del projecte, però en aquest document volem destacar el seu paper durant el període d'elaboració del Pla de Barris.

La redacció del Pla es va començar a treballar a partir de l'elaboració d'una diagnosi compartida. Aquesta diagnosi es va crear amb les aportacions i els estudis tècnics dels districtes i de les àrees municipals, així com amb les propostes realitzades pels veïns i veïnes recollides en el Pla d'Actuació Municipal (PAM), en els Plans d'Actuació del Districte (PAD) i en les trobades amb entitats del barri. Amb aquesta diagnosi es va construir un primer esborrany del Pla de Barris amb les línies estratègiques que hauria d'abordar. Aquest document es va presentar a les entitats i al veïnat.

A partir d'aquí es va iniciar un procés per generar propostes i actuacions. Internament, es va seguir treballant amb les àrees perquè proposessin accions, basant-se en el seu coneixement. Pel que fa als barris, en funció de les seves característiques, es va buscar la manera d'obrir el document als veïns i veïnes i a les entitats del barri, a través de punts informatius, de jornades participatives obertes o de sessions de treball amb col·lectius específics. Després de fer-ne el buidatge, es van valorar les aportacions i es van incloure en el Pla les que es van considerar viables i eren competència del Pla de Barris. Al final d'aquest document, en el bloc 4, s'exposa com s'ha realitzat el procés de definició del Pla de Barris i com se'n planteja el desenvolupament.

_Sessió de participació a la Trinitat Nova /
Font: Ajuntament de Barcelona

Dades i indicadors emprats

Per a l'elaboració de la diagnosi del Pla de Barris s'ha seleccionat una sèrie d'indicadors clau de cadascuna de les temàtiques que s'hi aborden. Per exemple: factors de risc en educació; percentatge de superfície destinada a equipaments; RFD de 2015; índex de vulnerabilitat social, etc. D'aquesta manera, el criteri seguit per a l'anàlisi quantitativa ha permès uniformitzar i fer comparables les dades dels diferents territoris. En línies generals, s'han emprat les dades de 2015 (les més actuals disponibles en el moment de redactar els documents de diagnosi), excepte per a les dades de població estrangera, per a les quals s'han analitzat les dades disponibles de gener de 2016. En tot moment s'esmenta la font i la data de referència de les dades comentades o representades.

_Fotografia aèria de Barcelona / Font: Ajuntament de Barcelona

Bloc 2

Elaboració del Pla de Barris de la Marina

Bloc 2 >

6

Àmbit territorial d'actuació específic

6.1.

Descripció i encaix territorial

6.2.

Història

6.3.

Dades generals

6.4.

Antecedents

6.5.

Dades sociodemogràfiques

7

Anàlisi

7.1.

Drets socials

7.1.1.

Salut

7.1.2.

Distribució d'atur

7.1.3.

Habitatge

7.1.4.

Teixit associatiu

7.1.5.

Serveis socials

7.1.6.

Convivència

7.2.

Educació

7.2.1.

Nivell formatiu

7.2.2.

Equipaments docents

7.3.
Activitat econòmica

7.3.1.
Renda familiar disponible

7.3.2.
Activitat comercial

7.4.
Ecologia urbana

7.4.1.
Planejament urbanístic

7.4.2.
Densitat de població

7.4.3.
Equipaments

7.4.4.
Espais lliures

7.4.5.
Jocs infantils

7.4.6.
Xarxa de bus i la seva influència

7.4.7.
Xarxa de tren, metro i tramvia, i la seva influència

7.4.8.
Xarxa de bici

7.4.9.
Xarxa viària

7.4.10.
Pendants del vial

7.4.11.
Contaminació

8 Diagnosi

9 Plans actius i acció de govern

Bloc 2 >

6 | Àmbit territorial d'actuació específic de la Marina

6.1 | Descripció i encaix territorial

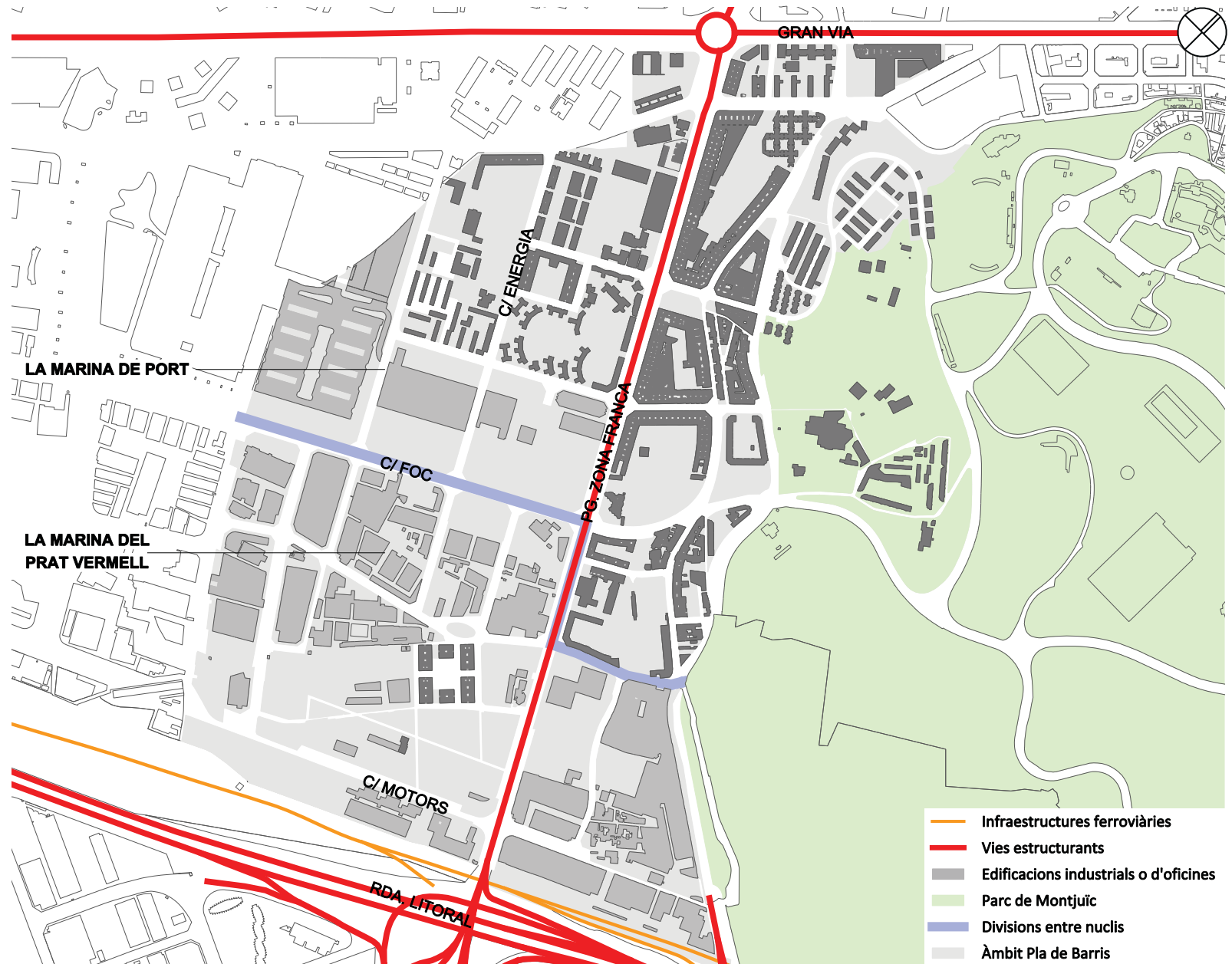
La Marina de Port i la Marina del Prat Vermell són dos dels vuit barris que aglutina el districte de Sants-Montjuïc. Situats a l'extrem sud-oest de la ciutat, són fronterers amb el municipi veí de l'Hospitalet de Llobregat. Els seus límits toquen també amb els barris del Poble-Sec, la Font de la Guatlla i la Bordeta.

El seu encaix territorial ve determinat per l'aïllament que li infereix la situació entre la muntanya de Montjuïc, la gran via de les Corts Catalanes, el polígon industrial de la Zona Franca i el Port de Barcelona, i per la manca de connectivitat mitjançant transport públic amb la resta de la ciutat. Aquesta situació s'agreuja en el cas de la Marina del Prat Vermell, on el sòl amb ús residencial es troba totalment envoltat d'usos industrials o terciaris.

L'encaix territorial de la Marina està determinat per l'aïllament que li infereix la seva situació

_Vista aèria de la Marina de Port /
Font: Ajuntament de Barcelona

Plànol d'encaix territorial /
Font: Urbaning

6 | Àmbit territorial d'actuació específic

6.2 | Història

La Marina de Port i la Marina del Prat Vermell han estat, històricament, zones agrícoles i industrials situades al nord-est de la desembocadura del riu Llobregat. La Marina, que és com denominen els veïns i veïnes el conjunt dels dos barris, és una de les zones més desconegudes però més antigues de la ciutat. Tenim constància de la seva existència des del segle x, quan pertanyia a l'antic domini del Senyor del Port, que era territori municipal de Sants fins que va ser absorbit per Barcelona l'any 1897.

Durant el segle XIX era una zona eminentment agrícola i pesquera. Segons un cens de l'any 1851, a la Marina hi havia sis prats d'indianes, entre els quals hi havia el Prat Vermell. Aquest era el nom que rebien els camps que estaven al voltant de les fàbriques d'indianes, ja que, una vegada teinyides, les robes es posaven a assecar als prats, que adquirien un to vermell. A partir del 1860 els prats van entrar en crisi i van acabar transformant-se en indústries.

A finals del segle XIX es produeixen diversos processos significatius per al futur del barri. Són els següents:

- Es produeix l'annexió de Sants a la ciutat de Barcelona i s'inicia una primera actuació pública de relleu: indústries noves i importants s'estableixen a la zona. Aquest fet facilita l'arribada de nous treballadors i treballadores al barri. Mentre la Marina es va planificant com un barri d'ús industrial i d'habitatges per als obrers, comencen a desaparèixer els petits assentaments de pescadors.

- La Marina adquireix un cert renom com a zona d'esbarjo. A la platja apareixen diversos establiments de banys i, fins i tot, s'hi construeix un hipòdrom.

- "Fomento del Trabajo Nacional" inicia les gestions per a la creació d'un port franc. Amb aquesta finalitat s'expropia part de la Marina de Sants i de l'Hospitalet i es convoca un concurs internacional de projectes, però no és fins al 1929 que un real decret llei aprova la constitució d'una zona franca, la qual cosa inicia una època de grans canvis.

La Marina, que és com denominen els veïns i veïnes el conjunt dels dos barris, és una de les zones més desconegudes però més antigues de la ciutat

_Port de la Zona Franca / Font:
Ajuntament de Barcelona

La memòria industrial i l'habitatge social en la configuració del barri

Durant els anys 20 es van construir els primers habitatges per als treballadors i treballadores de les fàbriques ubicades al territori, com ara la Santiveri o la d'Andreu Bausili (actuals Colònia Santiveri i Colònia Bausili), i la barriada de Plus Ultra o les “casetes de l'estació”, per a famílies d'empleats de RENFE. Durant aquella dècada també es van construir les popularment anomenades *cases barates* (l'actual barriada d'Eduard Aunós), construïdes per allotjar les persones que vivien en barraques a Montjuïc, on s'havia d'ubicar l'Exposició Universal del 1929.

A partir dels anys 50 es produeixen una sèrie d'actuacions que prefiguren un nou ús del territori. La primera va ser la construcció d'habitatges per allotjar de forma provisional els barraquistes de l'avinguda Diagonal, que van ser desallotjats durant la celebració del Congrés Eucarístic Internacional l'any 1952 (les actuals barriades de Can Clos i el Polvorí). L'altra actuació d'especial rellevància per al barri va ser l'entrada de la factoria SEAT l'any 1955, que va comportar l'edificació de les “vi-

viendas de la SEAT” i que va significar la construcció del primer àmbit amb una urbanització acabada i dotada de serveis (l'actual barriada de Sant Cristòfol).

A partir de la inauguració del polígon industrial de la Zona Franca, entre els anys 60 i 80 del segle passat, va començar la construcció intensiva de pisos al llarg del passeig de la Zona Franca, del carrer de la Mare de Déu de Port i dels carrers que el creuen, i al voltant de les cases de la SEAT, que avui formen el gruix dels barris. Aquest és el cas dels pisos fets pel Patronat Municipal de l'Habitatge l'any 1965 (actual barriada de la Vinya). Amb aquesta nova ordenació del territori, l'any 1968 va desaparèixer Can Tunis i la colònia Canti, on avui es troba la seu de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Així, a partir dels anys 70 es va produir un canvi d'usos del territori de la Marina que, juntament amb la deslocalització de les activitats industrials, va passar a tenir un ús més residencial. Per exemple, l'any 1977 EFISA va construir el grup d'habitatges

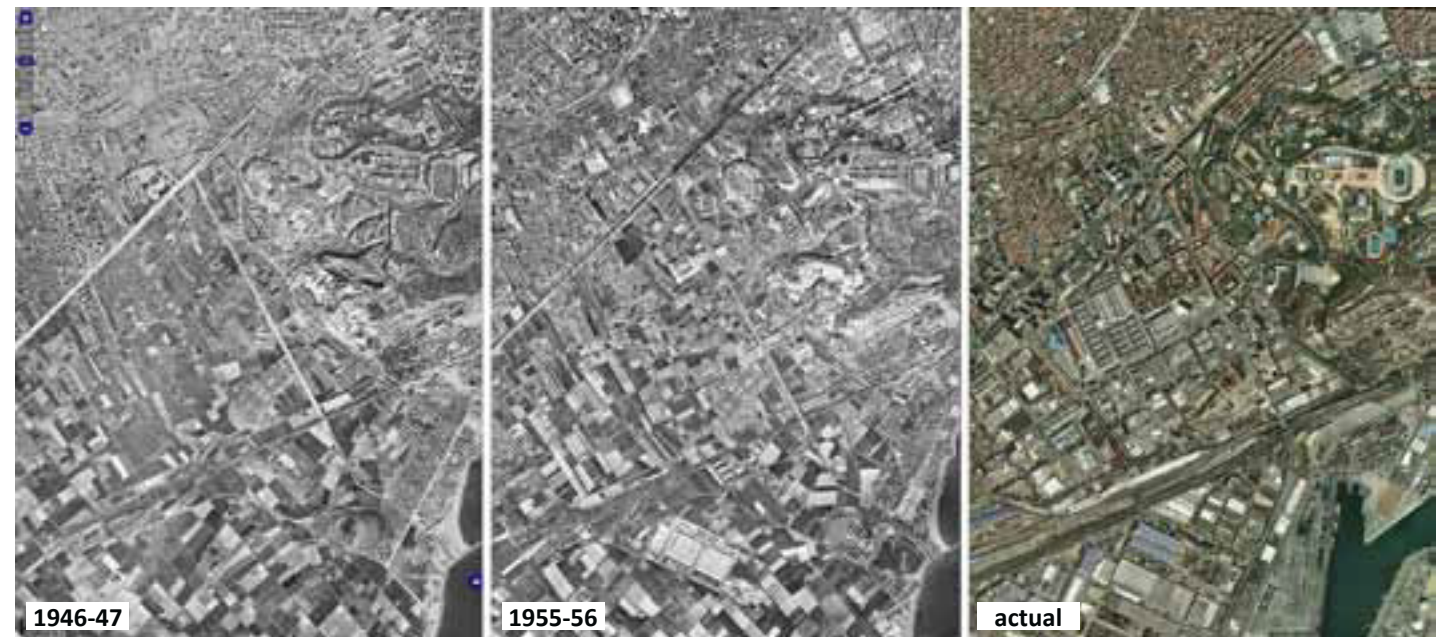

_Colònia Bausili / Font: Ajuntament de Barcelona

de les Estrelles Altes i l'any 1996, l'anomenada *Illa Metalco*, propietat de l'INCASÒL, per reubicar els veïns del Polvorí, a causa de la reforma integral d'aquesta zona. En conseqüència, les antigues fàbriques van ser substituïdes per grans blocs d'habitatges, la qual cosa va provocar la desaparició de part del patrimoni històric i del vincle amb el seu passat marítim, rural i obrer.

Al barri de la Marina del Prat Vermell, l'any 1993 es van enderrocar les cases barates de la barriada d'Eduard Aunós, que van ser substituïdes per blocs de pisos on es van reallotjar els veïns i veïnes. A finals dels anys 90 es va projectar el centre de negocis Districte 38, situat al passeig de la Zona Franca, entre els habitatges d'Eduard Aunós i la fàbrica Santiveri. Es tracta d'un complex d'oficines i d'activitats complementàries que forma part de l'ampliació del recinte de la Gran Via de la Fira de Barcelona cap a la Zona Franca.

La divisió oficial de les dues Marines es produeix l'any 2007, a partir de l'aprovació de la modificació del Pla General Metropolità, que ha de permetre la construcció del projecte d'un nou barri: la Marina del Prat Vermell.

_Evolució del territori / Font: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

6 | Àmbit territorial d'actuació específic

6.3 | Dades generals

Àmbit

La Marina, àrea popularment coneguda com la Zona Franca, està formada pels barris de la Marina de Port i de la Marina del Prat Vermell, que pertanyen al districte de Sants-Montjuïc. El territori limita amb la muntanya de Montjuïc, la gran via de les Corts Catalanes, el polígon industrial de la Zona Franca, el Port de Barcelona i el terme municipal de l'Hospitalet de Llobregat.

_Situació de l'àmbit respecte de la ciutat de Barcelona /
Font: Urbaning

_Vista aèria de la Marina /
Font: Ajuntament de Barcelona

_Ortofoto de l'àmbit /
Font: Urbaning, a partir
de dades de l'Institut
Cartogràfic i Geològic de
Catalunya

Població, superfície i densitat

El barri de la Marina de Port té una extensió de 125,5 ha i una població de 30.374 habitants, és a dir, representa un 17 % de la població del districte i un 1,88 % de la població total de Barcelona. Des de l'any 2010 fins a l'any 2015 la població s'ha mantingut igual, amb un lleu creixement durant el 2012.

La Marina del Prat Vermell té una extensió de 1428,4 ha, ja que inclou la Zona Franca i el Port de Barcelona, però l'àmbit d'aquest Pla de Barris inclou només 75,3 ha. Té una població de 1.145 habitants, aproximadament l'1 % dels residents del districte. És un dels barris més extensos de la ciutat, però només hi viu el 0,07 % de la població total de Barcelona. Durant els darrers sis anys la població s'ha mantingut igual.

La Marina del Prat Vermell té una densitat neta de 31 habitants per hectàrea residencial, xifra que es troba molt per sota de la mitjana del districte de Sants-Montjuïc (724 h./ha) i de la de Barcelona (619 h./ha). En canvi, la Marina de Port, amb una densitat neta de 773 habitants per hectàrea residencial, se situa per sobre de la mitjana tant del districte com de la ciutat.

La Marina del Prat Vermell és un dels barris més extensos de la ciutat, però només hi viu el 0,07 % de la població total de Barcelona

Població, superfície i densitat (2015)

	Nombre d'habitants	Superfície (ha)	Densitat neta (hab/ha residencial)
Marina del Prat Vermell	1.145	75,30	31
Marina de Port	30.374	125,50	773
Àmbit Marina	31.519	200,80	
D. Sants - Montjuïc	181.307	2.294,00	724
Barcelona	1.609.550	10.216,70	619

_Quadre de població, superfície i densitat / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Indicadors socioeconòmics (2015)

Indicadors socioeconòmics 2015		Marina del Prat Vermell	Marina de Port	Districte Sants - Montjuïc	Barcelona
Població (2015)		1.145	30.374	181.307	1.609.550
Superfície (ha)		75,3	125,5	2.294,0	10.216,7
Densitat neta (hab/ha residencial) (2015)		31,0	773,0	724,0	619,0
Població per sexe (2015)	Dones	567	15.717	94.457	846.992
	Homes	578	14.657	86.850	762.558
Població per edat (%) (2015)	0-15	13,3%	15,0%	12,5%	13,4%
	16-64	66,6%	65,2%	67,3%	65,0%
	65 i més	20,1%	19,7%	20,3%	21,6%
Població per lloc de naixement (%) (2015)	Barcelona	72,0%	52,7%	49,2%	52,0%
	Resta Catalunya	4,7%	5,9%	7,4%	7,5%
	Resta Espanya	12,2%	21,8%	18,1%	18,2%
	Estranger	11,1%	19,6%	25,3%	22,3%
Població per nacionalitat (%) (gener 2016)	Espanyols	92,4%	86,8%	81,3%	83,4%
	Estrangers	7,6%	13,2%	18,7%	16,6%
Principals nacionalitats estrangeres (gener 2016)		Xina, Paraguai, Colòmbia	Xina, Filipines, Marroc	Pakistan, Itàlia, Xina	Itàlia, Pakistan, Xina
% Titulats superiors i CFGS (2015)		4,2%	13,0%	23,2%	29,4%
Taxa natalitat / 1000 hab (2014)		10,5	7,7	8,4	8,4
Població de 65 anys o més que viu sola (%) (2015)		31,3%	24,1%	25,9%	25,5%
Índex de sobreenvelliment (2015)		61,7	53,9	53,3	53,3
Turismes (persones físiques) / 1000 hab (2015)		3.300,0	355,0	363,0	354,0
Motos (persones físiques) / 1000 hab (2015)		403,0	139,0	147,0	170,0
Nombre d'aturats registrats (desembre 2015)		147	2.072	10.790	89.398
IRFD (2015)		36,9	70,4	78,1	100,0

_Taula d'indicadors socioeconòmics (2015)
/ Font: Departament d'Estadística de
l'Ajuntament de Barcelona

Índex de vulnerabilitat social

L'índex de vulnerabilitat social (IVS), calculat a partir de diferents indicadors d'exclusió social, és una dada important que permet conèixer millor la situació social de la població de cada barri respecte del conjunt de Barcelona. L'IVS estableix un valor per a cada barri i permet obtenir un rànquing de més alt a més baix. Segons les dades de 2015, la Trinitat Nova ocupa el primer lloc del rànquing (IVS: 10) i Pedralbes, el darrer (IVS: 2,07). Els indicadors que es tenen en compte per calcular l'IVS són la RFD, la taxa de titulats superiors, la taxa d'instrucció insuficient, l'atur registrat, l'esperança de vida, el nombre d'estrangers de països no desenvolupats, la ràtio de població estrangera, la població de 65 anys i més que viu sola i la ràtio de dependència.

L'IVS és especialment dolent a la Marina del Prat Vermell (IVS: 8,97), que ocupa el segon lloc en el rànquing de la ciutat, només per darrere de la Trinitat Nova. A la Marina de Port l'IVS és de 6,87, que correspon a la 30a posició.

Índex de vulnerabilitat social			
	Marina del Prat Vermell	Marina de Port	Barcelona
Població resident (2015)	1.145	30.374	1.609.550
RFD en € (2014)	7.618	13.921	19.335
IRFD (2014)	39,4	72,0	100,0
Taxa de titulats superiors (%) (2015)	4,23%	13,00%	29,38%
Taxa d'instrucció insuficient (2015)	7,75%	18,50%	4,35%
Percentatge d'atur registrat 16-64 anys (novembre 2015)	18,5%	10,6%	8,7%
Esperança de vida (2009-2013)	83,10	83,96	83,80
Nombre d'estrangers de països no desenvolupats	75	2.817	168.141
Ràtio de població estrangera	6,55%	9,27%	10,45%
Població de 65 anys o més que viu sola	72	1.445	88.723
Ràtio de dependència	6,29%	4,26%	5,51%
IVS	8,97	6,87	6,07

_IVS / Font: Ajuntament de Barcelona

_Vista general de la Marina de Port,
amb el Parc de Montjuïc al fons /
Font: Ajuntament de Barcelona

6 | Àmbit territorial d'actuació específic

6.4 | Antecedents

Les barriades de la Marina de Port de la Vinya, Can Clos i Plus Ultra van ser incloses l'any 2010 a la Llei de Barris de la Generalitat de Catalunya. El projecte integral, amb un pressupost de 12 milions d'euros, va preveure l'elaboració de 28 actuacions per a la reurbanització de carrers, places i habitatges, la millora dels equipaments de La Bàscula i La Capa, i la construcció d'un centre cívic als Jardins Can Farrero. Fruit de la Llei de Barris es va crear la Taula d'Infància, Adolescència i Famílies (TIAF) de la Marina. El projecte de la Llei de Barris encara es troba en curs.

_La Bàscula, espai musical i complex esportiu /
Font: Ajuntament de Barcelona

Centre Cívic Casa del Relotge,
als Jardins Can Farrero / Font:
Ajuntament de Barcelona

6 | Àmbit territorial d'actuació específic

6.5 | Dades sociodemogràfiques

Tot i que la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell presenten algunes diferències poblacionals, comparteixen el fet de ser un territori bastant equitatiu en nombre de dones i homes, i el fet de ser barris joves, on la natalitat és més alta que la mitjana del districte i la de la resta de Barcelona. En canvi, la Marina del Prat Vermell presenta un índex més elevat d'envelliment que la Marina de Port i que la resta del districte i de la ciutat.

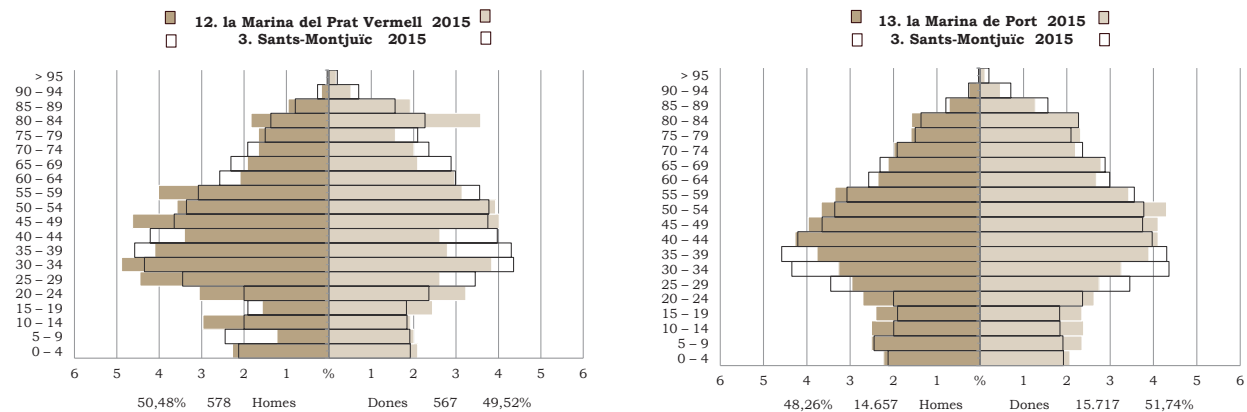
De les 30.374 persones que viuen a la **Marina de Port**, 15.717 (51,74 %) són dones i 14.657 són homes (48,26 %). Hi ha més dones en la franja d'edat d'entre 50 i 54 anys i d'entre 65 i 95 anys, i més homes d'entre 40 i 44 anys.

La Marina de Port i la Marina del Prat Vermell comparteixen el fet de ser un territori jove

Distribució de la població per sexes (2015)				
	Nombre de dones	Nombre d'homes	% dones	% homes
Marina del Prat Vermell	567	578	49,52%	50,48%
Marina de Port	15.717	14.657	51,74%	48,26%
Àmbit Marina	16.284	15.235	51,66%	48,34%
D. Sants - Montjuïc	94.457	86.850	52,10%	47,90%
Barcelona	846.992	762.558	52,6%	47,38%

_Distribució de la població per sexes / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

La franja d'edat amb més població és la de 25 a 64 anys, tot i que se situa una mica per sota de la del districte i de la de Barcelona. En canvi, tant la població infantil (0-14 anys) com la juvenil (15-24 anys) està bastant per sobre de la del districte i de la de Barcelona.

_Piràmides de població del Padró municipal d'habitants (2015) / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Població per grups d'edat (2015)										
	0-14 anys	15-24 anys	25-39 anys	40-64 anys	65 anys i més	% 0-14 anys	% 15-24 anys	% 25-39 anys	% 40-64 anys	% 65 anys i més
Marina del Prat Vermell	143	118	260	394	230	12,49%	10,31%	22,71%	34,41%	20,09%
Marina de Port	4.267	3.063	6.040	11.010	5.994	14,05%	10,08%	19,89%	36,25%	19,73%
Àmbit Marina	4.410	3.181	6.300	11.404	6.224	13,99%	10,09%	19,99%	36,18%	19,75%
D. Sants - Montjuïc	21.221	15.663	44.403	63.278	36.742	11,70%	8,64%	24,49%	34,90%	20,27%
Barcelona	202.685	141.363	367.781	549.474	348.247	12,59%	8,78%	22,85%	34,14%	21,64%

_Distribució de la població per grups d'edat / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Pel que fa a la gent gran, la Marina de Port té un percentatge de població de 65 anys i més d'un 19,7 %, és a dir, està una mica menys d'un punt per sota de la mitjana del districte i no arriba als dos punts de diferència amb la de Barcelona. L'índex d'envel·liment és de 53,8, molt similar al de la resta de la ciutat i del districte, tot i que el percentatge de població que viu sola de 65 anys i més es troba una mica per sota de la mitjana de la ciutat i del districte. Hi ha més dones de 65 anys i més que viuen soles que no pas homes, igual que a la resta de Barcelona.

A la **Marina del Prat Vermell** hi viuen 1.145 persones, de les quals 578 són homes (50,5 %) i 567 són dones (49,5 %). A partir de la franja d'edat dels 60 anys, la distribució s'inverteix i hi ha més dones que homes.

En aquest barri, igual que a la Marina de Port, la franja d'infància i joventut és més elevada que la mitjana de la ciutat i que la del districte. En canvi, té un percentatge de població d'entre 25 i 64 anys pràcticament igual que la mitjana de Barcelona, però inferior a la mitjana del districte.

Quant a la taxa de natalitat de la Marina del Prat Vermell (10,5 ‰) és una mica més alta que la mitjana del districte i que la de Barcelona. De fet, aquesta taxa era més baixa que la de Barcelona el 2009, però en els darrers anys ha incrementat en més d'un 4 ‰, i ara és més alta.

Pel que fa a la població de 65 anys i més, és pràcticament igual que la mitjana del districte i un pèl més baixa que la de Barcelona. Això no obstant, l'índex de sobreenvelliment és 8,4 punts més alt que la mitjana de Barcelona i que la del districte.

A la Marina del Prat Vermell un 31,3 % de la població de 65 anys i més viu sola, xifra que és bastant més elevada que la corresponent a la població d'aquesta edat que viu sola a Barcelona (25,5 %), al districte (25,9 %) i a la Marina de Port (24,1 %). Seguint la dinàmica dels barris de Barcelona, tant a la Marina del Prat Vermell com a la Marina de Port, hi ha més dones que viuen soles que homes.

En conclusió, la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell són dos barris joves, ja que tant la franja d'infància com la de joventut són més elevades que en la majoria de barris de Barcelona.

A la Marina, la franja d'infància i joventut és més elevada que la mitjana de la ciutat i que la del districte

_Població de 65 anys i més que viu sola per grups d'edat / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

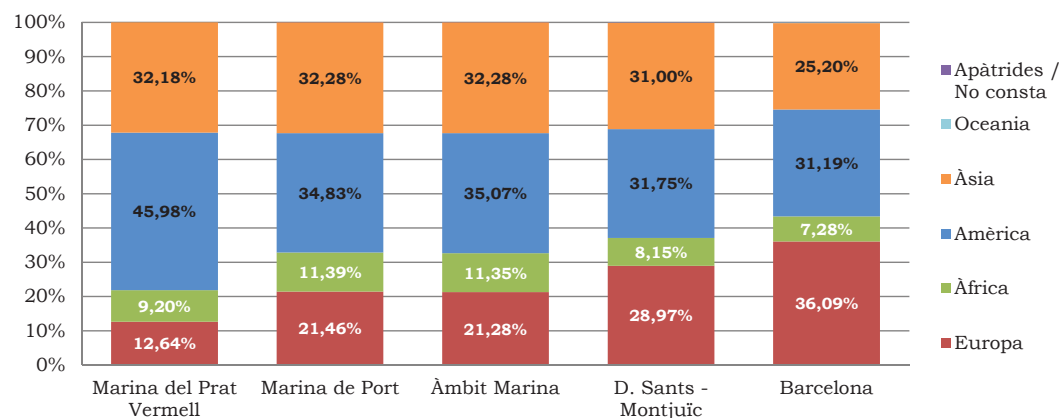
Població de 65 anys i més que viu sola per grups d'edat (2015)					
Dones	Marina del Prat Vermell	Marina de Port	Àmbit Marina	D. Sants - Montjuïc	Barcelona
65-69 anys	8	165	173	1.106	10.428
70-74 anys	9	151	160	1.116	11.109
75-79 anys	8	206	214	1.254	11.917
80-84 anys	9	272	281	1.664	15.215
85-89 anys	12	181	193	1.336	12.355
90-94 anys	5	77	82	593	5.852
95 anys i més	1	11	12	142	1.434
Total dones	52	1.063	1.115	7.211	68.310
Homes	Marina del Prat Vermell	Marina de Port	Àmbit Marina	D. Sants - Montjuïc	Barcelona
65-69 anys	8	82	90	531	4.960
70-74 anys	2	75	77	478	4.228
75-79 anys	1	78	79	405	3.425
80-84 anys	4	73	77	409	3.616
85-89 anys	4	47	51	318	2.623
90-94 anys	1	25	26	143	1.288
95 anys i més	0	2	2	22	273
Total homes	20	382	402	2.306	20.413

El percentatge de població estrangera de la Marina de Port ha crescut significativament en els darrers anys i actualment el barri compta amb un 13,2 % de persones nascudes a l'estranger, enfront del 18,7 % del districte i del 16,6 % de la ciutat de Barcelona. D'aquestes, el 49,1 % són homes i el 50,9 % restant són dones de 88 nacionalitats diferents, entre les quals destaquen la Xina, Filipines i el Marroc. A la Marina de Port hi viu un percentatge de persones nascudes a la resta de l'Estat espanyol més elevat que en la majoria dels barris de Barcelona.

A la Marina del Prat Vermell la població estrangera és del 7,6 %, menys de la meitat de la mitjana de la ciutat i molt per sota de la del districte. La població estrangera està constituïda per un 43,7 % d'homes i un 56,3 % de dones, que provenen de 24 països diferents, entre els quals destaquen la Xina, Paraguai, Colòmbia, Equador i el Marroc. Al contrari del que passa a la Marina de Port, a la Marina del Prat Vermell hi ha un percentatge de persones nascudes a la resta de l'Estat més baix que el del districte.

Població estrangera (2016)					
	Nombre d'habitants total	Nombre d'habitants espanyols	% d'habitants espanyols	Nombre d'habitants estrangers	% d'habitants estrangers
Marina del Prat Vermell	1.146	1.059	92,4%	87	7,6%
Marina de Port	30.397	26.395	86,8%	4.001	13,2%
Àmbit Marina	31.543	27.454	87,0%	4.088	13,0%
D. Sants - Montjuïc	181.162	147.285	81,3%	33.864	18,7%
Barcelona	1.610.427	1.342.637	83,4%	267.790	16,6%

_Població estrangera (2016) / Font: "La població estrangera a Barcelona, gener 2016", Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

_Distribució de la població estrangera segons nacionalitats per continents (2016) / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

_Sector sud de l'àmbit, amb el carrer dels Motors i l'Institut Mare de Déu de la Mercè /
Font: Ajuntament de Barcelona

Bloc 2 >

7 | Anàlisi de la Marina

7.1 | Drets socials

7.1.1 | Salut

Els **equipaments sanitaris** del barri de la Marina de Port són dos centres d'atenció primària (CAP): el CAP de la Marina i el CAP Doctor Carles Ribas. El primer compta amb l'especialització de pediatria i el segon, amb la de ginecologia. Per tal d'arribar als joves que no solen aproximar-se al CAP, el CAP Doctor Carles Ribas ofereix una tarda a la setmana d'atenció als joves a través de la Taula Jove, orientada a consultes sexuals i afectives, que rep moltes visites, i una consulta per altres temes d'interès per a aquest col·lectiu, la qual té poca assistència. La Marina del Prat Vermell no disposa de cap CAP. És important subratllar que en tot l'àmbit territorial no hi ha cap servei d'urgències sanitàries de nit ni de caps de setmana. Per tant, els veïns i veïnes s'han de desplaçar a altres barris per poder ser atesos quan tenen una emergència sanitària.

A més, al barri hi ha dos dispositius per atendre les persones amb problemes de drogodependència, un servei d'autobús de venipunció ubicat cada tarda al costat del CAP Doctor Carles Ribas i un altre de

metadona, els quals depenen de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). En aquests moments s'està treballant per substituir l'autobús de venipunció pel d'inhalació, especialment adreçat a les treballadores sexuals i als seus clients, que s'ubiquen sobretot a l'entorn de la Colònia Santiveri. Aquest dispositiu deixarà de ser un autobús, ja que es requereix d'un sistema molt específic de ventilació. Actualment s'estan valorant les possibles ubicacions d'aquest dispositiu en funció dels espais disponibles. El CAS (centre d'atenció i seguiment a les drogodependències) té una antena al CAP Doctor Carles Ribas.

D'altra banda, la Marina compta amb un hospital de dia per a adolescents de la fundació sanitària Sant Pere Claver, que dóna cobertura a les problemàtiques dels adolescents de 12 a 18 anys amb trastorns psíquics, psiquiàtrics o relacionals, amb l'objectiu d'aconseguir una evolució en l'esfera emocional i cognitiva. Al barri també s'hi ubica un centre d'atenció diürna per a discapacitats de la Fundació Pere Mitjans; la Clínica Sant Antoni, que és un institut mè-

dic de rehabilitació; la Residència i Centre de Dia Esclat Marina, que dóna resposta a persones amb pluridiscapacitat, i Asproseat, que ofereix serveis per a persones amb discapacitat.

El **tipus de cobertura sanitària** és majoritàriament pública, tant per a la població resident al districte de Sants-Montjuïc com a Barcelona.

El percentatge de persones amb **percepció d'estat de salut** regular o dolent i que declaren patir quatre o més trastorns crònics al districte de Sants-Montjuïc és superior que a Barcelona, tant en els homes com en les dones. De tota manera, cal remarcar un percentatge de dones que declaren un estat de salut regular o dolent més elevat que a la resta de Barcelona.

Igualment, el percentatge de persones amb risc de mala **salut mental**, que han patit depressió i/o ansietat en el darrer any o que consumeixen antidepressius i/o hipnosedants, també és superior al de Barcelona, en ambdós sexes. De fet, de

tot el districte de Sants-Montjuïc, els barris de la Marina són els que concentren més trastorns mentals, relacionats amb la situació sociolaboral que viu el barri.

També es detecta un augment de problemes de salut mental entre infants, adolescents i joves, que inclouen trastorns de la conducta, hiperactivitat, ansietat i depressió. En alguns casos deriven en pràctiques de risc, com el consum de drogues.

El CSMA (Centre de Salut Mental d'Adults) i el CSMIJ (Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil) del districte estan fora del barri i els usuaris s'han de desplaçar per arribar-hi. Tot i això, el CSMA té un professional un dia a la setmana que atén al CAP Doctor Carles Ribas. Segons l'ASPB, els serveis especialitzats en salut mental tenen dificultats per treballar amb infants, adolescents i joves pels problemes que presenta el treball requerit amb les famílies, les quals no són prou receptives a la necessitat de rebre ajuda professional en aquest tema. En aquest sentit, es valora molt positivament la feina de l'anomenada *Consulta Jove* de la fundació Sant Pere Claver, la qual caldria reforçar i ampliar.

_Colònia Santiveri, una de les zones on hi ha més treballadores sexuals /
Font: Ajuntament de Barcelona

Segons dades de l'ASPB, pel que fa als **estils de vida relacionats amb la salut**, a Sants-Montjuïc el percentatge de persones fumadores és superior al conjunt de Barcelona. La proporció de persones amb sobrepès o obesitat també és superior a la de Barcelona en ambdós sexes. De fet, el tema de l'alimentació i dels mals hàbits alimentaris és un problema que no s'atribueix exclusivament a una manca de recursos per comprar aliments saludables, sinó a un dèficit de coneixement sobre alimentació per part de les famílies. Pel que fa al nivell d'activitat física, destaca el fet que als barris de la Marina hi ha poca pràctica esportiva, tot i els parcs i espais verds per caminar. En aquest sentit, destaquen les dificultats per accedir als equipaments esportius de l'entorn per qüestions econòmiques i la demanda recurrent d'un poliesportiu públic al barri que inclogui una piscina i una sala de fitnes.

Jardins Cal Sèbio, a la Marina de Port /
Font: Ajuntament de Barcelona

Els barris de la Marina han estat durant anys relacionats amb la **venta i consum de drogues**. Tot i que la situació ha millorat considerablement, hi continuen havent diversos punts de venda de droga, sobretot a la Marina del Prat Vermell, fet que contribueix als alts índexs per problemes de drogues que presenta actualment la Marina. L'índex global de problemes de drogues (de 0 a 5), que a més de les dades d'inici de tractament contempla la mortalitat per reacció adversa al consum de drogues, les urgències hospitalàries dels consumidors de drogues i les xeringues recollides al carrer, atorga a la Marina del Prat Vermell el nivell 5 (molt problemàtic), mentre que per a la Marina de Port el nivell és de 4 (problemàtic). Així mateix, s'observa que l'alcohol és responsable de la majoria dels inicis de tractament, seguit de la cocaïna.

També preocupa el consum de drogues entre joves, especialment d'alcohol i de cànnabis, que es considera que està augmentant i que està molt normalitzat. En general, aquest consum es relaciona amb una manca d'alternatives d'oci saludable per als joves.

Segons dades de l'ASPB, la **taxa de fecunditat** de les dones de 15 a 49 anys del barri de la Marina del Prat Vermell (independentment del país d'origen de la mare) és molt alta (76,5 ‰), comparada amb la de la Marina de Port (43,9 ‰), la del districte de Sants-Montjuïc (42,2 ‰) i la del conjunt de Barcelona (46,2 ‰).

Tot i que al districte de Sants-Montjuïc la taxa de fecunditat entre les dones adolescents (15-19 anys) és més baixa que al conjunt de la ciutat, tant la Marina del Prat Vermell com la Marina de Port presenten uns índexs d'**embarassos entre adolescents** més elevats que al conjunt de Barcelona. Segons el Centre de Serveis Socials de la Marina i els CAP, tant a la Marina de Port com a la Marina del Prat Vermell l'embaràs adolescent és un dels temes que preocupa el barri.

Segons l'ASPB, la xifra d'**avortaments** a la Marina en el grup d'edat de 15 a 49 anys és similar a la de la ciutat.

A la Marina del Prat Vermell, el percentatge de **nadons amb pes baix en néixer** és

superior que a la Marina de Port, que al districte i que al conjunt de la ciutat.

Segons dades de l'ASPB, la Marina del Prat Vermell presenta taxes de **malalties de declaració obligatòria** molt superiors a les de la Marina de Port, del districte i de la ciutat. Per una banda, amb cinc nous casos de tuberculosi declarats al barri entre els anys 2010 i 2014, la taxa d'incidència és gairebé sis vegades més elevada que la de la Marina de Port. Pel que fa al VIH (virus de la immunodeficiència humana), se'n van declarar dos casos nous durant el mateix període, la qual cosa representa una taxa d'incidència gairebé quatre cops superior a la de la Marina de Port i més elevada que la del districte i que la de Barcelona.

Per una altra banda, a la Marina de Port la taxa de tuberculosi és més baixa que al districte i similar a la de Barcelona, mentre que la taxa de VIH és aproximadament la meitat.

A la Marina de Port, l'**esperança de vida** en néixer dels homes és molt similar a la del districte i a la de Barcelona, al voltant

dels 80 anys, mentre que en dones és de 87,7 anys, més d'un any més alta que al districte i que a Barcelona. Al barri de la Marina del Prat Vermell l'esperança de vida és de només 64 anys en homes i 67,9 anys en dones, la qual cosa mostra un excés de mortalitat en ambdós sexes, tant global com prematura, respecte del conjunt de Barcelona.

La Marina de Port mostra un excés de **mortalitat prematura**, que és més elevada en homes per malalties del sistema circulatori. Segons l'ASPB, si es tenen en compte les sis causes de mort més freqüents, també s'observen taxes de mortalitat més elevades, en general, a la Marina del Prat Vermell. Les taxes d'anys potencials de vida perduts també són més altes, especialment per malalties infeccioses, tumors i malalties del sistema circulatori. Tanmateix, aquestes taxes per causes específiques de mortalitat poden estar força afectades pel baix nombre de registres a cada grup.

7 | Anàlisi

7.1 | Drets socials

7.1.2 | Distribució d'atur

Els barris de la Marina presenten una taxa d'atur de les més altes de Barcelona, especialment el barri de la Marina del Prat Vermell, amb un 19,5 % (147 persones, de les quals el 63,3 % són homes i el 36,7 %, dones). Aquest és l'únic barri on ha crescut l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys al llarg de l'any 2015. Aquest percentatge duplica la mitjana de la ciutat. L'atur masculí també baixa al llarg de l'any 2015 a tots els barris de la ciutat, excepte a la Marina del Prat Vermell. La Marina de Port registra un 10,5 % d'atur (del qual el 45,8 % correspon a homes i el 54,2 %, a dones), dos punts més alt que la mitjana de Barcelona (8,6 % d'atur en la població de 16 a 64 anys). A la Marina del Prat Vermell, del 19,5 % de persones aturades, un 12,8 % són menors de 29 anys, un 37,4 % tenen entre 30 i 44 anys i un 49,8 % són majors de 45 anys; d'altra banda, un 30,2 % són estrangers. A la Marina de Port, del 10,5 % de persones aturades, un 13,7 % són menors de 29 anys, un 32,1 % tenen entre 30 i 44 anys i un 54,2 % són majors de 45 anys; pel que fa a la nacionalitat, un 14,2 % són estrangers.

Evolució de l'atur registrat entre la població de 16 a 64 anys (2011-2015)						
	des. 2011	des. 2012	des. 2013	des. 2014	des. 2015	Variació 2011-2015
Marina del Prat Vermell	18,6%	20,9%	21,1%	18,7%	19,5%	0,9%
Marina de Port	11,6%	12,0%	12,0%	11,7%	10,5%	-1,1%
D. Sants - Montjuïc	10,5%	10,7%	10,5%	10,0%	8,9%	-1,6%
Barcelona	10,2%	10,5%	10,2%	9,5%	8,6%	-1,6%

_Evolució de l'atur registrat entre la població de 16 a 64 anys (2011-2015) /
Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Atur registrat (2015)				
	Nombre d'aturats registrats	% d'aturats	Repartiment per sexes	
			Dones	Homes
Marina del Prat Vermell	147	19,5%	36,7%	63,3%
Marina de Port	2.072	10,5%	54,2%	45,8%
Àmbit Marina	2.219		53,0%	47,0%
D. Sants - Montjuïc	10.790	8,9%	52,6%	47,4%
Barcelona	89.398	8,6%	52,0%	48,0%

_Atur registrat (desembre de 2015) / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

L'atur de llarga durada és del 17,4 % a la Marina del Prat Vermell i del 9,7 % a la Marina de Port, per sobre del 8 % de mitjana del districte i del 7,7 % del conjunt de barris de Barcelona.

Des de l'any 2009, la Marina compta amb el projecte d'inserció laboral de Barcelona Activa "Treball als Barris", per promoure l'ocupació i la dinamització econòmica territorial. El projecte ha comptat amb dos dispositius sociolaborals i, recentment, ha incorporat una nova persona. Fins al mes de novembre de 2016 s'han atès 288 persones, de les quals un 48 % són homes i un 52 %, dones. D'aquestes, un 66 % tenen més de 40 anys, un 50 % no tenen estudis i només un 6,8 % tenen estudis universitaris. Un 74 % són de nacionalitat espanyola, un 69 % correspon a persones amb atur de llarga durada i un 60 % no rep cap prestació.

D'altra banda, pel que fa a les dades de pensions no contributives per jubilació i invalidesa, la taxa de l'any 2014 era del 35 ‰ a la Marina del Prat Vermell, molt per sobre de la resta de Barcelona (10 ‰) i del 15 ‰ de la Marina de Port. Els dos barris estan per sobre del districte de Sants-Montjuïc.

_ Vista de la Marina del Prat Vermell, un barri amb una taxa d'atur molt elevada /
Font: Ajuntament de Barcelona

7 | Anàlisi

7.1 | Drets socials

7.1.3 | Habitatge

A Barcelona, el gruix de la construcció d'habitatges es va donar majoritàriament abans dels anys 80. Després la construcció ha estat molt reduïda. En canvi, a la Marina del Prat Vermell més de la meitat dels habitatges (54,57 %) es va construir precisament a la dècada de 1991-2000 i, fins i tot, després d'aquesta data, ja que l'any 2006 va haver-hi una pujada d'un 15,32 % en la construcció d'habitatges, comparat amb el 3,29 % de la ciutat de Barcelona durant aquell mateix any.

A la Marina de Port la meitat del parc d'habitatges va ser construït entre 1961 i 1980, especialment a la dècada de 1961-1970. En comparació, es pot concloure que la construcció d'habitatges en aquest barri també és més recent que a Barcelona i al districte.

D'altra banda, la proporció d'habitatges de dues plantes o més sense ascensor i la d'habitatges sense calefacció central o individual és més elevada que al districte de Sants-Montjuïc i que al conjunt de Barcelona. El 20,5 % dels habitatges de la Marina de Port i el 33 % de la Marina del

Prat Vermell tenen una superfície de fins a 60 m² (la mitjana del districte és del 33 %). Per tant, es pot dir que percentualment la Marina de Port té pisos més grans que la mitjana del districte. Això no obstant, només un 0,2 % d'aquest barri té pisos més grans de 120 m², mentre que la mitjana del districte és de l'1,5 % dels pisos. Per la seva banda, la Marina del Prat Vermell té un percentatge una mica més alt de pisos grans, un 2,6 %, tot i que continua sent un percentatge minoritari del conjunt d'habitatges del barri.

La majoria d'habitatges de la Marina del Prat Vermell són de persones que viuen soles: un 37,56 %, el qual se situa més de 10 punts per sobre del percentatge de la Marina de Port (26,10 %) i 7 punts per sobre de la mitjana de Barcelona (30,79 %). Aquest percentatge tan alt es podria donar pel fet que es tracta de persones que treballen a la Zona Franca o que són dones grans. La Marina del Prat Vermell també supera la mitjana del districte i de la Marina de Port en percentatge d'habitatges amb cinc persones. Les llars amb més de cinc persones poden correspondre a famí-

lies nombroses en les quals els fills, a causa de la inestabilitat econòmica, no poden independitzar-se.

A la Marina de Port, la majoria dels habitatges tenen entre una i tres persones, però majoritàriament es tracta de llars compartides entre dues persones.

Pel que fa al tipus de propietari dels habitatges i la seva nacionalitat, la Marina del Prat Vermell té més propietaris de personalitat jurídica que la Marina de Port i que la resta de Barcelona. Aquest fenomen, similar a la titularitat dels vehicles, s'explica per la quantitat d'empreses ubicades a la zona. D'altra banda, el nombre de propietaris amb nacionalitat estrangera és pràcticament insignificant a la Marina del Prat Vermell i molt residual a la Marina de Port.

El **valor cadastral** i el **valor del sòl** a la Marina del Prat Vermell i a la Marina de Port està per sota de la mitjana de Barcelona. A la Marina del Prat Vermell el valor cadastral és inferior al de la Marina de Port, mentre que el valor del sòl és superior a la Marina de Port.

Quant al **preu dels habitatges**, des de l'any 2009 ha baixat, igual que la mitjana de Barcelona, tot i que des de l'any 2013 estan començant a repuntar els preus, seguint la tònica dominant a la resta de la ciutat.

El **valor del lloguer** és més assequible en els dos barris que en el conjunt de Barcelona, i és més barat a la Marina del Prat Vermell que a la Marina de Port. La mitjana del preu del lloguer a la Marina de Port és de 534,41 €/mes i a la Marina del Prat Vermell és de 399,73 €/mes, els dos més baixos del districte. El cost del lloguer en relació amb la renda mitjana de les llars a la Marina de Port és molt similar a la mitjana del districte, d'un 18,1 %, i a la Marina del Prat Vermell és el percentatge més alt del districte, amb un 24,6 %.

La presència d'**habitatges d'ús turístic** al territori és bastant irrellevant (n'hi ha sis a la Marina del Prat Vermell i tretze a la Marina de Port).

També convé destacar que, tot i que la Marina és un barri que pateix el fenomen dels **desnonaments**, com que està situat en un territori amb força habitatge públic, l'Ajuntament té mecanismes previstos per donar-hi resposta i sovint s'aconsegueix no fer efectius els desnonaments.

Algunes zones de la Marina (Can Clos, el Polvorí, Eduard Aunós) concentren la major part de l'habitatge social del barri. En aquestes zones alguns dels habitatges són petits, estan deteriorats i han estat objecte d'**ocupació**. A més, darrerament a la Marina també es dona la circumstància que s'ha creat un negoci a l'entorn de l'ocupació: algunes persones ocupen pisos i després els posen en lloguer.

Finalment, en termes d'habitatge, convé recordar la importància del nou projecte de la Marina del Prat Vermell, que preveu la construcció d'un nou barri d'ús residencial i comercial per acollir uns 30.000 habitants més.

_Barriada de Plus Ultra, a la Marina de Port /
Font: Ajuntament de Barcelona

7 | Anàlisi

7.1 | Drets socials

7.1.4 | Teixit associatiu

El teixit associatiu al districte de Sants-Montjuïc és un dels més actius de la ciutat de Barcelona, tant per la seva riquesa i diversitat com per la seva capacitat organitzativa.

El cas de la Marina no és una excepció i compta amb un teixit associatiu especialment actiu i divers, que prové dels anys 70 i 80, quan el veïnat es va haver d'organitzar per aconseguir millores i demanar tot allò que els interessos privats, centrats en la construcció d'habitatges en el lloc de les antigues fàbriques, no aportaven: equipaments, parcs i places als interiors de les illes, urbanització de carrers i neteja, entre d'altres. Aquest impuls s'ha mantingut fins avui amb algunes entitats històriques, com les associacions de veïns. A diferència de la majoria dels barris de Barcelona, a la Marina actualment hi ha vuit associacions de veïns constituïdes.

_Seu de l'Associació de Veïns de les Cases Barates - Eduard Aunós /
Font: Ajuntament de Barcelona

En el context actual hi ha algunes associacions que presenten una certa crisi d'envelliment i una manca de canvi generacional, ja que sovint estan molt personalitzades a l'entorn de poques persones. Aquesta situació és comuna al conjunt de la ciutat, fruit probablement de la falta de tradició participativa dels joves. Això no obstant, el teixit associatiu de la Marina és molt ric i divers i està molt implicat en la dinamització dels barris que en formen part. De manera habitual les entitats participen activament en la majoria d'activitats que es porten a terme en el territori i en els espais participatius dels barris: el Consell de Barri, l'Audiència Pública, el Grup Comunitari o les taules comunitàries existents.

Moltes de les associacions s'aglutinen a l'entorn de la Unió d'Entitats de la Marina i la recent creada Coordinadora d'Entitats. En els darrers anys, han sorgit nous moviments socials amb més participació de joves, molts dels quals s'agrupen a l'entorn de l'ateneu L'Engranatge.

Pel que fa a la tipologia d'entitats, per un costat, trobem les que responen a un eix territorial, en concret les vuit associacions de veïns que representen els diferents nuclis residencials (o barriades) de la Marina. Totes elles es van crear fa anys i van ser protagonistes de moltes de les lluites que han configurat la història recent de la Marina. Tot i que formen part de la Unió d'Entitats i de la Coordinadora d'Entitats

i participen en activitats de ciutat, normalment treballen circumscrites a la seva zona geogràfica i fins i tot cadascuna organitza la festa major del seu nucli residencial. Per un altre costat, hi ha les entitats que treballen a l'entorn d'un eix temàtic, entre les quals (per quantitat) destaquen les entitats culturals i les esportives. També són importants les entitats que treballen en l'àmbit social d'ampli abast (lleure, inserció sociolaboral, reforç educatiu, etc.), les organitzacions de dones i les de comunicació. En general, convé destacar que la majoria manté una bona relació amb el districte, amb el qual treballen de manera estreta a través de projectes i del procés comunitari que des de fa anys s'està desenvolupant a la Marina.

El teixit associatiu de la Marina és molt ric i divers, i està molt implicat en la dinamització dels barris

7 | Anàlisi

7.1 | Drets socials

7.1.5 | Serveis socials

Al territori hi ha un centre de serveis socials (CSS) que dona cobertura als dos barris: la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell. El centre fa atenció individual, familiar i grupal (grups informatius, accions grupals preventives i treball grupal amb persones en situació d'exclusió), i duu a terme accions comunitàries, i coordinació i treball en xarxa. La majoria de les persones ateses al centre provenen de la Marina de Port, un 5 % de la Marina del Prat Vermell i un 5 % d'altres procedències. Així doncs, representa que un 12 % de les persones de la Marina de Port i un 18,5 % de la Marina del Prat Vermell hi són ateses. Per tant, en conjunt, el Centre de Serveis Socials de la Marina atén un 12,7 % de les persones que viuen al territori.

Els canals d'entrada per a l'atenció de persones i famílies són les escoles, els centres de salut, els cossos de seguretat, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, les entitats veïnals, altres centres de serveis socials o la justícia, a més de les persones que s'hi adrecen directament.

Pel que fa a l'atenció grupal, el CSS participa en els tallers parentals que duen a terme el Centre Esplai El Submarí i l'Escola Seat, treballa amb un grup de dones que pateixen violència, col·labora en els tallers preventius dels instituts Lluís Domènech i Montaner i Montjuïc, i participa en el projecte 6-ESO a les escoles Bàrkeno i Can Clos i a les sessions d'acollida per a aliments i gent gran.

Quant a les accions comunitàries, el Centre de Serveis Socials de la Marina dona suport a l'Associació de Familiars Cuidadors de Persones Dependents de la Marina i, a través del programa "A peu de carrer", que atén joves de 12 a 25 anys, treballa amb espais de culte com l'Escola Dominical, amb els joves de La Bàscula, amb l'AMPA (Associació de mares i pares d'alumnes) de l'Escola El Polvorí o amb el projecte "Imagina't" de la barriada d'Eduard Aunós.

El treball en xarxa del Centre de Serveis Socials de la Marina pel que fa a infància i adolescència es basa en una coordinació periòdica amb les escoles bressol, les es-

Els dos barris de la Marina són els que reben més ajudes de serveis socials, en comparació amb la resta de barris del districte

coles primàries i els instituts de secundària. Amb els més petits, de 0 a 3 anys, es coordina de manera periòdica amb l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, el Centre Esplai El Submarí, el CSMA i el CSMIJ, els CAP, el Servei d'Ajuda a Domicili (SAD) i els apartaments de gent gran. Finalment, per a l'atenció emocional, el CSS participa en el grup de treball d'atenció emocional conjuntament amb Centre Esplai El Submarí i el CSMIJ.

Convé ressaltar que el Centre de Serveis Socials de la Marina no s'ajusta als requeriments actuals d'atenció, tant pel que fa al pla funcional del centre com a la capacitat professional de donar resposta al creixement de la demanda produït durant els darrers anys i el previst en el futur.

Malgrat que proporcionalment al nombre d'habitants, els dos barris de la Marina són els que reben més ajudes de serveis socials, en comparació amb la resta de barris del districte, el CSS té un índex d'absentisme de visites programades molt elevat. També destaca el fet que la mitjana unitària d'atencions per usuari atès acumulat és relativament baixa, en comparació amb la resta de CSS de la ciutat. Tot seguit es mostren les dades de funcionament del Centre de Serveis Socials de la Marina.

CSS	La Marina	Sants-Montjuïc	Barcelona
Total nous usuaris	905	5.654	45.113
Total usuaris reoberts	2.006	8.870	63.498
Total noves atencions (nous + reoberts)	2.911	14.524	108.611
Mitjana usuaris amb atenció oberta a final de mes	3.890	4.744	3.889
Mitjana atenció per usuari atès acumulat	2,20	2,28	2,56
Total nombre d'atencions a la UGA sense cita prèvia	6.583	25.013	214.290
Demanda de primeres visites mensual a la UPA (UPA-P programades en el període)	1.554	7.756	52.003
Temps mig d'espera per una primera visita UPA (dies naturals)	24,71	23,66	21,07
% de visites NO realitzades del total de programades a la UPA (UPA-P i UPA-S) perquè la persona no s'ha presentat (mitjana mensual)	23,88%	23,94%	19,63%
% de visites NO realitzades del total de programades a la UPA-P perquè la persona no s'ha presentat (mitjana mensual)	25,92%	24,47%	20,80%
Total persones ateses amb, almenys, una activitat directa ind/fam/col	4.397	19.952	174.714
Total activitats d'atenció directa ind/fam/col realitzades al CSS (UPA+USTAC)	4.448	21.266	190.241

_Dades del Centre de Serveis Socials de la Marina (2015) / Font: Ajuntament de Barcelona

NOTA: UGA (unitat de gestió administrativa); UPA (unitat de primera atenció); UPA-P (primera visita de la UPA); UPA-S (visites de seguiment de la UPA); USTAC (unitat de seguiment, tractament i atenció col·lectiva); CSS (centre de serveis socials)

7 | Anàlisi

7.1 | Drets socials

7.1.6 | Convivència

Segons els informes aportats pel servei de prevenció i civisme del districte, al territori es detecten diverses utilitzacions de l'espai públic que generen queixes per part del veïnat, com a conseqüència de comportaments incívics o de manca de respecte de les normes de convivència per part d'alguns col·lectius. En concret, es presenten certs focus de conflicte als Jardins de la Mediterrània, al carrer del Cisell, als Jardins dels Drets Humans, al Parc de Can Sabaté, als Jardins de Ca l'Alena i a la plaça de Falset. A més, els nuclis del Polvorí i de Can Clos també pateixen conflictes associats a comportaments vandàlics, sobretot a l'entorn de les dues escoles de primària, Can Clos i El Polvorí.

Com ja s'ha comentat anteriorment, les ocupacions en els habitatges buits i deteriorats del barri generen conflictes de convivència i problemes sanitaris per les males condicions que presenten. A més, les dinàmiques d'adjudicació dels habitatges socials sovint també generen polèmiques. En efecte, actualment el patronat atorga els pisos socials de la Marina a les persones i famílies del conjunt de la ciutat que ho

necessiten, la qual cosa genera malestar entre el veïnat del barri. Hi ha la percepció que, malgrat la necessitat d'habitatge social, s'hauria de distribuir millor entre els diferents barris de la ciutat per tal d'evitar la creació de zones amb concentració de població molt vulnerable.

D'altra banda, la presència d'un col·lectiu romanès, que es dedica a la ferralla i que està assentat en diversos nuclis de l'espai públic, genera queixes veïnals. A més, també trobem la presència de diverses persones sense sostre que solen presentar problemàtiques vinculades al consum d'alcohol o d'altres substàncies. Aquestes persones són ateses per l'equip d'educadors d'inserció social de l'Ajuntament de manera coordinada amb el districte. Cal tenir en compte que a la Marina s'hi ubica un dels quatre albergs per a persones sense sostre de Barcelona.

Al límit de la Marina amb la muntanya de Montjuïc, les problemàtiques se centren en la presència de persones sense sostre que utilitzen els punts més recollits com a aixopluc i en un petit nucli de prostitució.

Aquest darrer és un fet d'escassa incidència, però de permanència continuada en aquesta zona, que genera cert malestar als veïns i veïnes de la Colònia Santiveri. Per poder atendre les persones que exerceixen la prostitució hi ha prospeccions periòdiques de l'entitat Àmbit Prevenció, així com de les educadores de l'agència ABITS (Agència per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual).

L'atenció a persones drogodependents es realitza mitjançant una unitat mòbil de venipunció, present cada tarda al darre del CAP Doctor Carles Ribas. Complementàriament, en una ubicació propera, s'hi instal·la una unitat mòbil de dispensació de metadona. Cal tenir en compte que a la Marina hi ha força presència de punts de venda de droga, especialment en determinades barriades del territori, com a Eduard Aunós.

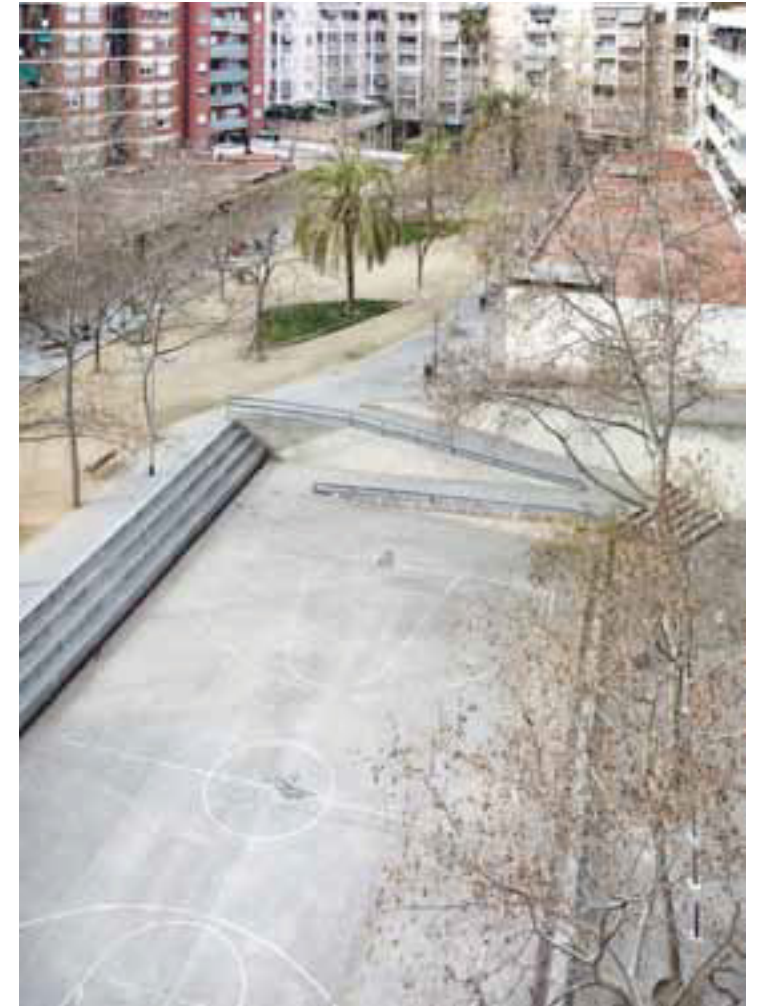
Finalment, tot i la manca de dades a causa del baix índex de denúncia, hi ha una alta coincidència a apuntar la violència masculista com un dels problemes més greus de la Marina.

Dispositius de la Marina per atendre els casos que poden generar conflicte en la convivència veïnal

El districte compta amb un equip de civisme coordinat per la tècnica de prevenció del districte, que està format per quatre persones educadores cíviqves, una de les quals s'ocupa de la Marina. El districte també té una Taula de Desnonaments on participa la Direcció Territorial de Serveis Socials, l'Oficina de l'Habitatge del districte, el Servei d'Intermediació en la Pèrdua d'Habitatge i Ocupació (SIPHO), consellers i la tècnica de prevenció del districte. En l'àmbit del districte també hi ha un equip d'educadors, que depèn de l'Àrea de Drets Socials, per a persones sense sostre (SIS Detecció), format per quatre professionals que prospecten el districte i coneixen molt bé els emplaçaments de la Marina on hi ha persones que hi pernocten de manera estable.

En el conjunt de la ciutat, hi ha el servei de mediació i de gestió de conflictes que depèn de l'Àrea de Drets Socials, el qual treballa per encàrrecs. Actualment s'està tancant una intervenció de seguiment d'assentaments romanesos a l'espai públic, dos dels quals són dels barris de la Marina.

En el conjunt del barri, la Marina compta amb una parella d'educadors del programa "A peu de carrer" que treballen amb els i les joves i depenen del Centre de Serveis Socials de la Marina. Així mateix, el districte disposa de serveis territorials de mediació veïnal i d'equips d'escales (acompanyament en temes d'organització de veïns) que intervenen en alguns casos o en alguns edificis de la Marina quan el servei de prevenció i civisme del districte detecta alguna situació susceptible de ser atesa per aquests serveis.

_Jardins de la Mediterrània, una de les zones amb certs focus de conflicte /
Font: Ajuntament de Barcelona

7 | Anàlisi

7.2 | Educació

7.2.1 | Nivell formatiu

El nivell d'estudis és una de les variables més clarificadorres sobre les diferències socials. En aquest cas, s'observa que el nivell d'estudis als barris de la Marina és molt més baix que el del conjunt de la ciutat.

Així, les dades de 2015 sobre el nivell d'estudis a la Marina mostren que només un 4,2 % de la població de la Marina del Prat Vermell i un 13 % de la Marina de Port té estudis superiors, mentre que la mitjana de Barcelona és del 29,4 % i la del districte, del 23,20 %. El 77,1 % de la població de la Marina del Prat Vermell només té els estudis obligatoris i un 7,8 % no té estudis. En el cas de la Marina de Port, també és molt més alt el percentatge de població que només té els estudis obligatoris (58 %). El 5,7 % no té estudis. Per tant, tots dos barris mostren un nivell formatiu de la població pitjor que la mitjana del districte i que la de Barcelona.

Un dels problemes més recurrents en les diferents entrevistes realitzades és el nivell d'absentisme i d'abandonament escolar entre els joves de la Marina, tot i que aquest fenomen ja es dona des de l'educació primària, i molts adolescents ja no arriben als instituts. També hi ha queixes per l'escassa oferta de cicles formatius.

L'ambient familiar empobrit en el qual viuen infants, adolescents i joves de la Marina és també un dels condicionaments que dificulten l'educació en el territori. En general s'aprecia una manca d'habilitats parentals que repercuteixen negativament en la capacitat de la població infantil per a l'adquisició d'hàbits de vida saludables, cosa que sovint pot acabar en l'abandonament escolar.

Nivell formatiu de la població major de 16 anys (2015)				
	Sense estudis	Estudis obligatoris	Batxillerat superior / CFGM	Estudis universitaris / CFGS
La Marina del Prat Vermell	7,8%	77,1%	10,9%	4,2%
La Marina de Port	5,7%	58,0%	23,3%	13,0%
Districte de Sants - Montjuïc	4,6%	48,3%	23,9%	23,2%
Barcelona	4,4%	41,2%	25,0%	29,4%

_Nivell formatiu de la població major de 16 anys (2015) / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

7.2.2 | Equipaments docents

A la Marina hi ha tres escoles bressol municipals (EBM) públiques (EBM Collserola, EBM Niu d'Infants i EBM El Cotxet) i tres escoles bressol privades (Llar d'Infants Els Gegants, Llar d'Infants Xumets i l'Espai Infantil El Gall i la Gallina). El total d'alumnes de la Marina de Port que va a les escoles bressol públiques és de 211.

A més, la Marina compta amb un centre privat d'educació especial, Nostra Senyora de la Mercè, i amb un centre de formació per a adults. Així mateix, disposa d'un centre obert i d'una unitat d'escolarització compartida (UEC), que gestiona la Fundació Mans a les Mans a través del projecte del Centre Esplai El Submarí.

Hi ha sis escoles de primària públiques: una de municipal (Escola Bàrkeno) i cinc del Consorci d'Educació de Barcelona (Escola Enric Granados, Escola Ramon Casas, Escola Seat, Escola Can Clos i Escola El Polvorí). El territori també compta amb dues escoles concertades: el Col·legi Alfageme i el Col·legi Garbiñe. El total d'alumnes de la Marina de Port que va als centres públics de primària és de 1.977.

El territori té dos instituts públics (Institut Montjuïc i Institut Lluís Domènech i Montaner) i un centre de secundària de cicles formatius i formació professional (Institut Mare de Déu de la Mercè), on van 1.762 alumnes de tots els barris de Barcelona, i un centre privat (Escola d'Aprenents de SEAT).

La majoria dels centres educatius estan situats a la Marina de Port, tret de l'Institut Mare de Déu de la Mercè i l'Escola d'Aprenents de SEAT. De manera que a la Marina del Prat Vermell no hi ha cap escola bressol, ni pública ni privada, cap escola de primària ni cap institut que faci batxillerat.

Pel que fa als factors de risc dels centres escolars de la Marina, alguns presenten índexs de complexitat socioeconòmica de les famílies, tenen una demanda baixa i no aconsegueixen l'objectiu de comprensió bàsica de català o matemàtiques.

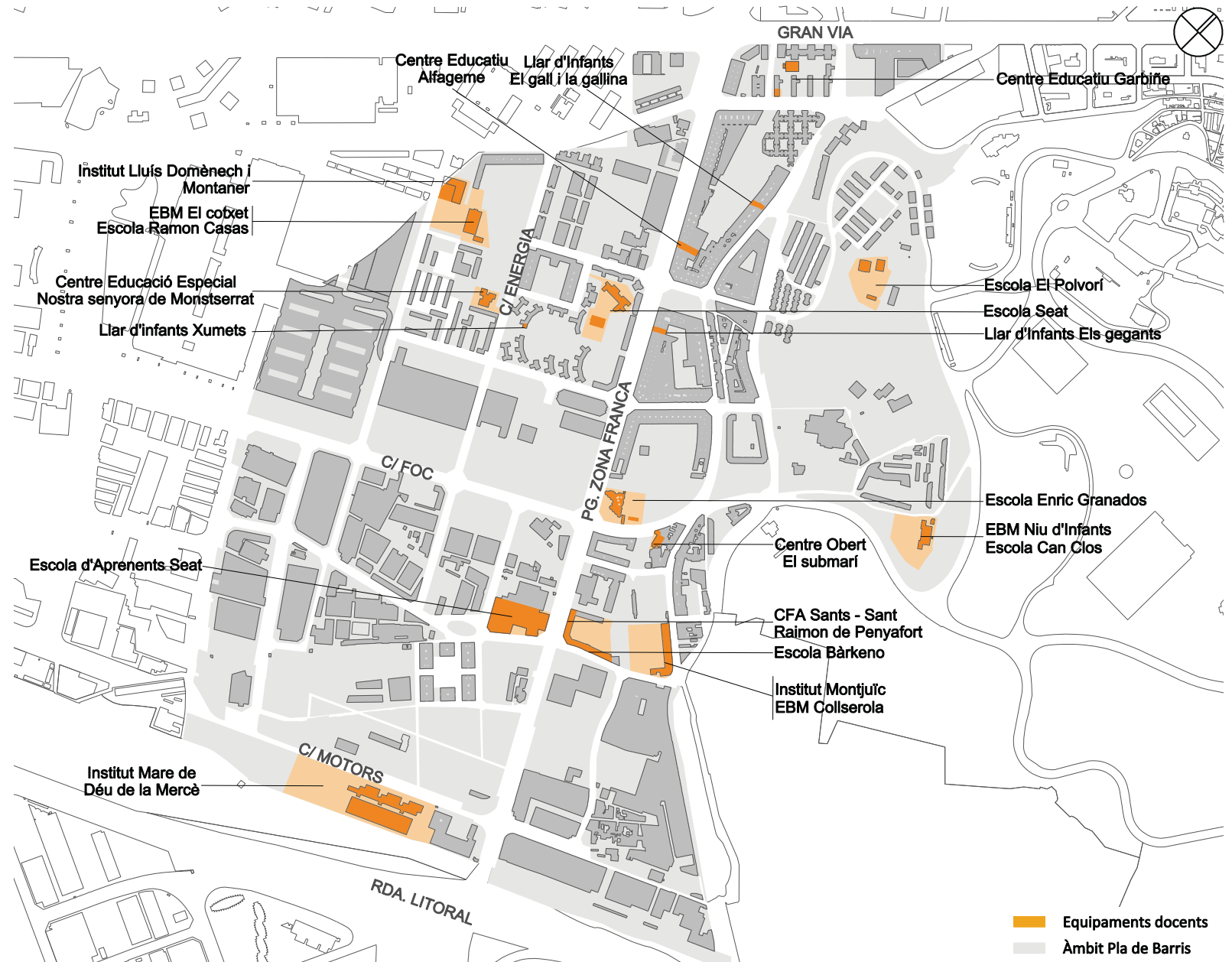
Equipaments docents	Barri
Escola bressol Collserola	Marina de Port
Escola bressol Niu d'Infants	Marina de Port
Escola bressol El Cotxet	Marina de Port
Llar d'infants Els Gegants	Marina de Port
Llar d'infants el Xumet	Marina de Port
Espai infanti El Gall i la Gallina	Marina de Port
Escola Municipal Bàrkeno	Marina de Port
CEIP Enrique Granados	Marina de Port
CEIP Ramon Casas	Marina de Port
CEIP SEAT	Marina de Port
CEIP Can Clos	Marina de Port
CEIP El Polvorí	Marina de Port
Escola Alfageme	Marina de Port
Escola Garbiñe	Marina de Port
CES Montjuic	Marina de Port
CES Lluís Domènech i Muntaner	Marina de Port
Institut la Mercè	Marina del Prat Vermell
Escola d'aprenents SEAT	Marina del Prat Vermell
Centre d'educació especial "Nostra Senyora de Montserrat"	Marina de Port
Centre de Formació d'adults Sants -Sant Raimon de Penyafort	Marina de Port
Centre obert El Submarí	Marina de Port

_Llistat d'equipaments docents /
Font: Ajuntament de Barcelona

Cal esmentar també altres equipaments que, tot i no considerar-se equipaments docents, donen serveis complementaris als educatius, com és el cas de l'esplai La Platgeta de la Marina, l'Espai-T, l'esplai Guinonai Ensem, l'espai Elyon, el Centre Esplai El Submarí (que porta a terme el programa Reforç Escolar i Educatiu, un centre obert i activitats de vacances), el projecte Imagina't-AVV Eduard Aunós, la ludoteca La Casa dels Colors i l'espai familiar La Casa dels Colors. A més, la Fundació Mans a les Mans desenvolupa una línia d'actuació orientada a joves i adolescents d'entre 14 i 22 anys en risc d'exclusió, anomenada "Bon Port", a través de la qual es porta a terme el programa "Vols un cop de mà?", la UEC i el programa "Abans de decidir has de provar".

Escola bressol municipal Collserola /
Font: Ajuntament de Barcelona

Plànol d'equipaments docents /
Font: Urbaning

Equipaments docents
Àmbit Pla de Barris

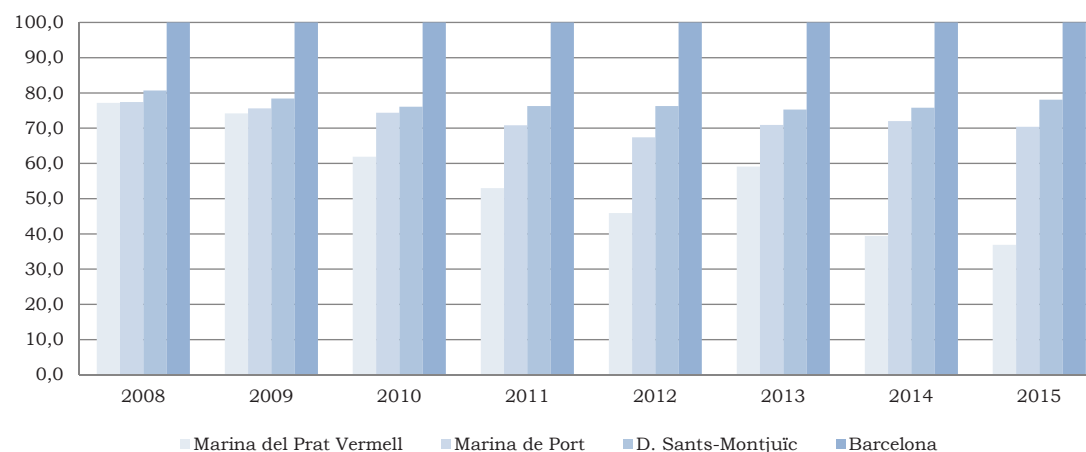
7 | Anàlisi

€ 7.3 | Activitat econòmica

7.3.1 | Renda familiar disponible

L'indicador utilitzat per mesurar la distribució territorial de la renda dins de la ciutat té com a punt de partida la RFD. Prenent el valor 100 com a mitjana ponderada de Barcelona, el districte de Sants-Montjuïc tenia, l'any 2015, un valor per a l'IRFD de 78,1. En el cas de la Marina de Port, l'IRFD era de 70,4, per sota del del districte, i el de la Marina del Prat Vermell era de 36,9, el tercer valor més baix de Barcelona. Aquest barri ha sofert en els darrers anys un descens molt marcat de l'IRFD, de 40,3 punts, ja que l'any 2008 era de 77,2. Aquesta baixada és conseqüència de la crisi econòmica que afecta la població més vulnerable de la ciutat. Aquesta crisi, a banda d'agreujar el problema de l'atur, posposa els projectes previstos que podrien contribuir a revitalitzar econòmicament el barri (L9, L10, pla urbanístic de la Marina del Prat Vermell, etc.).

Evolució anual de l'índex de renda familiar disponible (2008-2014)								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Marina del Prat Vermell	77,2	74,2	61,9	53,0	45,9	59,1	39,4	36,9
Marina de Port	77,4	75,6	74,4	70,8	67,4	70,9	72,0	70,4
D. Sants - Montjuïc	80,7	78,4	76,1	76,3	76,3	75,3	75,8	78,1
Barcelona	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

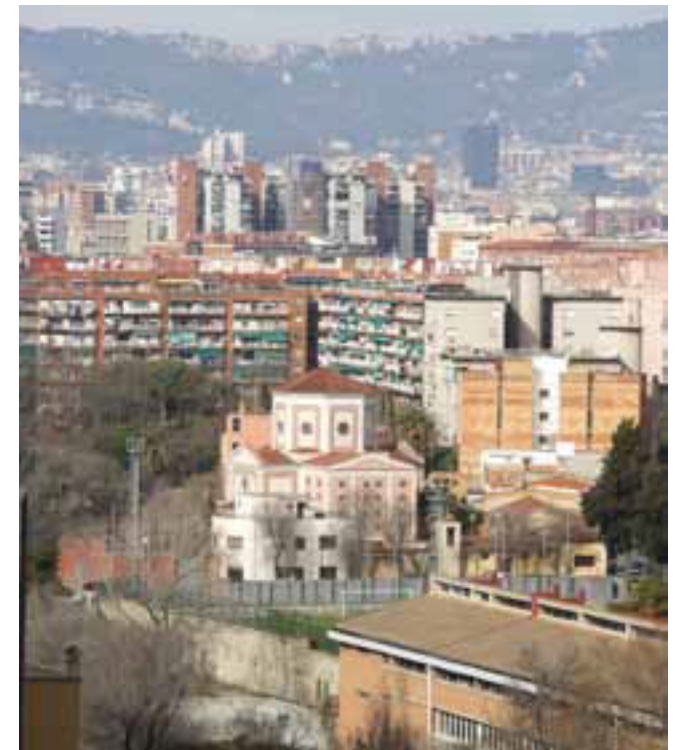

_Evolució anual de l'IRFD (2008-2015) / Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Altres indicadors que també mostren una situació socioeconòmica més vulnerable a la Marina del Prat Vermell que a la resta de la ciutat són la proporció de persones de 60 anys i més amb ingressos per sota d'1 en l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) i la proporció de persones usuàries de serveis socials que reben ajuts econòmics. L'IPREM és del 36,1 % i el percentatge d'ajuts representa un 15,2 %, el doble que la mitjana del districte i de la ciutat.

Pel que fa a les persones amb plaça fixa al servei de menjador social, a la Marina del Prat Vermell hi assisteixen regularment un 13,4 % dels residents, enfront del 2,7 % dels habitants de la Marina de Port, del 2,8 % del districte i del 2 % del conjunt de Barcelona.

A la Marina del Prat Vermell assisteixen al servei de menjador social regularment un 13,4 % dels residents, enfront del 2 % del conjunt de Barcelona

_Vista general de l'àmbit /
Font: Ajuntament de Barcelona

7 | Anàlisi

€ 7.3 | Activitat econòmica

7.3.2 | Activitat comercial

La Marina és un barri amb un eix comercial al molt localitzat a l'entorn del passeig de la Zona Franca i dels carrers de la Mare de Déu de Port, dels Alts Forns, de la Foneria i de la Mineria. Per tant, hi ha nuclis residencials que queden pràcticament aïllats de la vida comercial (Can Clos, El Polvorí, Colònia Santiveri o Eduard Aunós). Per ser un territori tan gran, cal tenir en compte que, en el conjunt dels dos barris, només hi ha un mercat municipal, situat al passeig de la Zona Franca, al barri de la Marina de Port. Per tant, els veïns i veïnes de la Marina del Prat Vermell no compten amb cap mercat de producte fresc en tot el barri.

A excepció d'algunes empreses emblemàtiques, com la botiga Bauhaus o la botiga Wala, al passeig de la Zona Franca, que atrauen clients d'altres barris de Barcelona, a la Marina hi ha poca diversificació comercial. Aquesta se centra, sobretot, en el comerç quotidià alimentari que depèn principalment del veïnat. La ubicació del centre comercial Gran Via II a l'Hospitalet

de Llobregat ha tingut un efecte bastant negatiu per als comerços de la Marina, ja que molts veïns dels nuclis residencials més aïllats que han d'agafar transport privat per anar a comprar o els treballadors i treballadores de les empreses ubicades al territori es desplacen al centre comercial Gran Via II en lloc d'anar als eixos comercials de barri.

La Marina compta amb importants nuclis de naus i polígons industrials, com la Fira Barcelona, el Port de Barcelona, la zona d'activitats logístiques ZAL Port (que és la plataforma logística intermodal del Port de Barcelona), el polígon industrial de la Pedrosa o el Consorci de la Zona Franca. En aquestes naus s'hi han ubicat empreses importants com AGBAR (Societat General d'Aigües de Barcelona) o Iberdrola i, a més, hi ha prevista l'arribada de l'anomenada *ciutat administrativa* durant els pròxims anys. En aquest sentit, des de l'any 2016 l'Agència Tributària de Catalunya s'ha traslladat a la Marina del Prat Vermell i actualment està en fase de construc-

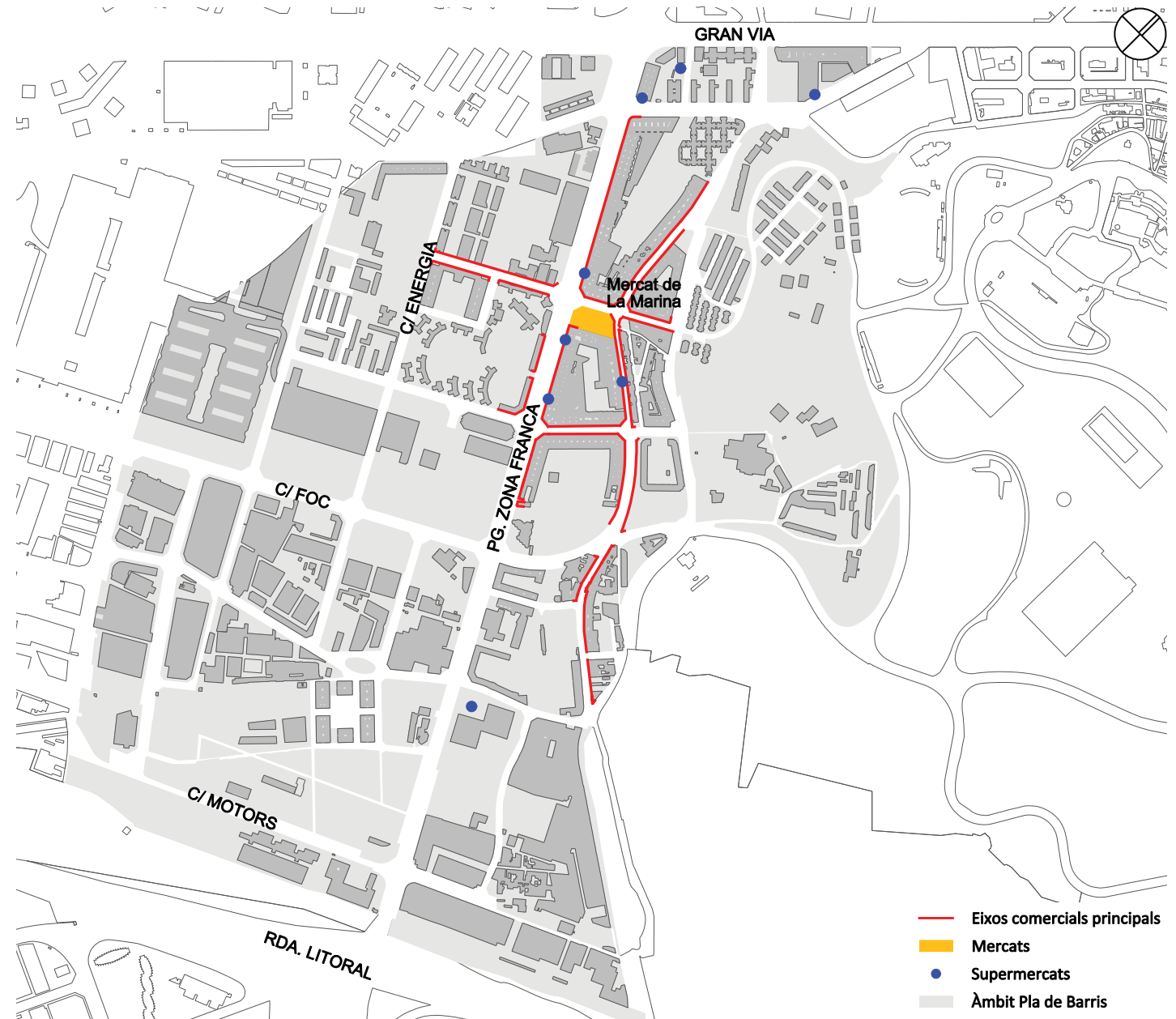

_Mercat de la Marina / Font: Ajuntament de Barcelona

ció l'edifici que pròximament ha d'allotjar la nova seu de la Conselleria d'Economia de la Generalitat de Catalunya.

D'altra banda, la Marina disposa de locals comercials buits repartits per tot el territori. Aquesta discontinuïtat, i l'estructura i la ubicació concentrada i poc variada de l'activitat comercial no afavoreixen l'acció de compra i repercuteixen negativament a l'hora d'atraure nova clientela procedent de les empreses ubicades al territori. Per tant, es desaprofita l'oportunitat d'activació comercial que potencialment podria representar la presència de treballadors i treballadores d'altres barris al territori.

_Plànol de nodes comercials /
Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.1 | Planejament urbanístic

L'ordenació del territori es porta a terme mitjançant el planejament urbanístic general, que a Barcelona correspon al Pla General Metropolità (PGM) de 1976 i a les seves posteriors modificacions, així com mitjançant el desenvolupament de planejament urbanístic derivat. En el cas de la Marina del Prat Vermell destaca la planificació urbanística d'un nou barri.

Respecte l'ús del sòl, la Marina de Port supera la mitjana de Barcelona destinada a residència, equipaments, parcs i jardins, i gairebé iguala el percentatge de la ciutat quant a superfície de xarxa viària. Per tant, es tracta d'un barri amb gran potencial, ja que compta amb més capacitat residencial, parcs i jardins que la majoria dels barris de Barcelona. En canvi, la Marina del Prat Vermell, amb 14.200 ha de territori, només destina un 2,52 % del sòl a residència i un 3,14 % a parcs i jardins, molt per sota de la Marina de Port i de la resta de Barcelona. A la Marina del Prat Vermell majoritàriament s'utilitza el sòl per a usos industrials, que corresponen al polígon industrial i al port (70,33 %). També cal destacar l'actual manca de superfície destinada a equipaments a la Marina del Prat Vermell (6,38 %).

Planejament urbanístic				
		Marina de Port i Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	D. Sants - Montjuïc	Barcelona
Sòl residencial	m²	750.470	2.497.485	25.910.042
	% respecte total àmbit	4,8%	10,9%	25,4%
	m²/hab	23,81	137.748,96	16,10
Sòl d'equipaments	m²	1.152.029	2.035.920	10.275.269
	% respecte total àmbit	7,4%	8,9%	10,1%
	m²/hab	36,55	112.291,31	6,38
Sòl de parcs urbans	m²	776.321	4.252.121	13.369.848
	% respecte total àmbit	5,0%	18,5%	13,1%
	m²/hab	24,63	234.526,02	8,31
Sòl d'habitatge dotacional i de protecció	m²	12.845	13.281	115.396
	% respecte total àmbit	0,1%	0,1%	0,1%
	m²/hab	0,41	732,51	0,07
Superfície total àmbit	m²	15.538.771	22.940.420	102.160.182

_Superfície en metres quadrats segons l'ús del sòl agregat (residencial, equipaments, parcs urbans i habitatge dotacional i de protecció) /
Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

NOTA: Es comptabilitza el conjunt dels dos barris, inclosa la Zona Franca, que es troba fora de l'àmbit del Pla de Barris

El nou barri: la Marina del Prat Vermell

L'any 2006 es va aprovar una modificació del PGM de 1976 que, fins llavors, classificava la Marina del Prat Vermell com a sòl industrial a excepció de petits nuclis d'habitants. La modificació va donar llum verda al projecte de creació d'un nou barri: la Marina del Prat Vermell. En concret, el projecte inclou una zona de 80 ha (l'equivalent a 44 illes de l'Eixample) ubicades entre els carrers de la Metal·lúrgia, del Foc, del Cisell, de la Mare de Déu de Port i dels Motors. Amb la modificació del PGM, aquesta zona de clar perfil industrial ha de passar a ser un nou barri d'ús residencial i comercial amb potencial per acollir uns 30.000 habitants. Majoritàriament, serà un barri de nova construcció, que es desenvoluparà en l'espai intermedi entre el barri de la Marina de Port (a la part alta del passeig de la Zona Franca) i la frontera natural que formen les vies de mercaderies de RENFE i la ronda del Litoral.

La idea és transformar una zona industrial en un barri d'usos mixtos, que combini l'activitat econòmica amb serveis i amb

Plànol de planejament vigent /
Font: Urbaning

una concepció energètica sostenible, és a dir, amb nous habitatges de protecció, habitatge lliure, nous equipaments, zones verdes, oficines de negocis i la ciutat administrativa. Més de la meitat de l'habitatge serà protegit i, d'aquest, es preveu que al voltant del 50 % es destinarà al lloguer. Els equipaments planejats són una biblioteca, un centre cívic, un mercat, instal·lacions esportives, escoles bressol, escoles de primària, un centre de salut, un casal amb centre integrat per a gent gran, residències i una escola de música, entre d'altres.

A part dels habitatges, s'ha projectat la construcció d'un gran parc central de dues hectàrees, creat per una franja de terreny que permetrà relligar l'eix nord-sud d'aquest àmbit, entre els carrers del Foc i dels Motors.

Es preveu, també, la reurbanització del passeig de la Zona Franca com a eix vertebrador dels barris que li fan façana, perquè sigui la connexió amb la nova ronda del Litoral. Es vol habilitar el passeig com una gran via cívica per a vianants, bicicletes i transport públic i privat. Es planteja

un carril bici que connecti amb la gran via de les Corts Catalanes i la rambla de Badal, a través del passeig de la Zona Franca, per arribar a l'Institut Mare de Déu de la Mercè, situat al carrer dels Motors.

L'empresa municipal Barcelona Gestió Urbanística SA va rebre el desembre de 2008 l'encàrrec d'estimular i desenvolupar la transformació urbanística de la Marina del Prat Vermell. El projecte defineix 14 sectors que cal desenvolupar a través dels corresponents plans de millora urbana. La distribució de la propietat dels solars és la següent: un 11 % pertany a l'Ajuntament, un 20 % pertany al Consorci de la Zona Franca, un 51 % pertany a privat majoritari i la resta pertany a petits propietaris.

La nova Marina del Prat Vermell s'ha dissenyat seguint criteris d'ecoeficiència. En aquest sentit, cal destacar de manera especial les infraestructures amb què s'està dotant el nou barri, fruit del desplegament del Pla especial d'infraestructures (PEI) per proporcionar-li un nivell alt de serveis. També cal destacar la implementació d'un sistema centralitzat d'aigua freda i calen-

ta, que reduirà les emissions en aproximadament 13.400 tones de CO₂ anuals, que equivaldria a la quantitat de CO₂ absorbit per un bosc mediterrani que cobris el 15 % del territori de Barcelona. Això serà possible gràcies a l'aprofitament de gran part de la biomassa generada a la ciutat a partir de la reutilització de les restes vegetals procedents de la poda de parcs i jardins. El fred es generarà amb l'aprofitament dels processos de regasificació que es produeixen al Port de Barcelona. Les tecnologies intel·ligents s'apliquen a altres infraestructures: per a l'aprofitament de les aigües subterrànies del subsòl (aigua freàtica), per netejar elements i infraestructures urbanes; per a l'aprofitament de l'aigua de la pluja que es recull a les cobertes dels edificis construïts i es transporta als jardins, on s'emmagatzema en dipòsits anomenats *SUDS* (sistemes urbans de drenatge sostenible); per a l'enllumenat amb tecnologia LED, per als elements de gestió i optimització funcional, com ara la gestió centralitzada dels semàfors, o per a les zones de recàrrega de cotxes elèctrics, entre d'altres.

El projecte disposa del planejament urbanístic general aprovat i del planejament derivat de quatre dels catorze sectors en què es va dividir l'àmbit per poder desenvolupar la transformació urbanística. El sector 3 és de propietat privada i ja ha elaborat el projecte de millora urbana. El sector 8 s'ha dividit en dos polígons d'actuació urbanística (PAU). L'Ajuntament és propietari majoritari del sector 1 i el sector 14 és propietat majoritària del Consorci de la Zona Franca. El sector 10 és de propietat privada, ja està totalment urbanitzat, s'hi ha construït la primera promoció d'habitatges protegits de tot l'àmbit de la Marina i la segona és a punt d'acabar. Les dues promocions sumen 106 habitatges. Hi ha diversos solars amb projecte constructiu o en fase de redacció.

Actualment el projecte es troba a l'expectativa que l'Ajuntament acabi el procés de modificació i millora del planejament i del PEI vigents (previst per al primer semestre de 2017). A banda dels sectors indicats, en els sectors 1, 2, 7 i 9 s'ha treballat en l'elaboració del Pla de millora urbana (PMU) corresponent, però en la resta no

s'ha iniciat el desenvolupament del planejament. Es preveu que durant aquest mandat finalitzi la urbanització del PAU 1 del sector 8 i que l'Ajuntament iniciï algun dels edificis previstos en aquest àmbit. D'acord amb el planejament vigent, l'horitzó previst per a la finalització del nou barri és l'any 2022 o més endavant.

Habitatge protegit

Segons el Pla pel dret a l'habitatge de Barcelona 2016-2025, el potencial d'habitatge de protecció oficial i dotacional del districte és de 7.315 habitatges, el 36,5 % del potencial total del conjunt de la ciutat. Aquest potencial es concentra, principalment, en la modificació del PGM (MPGM) Marina Zona Franca, que conté 6.451 habitatges, el 88 % del potencial de tot el districte. D'aquest potencial, el 24 % se situa en sòl en el qual la gestió del planejament està definitivament aprovada i, per tant, té més disponibilitat per a l'edificació. En el cas de MPGM Marina Zona Franca es tracta de 1.382 habitatges. També destaquen els 33 habitatges previstos en el Pla especial de reforma interior (PERI) del

Polvorí i els 82 de la MPGM de Can Clos i el seu entorn. En l'actualitat en el PMU del sector 10 de la MPGM s'estan executant 24 habitatges privats i 44 habitatges públics.

La MPGM d'habitatges dotacionals del carrer dels Alts Forns està pendent d'aprovació.

Altres intervencions

A banda de les actuacions descrites, aquest territori ha estat objecte de nombroses modificacions de planejament. Unes de les més recents són el PMU d'ascensors exteriors de Can Clos, de 2011, o la MPGM aprovada el juny de 2015 per a l'illa de les barriades de Plus Ultra i la Vinya. Aquesta darrera modificació va anar acompanyada de la desafectació de les cases de la barriada de Plus Ultra, de manera que actualment els propietaris ja poden acollir-se al pla d'ajuts per a la rehabilitació d'aquests habitatges.

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.2 | Densitat de població

El barri de la Marina de Port té una densitat de població neta de 773 habitants per hectàrea residencial, xifra que es troba per sobre de la mitjana de la ciutat i del districte.

Per contra, la Marina del Prat Vermell té una densitat neta de 31 habitants per hectàrea residencial, que és la densitat més baixa de tots els barris de la ciutat, fins i tot es troba per sota de Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes. Aquest fet posa de manifest l'aïllament d'aquesta part del territori barceloní. La seva densitat s'ha mantingut linial en els darrers cinc anys.

_Vista aèria de la zona més densa de l'àmbit, al voltant dels Jardins de la Mediterrània /
Font: Ajuntament de Barcelona

_Plànol de densitat de població per illa /
 Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.3 | Equipaments

A la Marina de Port hi ha pràcticament tots els equipaments municipals de caràcter local necessaris per atendre la població, a excepció d'alguns equipaments orientats de manera específica a determinats col·lectius o franges d'edat. En concret, manca un espai per a adolescents i un altre per a joves. Tampoc no hi ha cap espai per a entitats del barri. Tot i l'existència de dos casals de gent gran i d'habitatges dotacionals, al barri hi falta una residència pública per a gent gran. L'altre equipament públic inexistent, que representa una demanda històrica del barri, és un centre esportiu municipal (CEM) i una piscina municipal. Tot i que actualment estan a punt de finalitzar-se les obres del nou CEM, no compta amb cap piscina municipal ni amb un centre de fitness. La Marina del Prat Vermell no compta amb cap equipament municipal de caràcter local, a excepció de l'institut de secundària de cicles formatius Mare de Déu de la Mercè.

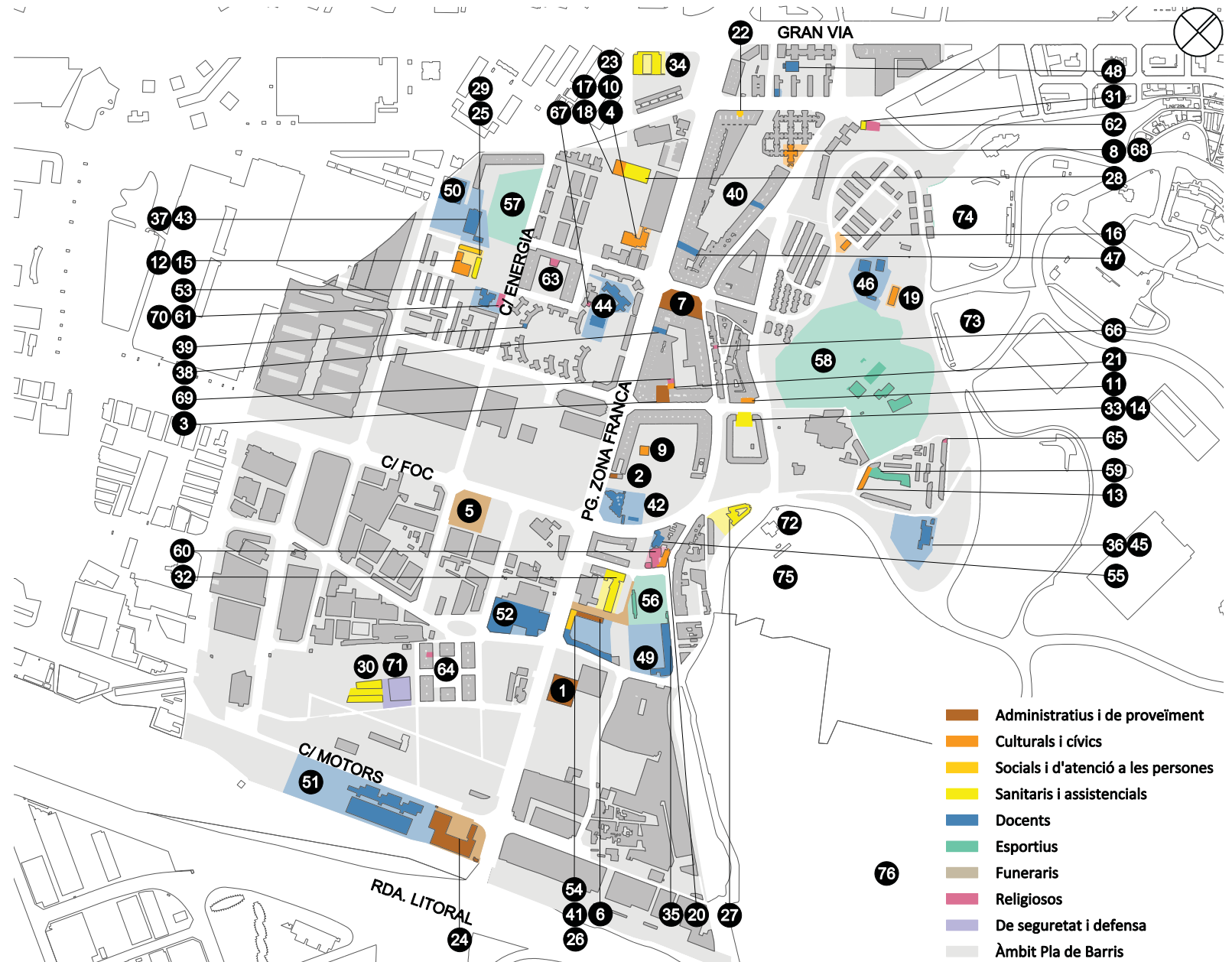
Tenen una singularitat especial les edificacions històriques del Centre Cívic Casa del Rellotge i la Biblioteca Francesc Candel, que ocupa una part dels antics edificis que componen l'espai conegut popularment com *l'illa Philips*. Concretament, la biblioteca s'ubica a l'edifici de la fàbrica de làmpades elèctriques d'aquesta marca construïda el 1954. A la primera planta hi ha la part del fons general, la sala infantil, l'espai multimèdia i d'Internet, i l'àrea de música i cinema, amb accés a una terrassa. En aquesta illa també hi trobem la sala polivalent Pepita Casanelles.

Un altre dels equipaments singulars és la Masia Can Mesres, el primer espai d'hortos urbans que l'Institut Municipal de Parcs i Jardins va posar en marxa a Barcelona l'any 1997.

En el plànol adjunt es poden veure els equipaments de l'àmbit.

_Biblioteca Francesc Candel /
Font: Ajuntament de Barcelona

Plànol d'equipaments /
Font: Urbaning

Llistat d'equipaments de l'àmbit	
Equipaments administratius i de proveïment	
1	Agència Tributària de Barcelona
2	Arxiu històric de La Marina
3	Oficina de correus
4	Oficina d'Atenció al Ciutadà
5	Punt Verd Zona Montjuïc
6	Imatge i Serveis Editorials
7	Mercat La Marina
Equipaments culturals i cívics	
8	Centre cívic La Cadena
9	Centre cívic La Casa del Relotge
10	Sala Polivalent Pepita Casanellas
11	Casal del Barri La Vinya
12	Casal de Barri Sant Cristòfol
13	Casal de Barri Can Clos
14	Casal de Gent Gran La Capa
15	Casal de Gent Gran Sant Cristòfol
16	Casal de Gent Gran El Polvorí
17	Biblioteca Francesc Candel
18	El Graner
19	El teatro de los sentidos
20	Centre d'Estudis de Montjuïc
21	Ateneu l'Engranatge

Equipaments socials i d'atenció a les persones	
22	Oficina d'Afers Socials i Famílies de Barcelona - Zona Franca
23	Centre de Serveis Socials de la Marina
24	Banc d'aliments
25	Habitatges amb serveis per a Joves Bronze - Coure
26	Treball als barris
Equipaments sanitaris i assistencials	
27	CAP Carles Ribas
28	CAP La Marina
29	Habitatges amb serveis per a Gent Gran Bronze - Coure
30	Residència i Centre de Dia Esclat Marina
31	Hospital de Dia per adolescents en Salut Mental
32	Clínica Sant Antoni
33	Apartaments per a Gent Gran La Capa
34	Habitatges amb serveis per a gent gran

Equipaments docents

35	Escola bressol Collserola
36	Escola bressol Niu d'Infants
37	Escola bressol El Cotxet
38	Llar d'infants Els Gegants
39	Llar d'infants el Xumet
40	Espai infanti El Gall i la Gallina
41	Escola Municipal Bàrkeno
42	CEIP Enrique Granados
43	CEIP Ramon Casas
44	CEIP SEAT
45	CEIP Can Clos
46	CEIP El Polvori
47	Escola Alfageme
48	Escola Garbiñe
49	CES Montjuïc
50	CES Lluís Domènech i Muntaner
51	Institut la Mercè
52	Escola d'aprenents SEAT
53	Centre d'educació especial "Nostra Senyora de Montserrat"
54	Centre de Formació d'adults Sants -Sant Raimon de Penyafort
55	Centre obert El Submari

Equipaments esportius

56	Camp Municipal de Futbol IBERIA
57	Poliesportiu Energia
58	Club Natació Montjuïc
59	Espai Polivalent Can Clos
Equipaments religiosos	
60	Parròquia de la Mare de Déu de Port
61	Parròquia Sant Cristòfor
62	Parròquia Sant Bartomeu
63	Església de Sant Cristòfor
64	Església del Polígon Eduard Aunós
65	Església del Barri Can Clos
66	Església Evangèlica Filadèlfia
67	Església Evangèlica Presbiteriana Coreana Jeilkylene
68	Saló de Regne de Testimonis de Jehovà
69	Oratori Jardins Mediterrània
70	Companyia La Marina
Equipaments de seguretat i defensa	
71	Mossos d'Esquadra

Equipaments de referència fora de l'àmbit
Equipaments culturals i cívics

72 Espai Jove i Musical La Bàscula

Equipaments esportius

73 Camp Municipal de Futbol Julià Capmany

74 Estadi Municipal Joan Serrahima

75 La Bàscula (pistes de gestió externalitzada)

Equipaments funeraris

76 Cementiri de Montjuïc

 _Llistat d'equipaments de l'àmbit /
 Font: Ajuntament de Barcelona

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.4 | Espais lliures

La Marina disposa d'una estructura nombrosa i diversa d'espais verds i zones lliures d'esbarjo com un actiu molt ben valorat pels veïns i veïnes. Algunes d'aquestes zones, com els Jardins Can Farrero, els Jardins del Pont Romà (a l'illa de la Capa), els Jardins de Ca l'Alena i el Jardí d'Elies Ortiz (a l'illa Metalco), formen un destacable eix verd. Els Jardins de la Mediterrània (amb la plaça de la Marina de Sants), la plaça Alta i la plaça del Mig de Can Clos conformen un dels altres pols verds del territori. Això no obstant, manca relació entre aquests espais, alguns estan força degradats i l'ús que se'n fa en determinades zones presenta certs focus de conflictes veïnals.

Espais lliures		
		Àmbit Marina
Qualificats de zona verda	ha	16,99
No consolidats		
Qualificats de zona verda	ha	22,81
Consolidats		
No qualificats de zona verda	ha	5,48
Consolidats		

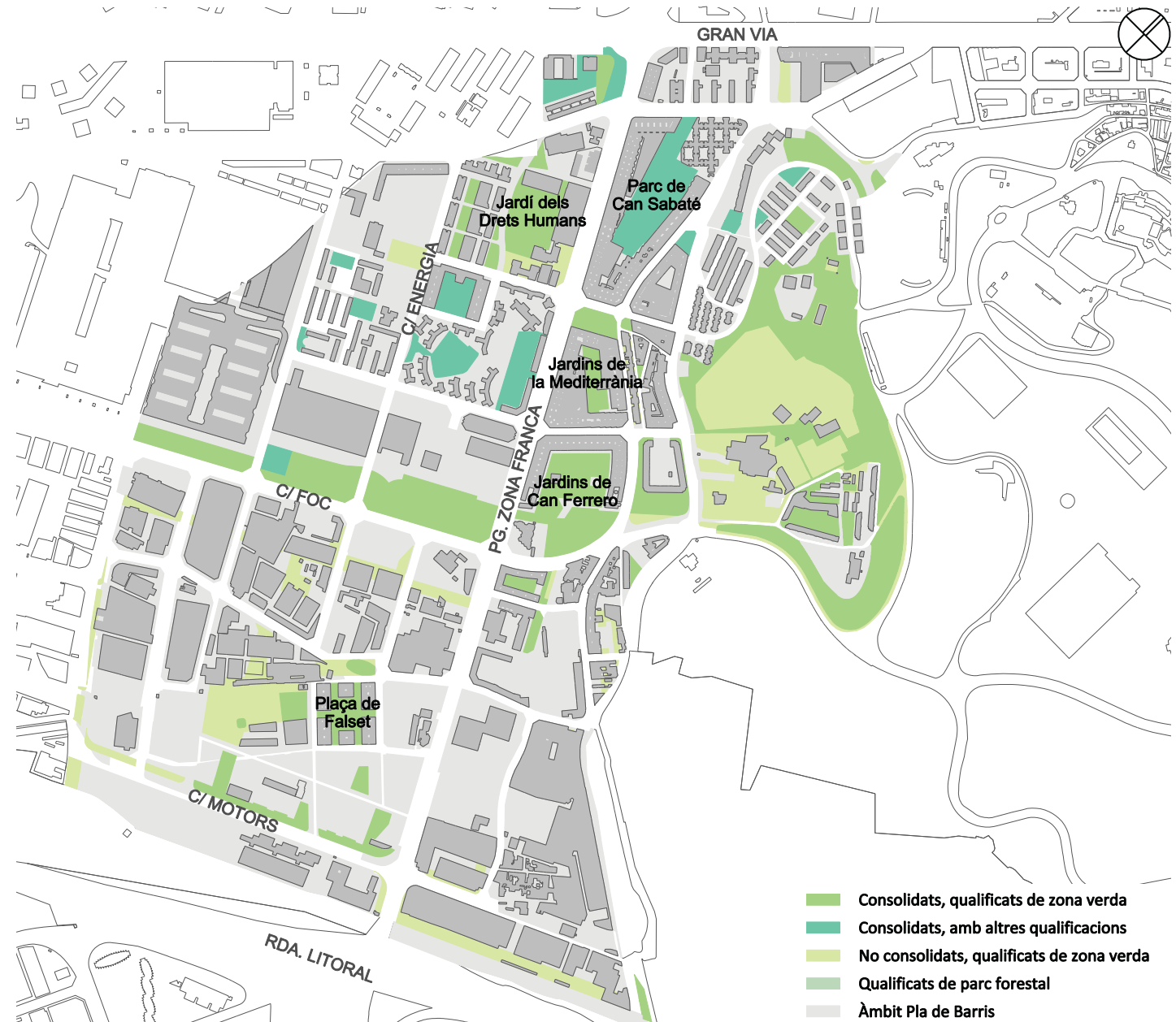
_Comptabilització de zones verdes /
Font: Urbaning

_Jardins de la Mediterrània /
Font: Ajuntament de Barcelona

Tant els Jardins Can Farrero com els Jardins del Pont Romà són espais verds amb una forta vocació de barri i incorporen diverses tipologies d'equipaments dinamitzadores d'activitats a la zona. La Torre del Relotge i l'esplanada de dues fileres formen l'eix central d'un recinte consolidat com a parc veïnal. També destaca el Jardí dels Drets Humans, a l'interior de l'illa entre la Biblioteca Francesc Candel, el centre de serveis socials i la sala Pepita Casanelles. Es tracta de l'interior d'una illa de forma rectangular on es fa molta vida de barri familiar.

Aquesta zona es veu reforçada per la presència dels equipaments de la Masia Can Mestres i pel conjunt de La Bàscula.

_Plànol d'espais lliures /
Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.5 | Jocs infantils

Tal com es pot veure en el plànol adjunt, la Marina disposa d'una bona cobertura de jocs infantils que s'adequa a la població a la qual dóna servei. Els jocs infantils estan ubicats, principalment, a la Marina de Port, ja que és on hi ha una major densitat de població.

La Marina disposa d'una bona cobertura de jocs infantils, que s'adequa a la població a la qual dóna servei

_Jocs infantils a la plaça de Falset, una de les dues àrees de jocs infantils de la Marina del Prat Vermell /
Font: Ajuntament de Barcelona

Plànol de jocs infantils /
Font: Urbaning

- Espais lliures consolidats
- Jocs infantils
- Àmbit Pla de Barris

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.6 | Xarxa de bus i la seva influència

La Marina només es connecta amb la resta de la ciutat a través de la xarxa de bus, la qual és força limitada, tant pel que fa al recorregut com a la freqüència. En efecte, la majoria dels autobusos solen connectar els barris de la Marina principalment amb la plaça d'Espanya i d'allà cal fer transbordament per anar a la majoria d'altres zones de la ciutat. A més, les parades es concentren majoritàriament al passeig de la Zona Franca, cosa que deixa alguns nuclis més aïllats, com és el cas del Polvorí, Can Clos, algunes zones de Sant Cristòfol i la Colònia Santiveri.

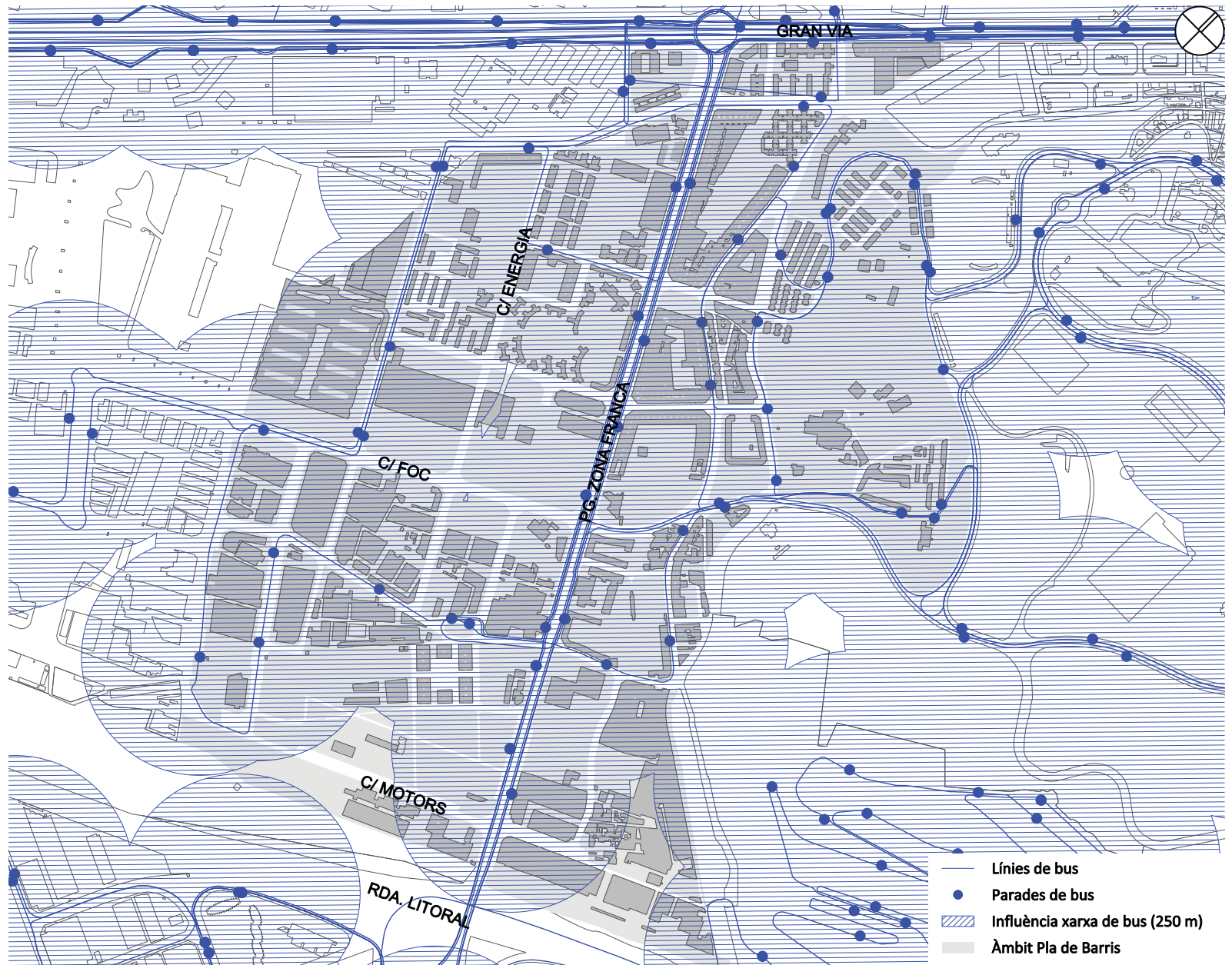
Tanmateix, en el plànol adjunt es pot observar que bona part del territori urbanitzat de la Marina queda cobert per l'àrea d'influència de la xarxa de bus, si es considera una cobertura d'un radi màxim de 250 metres des d'una parada de bus, que equival a poc més de tres minuts caminant.

Convé recordar que recentment, arran de la implantació de la nova xarxa ortogonal de busos, s'ha acordat que entre finals de 2017 i principis de 2018 comencin a funcio-

nar dues noves línies de bus i que es millori la freqüència de pas d'alguns busos que ja connecten la Marina amb la resta de Barcelona. D'una banda, amb l'entrada en funcionament de la V1 es connectarà la gran via de les Corts Catalanes amb l'avinguda d'Esplugues, passant pel carrer dels Motors o la barriada de Sant Cristòfol. De l'altra, la V5 unirà el carrer de la Mare de Déu de Port amb el barri de Pedralbes i tindrà parades a zones fins ara poc comunicades, com la Colònia Santiveri o la barriada de Can Clos.

L'Ajuntament també ha confirmat la desaparició del que defineixen com una de les icones del barri, el bus 37. No obstant això, la connexió amb l'Hospital Clínic o amb el CAP Manso quedarà garantida gràcies a la línia 109 i a l'H16. El districte també assegura que augmentarà la freqüència de pas del bus 13, una millora que fins ara no s'havia aconseguit implantar de manera definitiva.

La Marina només es connecta amb la resta de la ciutat a través de la xarxa de bus, la qual és força limitada, tant pel que fa al recorregut com a la freqüència

Plànol de la xarxa de bus i la seva influència /
 Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

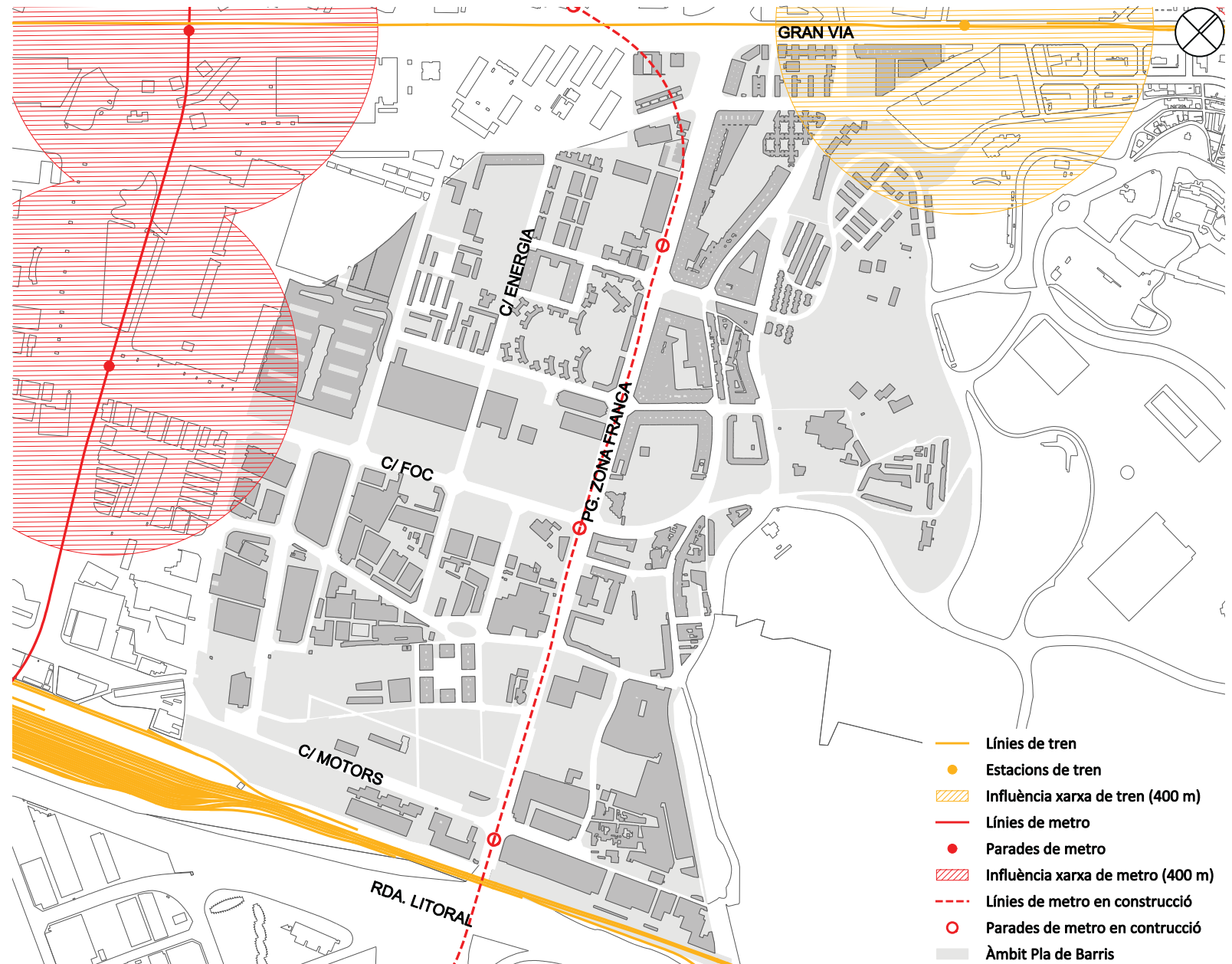
7.4.7 | Xarxa de tren, metro i tramvia, i la seva influència

Un dels problemes principals de la Marina és la manca d'accés a la xarxa de metro. Actualment per arribar-hi cal anar fins a l'estació de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya de la línia 8 Magòria-La Campana, situada a la cantonada de la gran via de les Corts Catalanes amb el carrer de Mossèn Amadeu Oller. Després d'anys d'encallament del projecte d'ampliació del tram de les línies 9 i 10 del metro, a finals de desembre de 2016 es va arribar a un acord entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona segons el qual, mitjançant l'adquisició de diversos béns i immobles del govern per part del consistori, es finançaran les obres que permetran l'accés dels barris de la Marina a la xarxa de metro de la ciutat. En concret, es tracta de dues estacions de la línia 10 ubicades al carrer de la Foneria i als carrers del Foc i del Cisell, a la Marina de Port i a la Marina del Prat Vermell, respectivament.

L'accés al metro és una reivindicació històrica que suposa greus problemes de mobilitat als habitants d'aquests barris i a les persones que hi treballen. Aquesta manca de connexió de la Marina amb la resta de Barcelona ha marcat part de la idiosincràsia i de les dinàmiques de vida del territori. Per tant, l'acord al qual han arribat les dues administracions dona resposta a un dels problemes més importants que pateix la zona.

_Obres de l'estació de metro Foc-Cisell, al passeig de la Zona Franca /
Font: Ajuntament de Barcelona

Plànol de la xarxa de metro, tren i tramvia, i la seva influència /
Font: Urbaning

- Línies de tren
- Estacions de tren
- ▨ Influència xarxa de tren (400 m)
- Línies de metro
- Parades de metro
- ▨ Influència xarxa de metro (400 m)
- - - Línies de metro en construcció
- Parades de metro en construcció
- Àmbit Pla de Barris

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

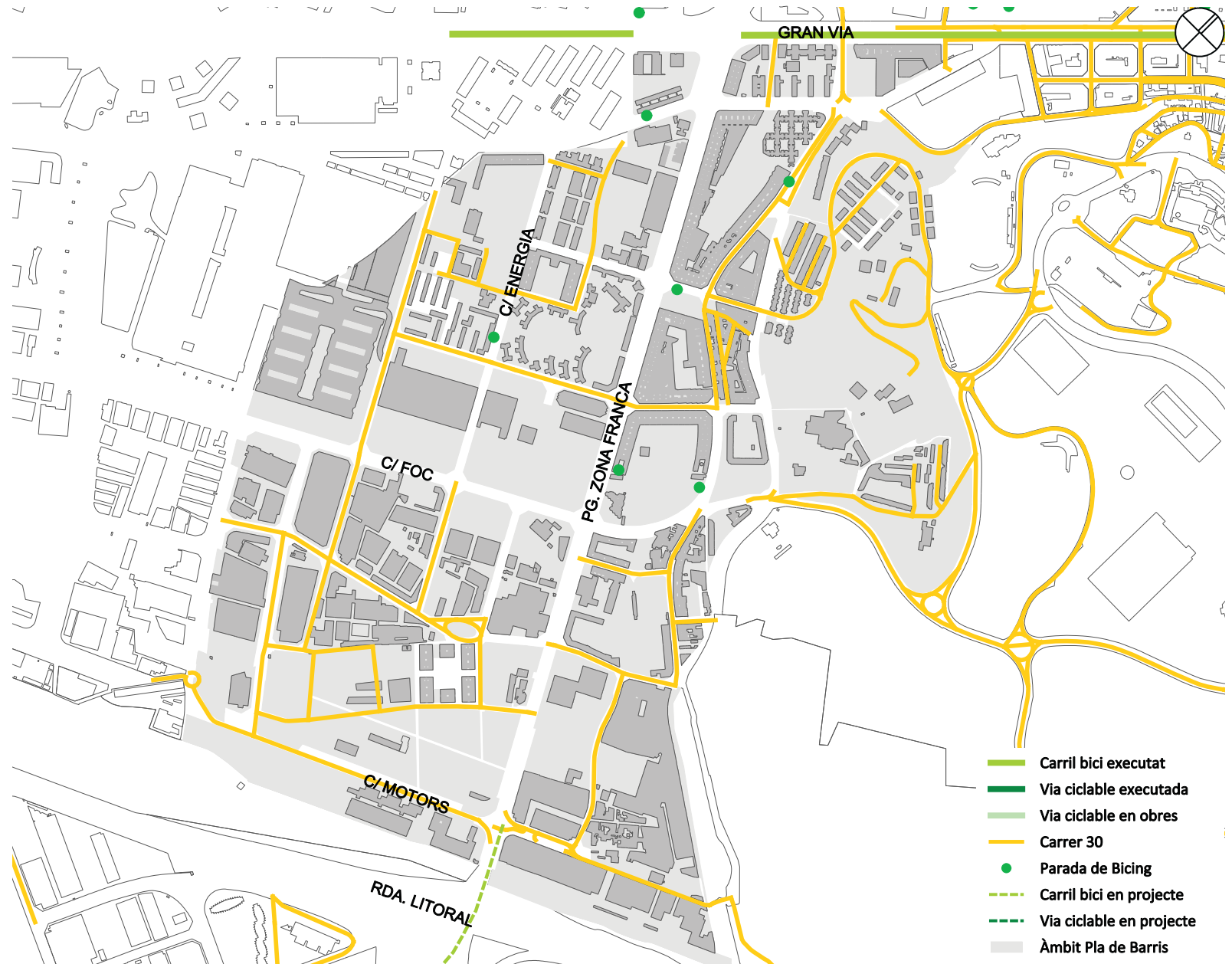
7.4.8 | Xarxa de bici

A la Marina de Port hi ha sis estacions de Bicing i tres més que es troben al límit amb la Bordeta i són accessibles per al barri. En canvi, a la Marina del Prat Vermell no n'hi ha cap i la més propera és a la Marina de Port. Segurament, això és un reflex del fet que la Marina del Prat Vermell té pocs habitants i és una zona predominantment industrial amb pocs habitatges. En qualsevol cas, seria necessari instal·lar-hi estacions de Bicing, especialment on hi ha els blocs de pisos.

A part de la demanda de Bicing, cal destacar que, en general, el conjunt de la Marina no compta amb carrils bici i fóra important crear-los per incentivar l'ús de la bicicleta.

_Plaça de la Marina de Sants, on hi ha una de les parades de Bicing de l'àmbit /
Font: Ajuntament de Barcelona

_Plànol de la xarxa de bici /
Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.9 | Xarxa viària

Des del punt de vista de l'estructura viària, el territori queda inscrit en un àmbit delimitat, al nord, per la gran via de les Corts Catalanes i, al sud, per la ronda del Litoral. Perpendicular a aquestes dues vies ràpides, hi ha el passeig de la Zona Franca, que esdevé l'eix vertebrador i de referència dels dos barris de la Marina. Complementant aquest esquema principal, es desenvolupa la resta de l'estructura viària que dona servei a la Marina. Cal dir que hi ha alguna actuació amb carrers de plataforma única exclusiva de vianants, però són molt puntuals i poc representatius del conjunt de la xarxa viària.

La Marina és una de les zones més motoritzades de Barcelona, juntament amb Sant Gervasi, Pedralbes i les Tres Torres. Això no obstant, i a diferència d'aquests altres tres barris, l'índex elevat de motorització està vinculat al sector industrial de la zona. Això explica per què a la Marina del Prat Vermell hi ha més camions i furgonetes que a la Marina de Port i per què són majoritàriament de titularitat jurídica i no física. Aquest fet també es dona amb les motos, la titularitat de les quals no pre-

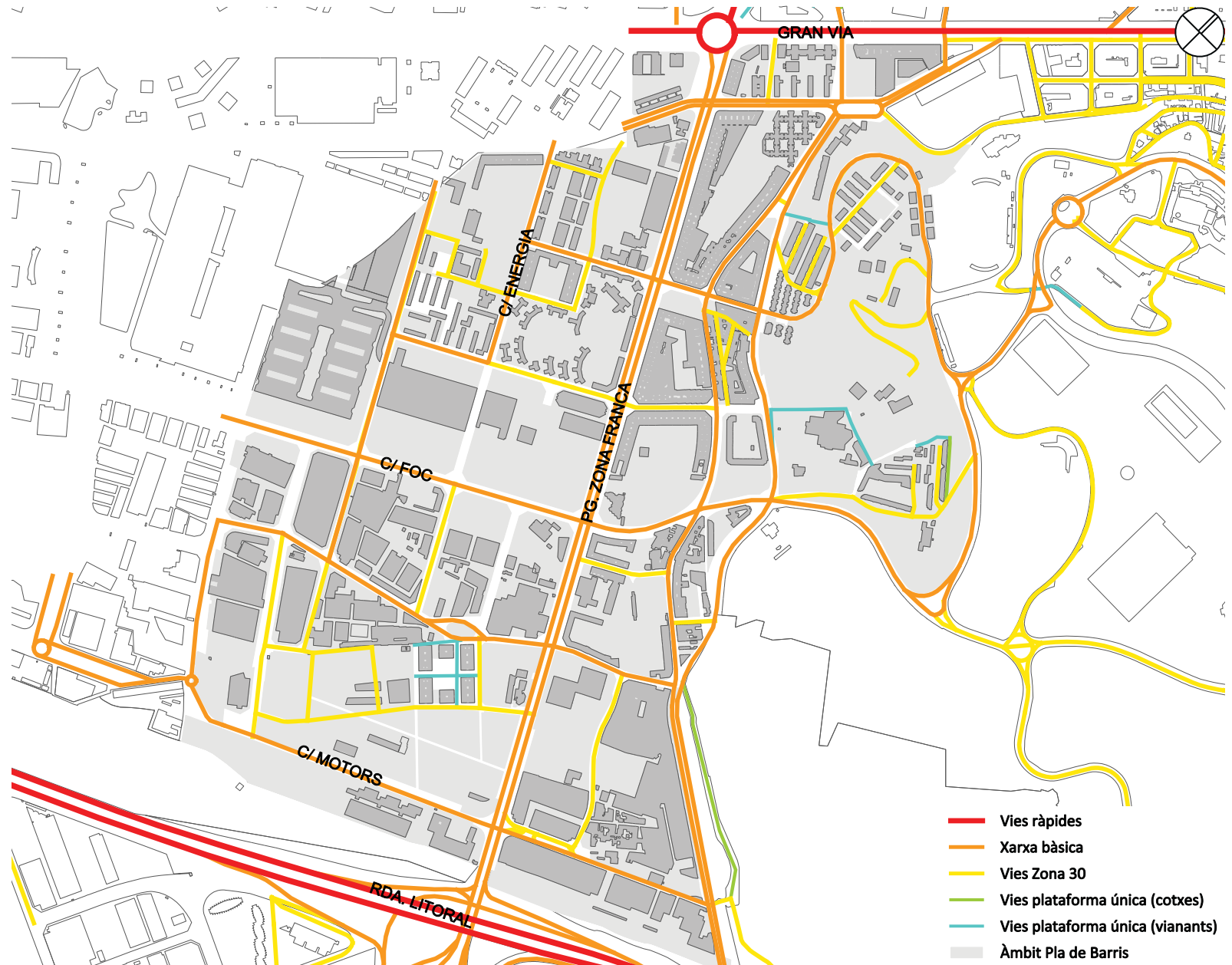
senta tanta diferència entre persones físiques i persones jurídiques, però continua sent molt més elevada que a la Marina de Port i que a la resta de Barcelona.

Respecte de les places d'aparcament, tant en calçada com fora d'aquesta, s'observen diferències segons barris i districtes. En tot el districte de Sants-Montjuïc n'hi ha molt poca oferta, igual que a la Marina del Prat Vermell. En canvi, a la Marina de Port hi trobem un percentatge més alt d'aparcaments que a la resta del districte. En aquest sentit, cal destacar que a la Marina de Port hi ha set aparcaments, mentre que a la Marina del Prat Vermell tan sols n'hi ha un al passeig de la Zona Franca.

Per últim, cal recordar que a la Marina de Port hi ha dues parades de taxi (una de les parades està entre les dues Marines).

	Turismes		Motocicletes	
	Persona física	Persona jurídica	Persona física	Persona jurídica
Marina del Prat Vermell	15,96%	84,04%	47,11%	52,89%
Marina de Port	89,63%	10,36%	96,60%	3,40%
Barcelona	70,50%	29,49%	91,49%	8,51%

_Percentatge de turismes i motocicletes per persona física i jurídica / Font: Ajuntament de Barcelona

Plànol de la xarxa viària /
 Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.10 | Pendants del vial

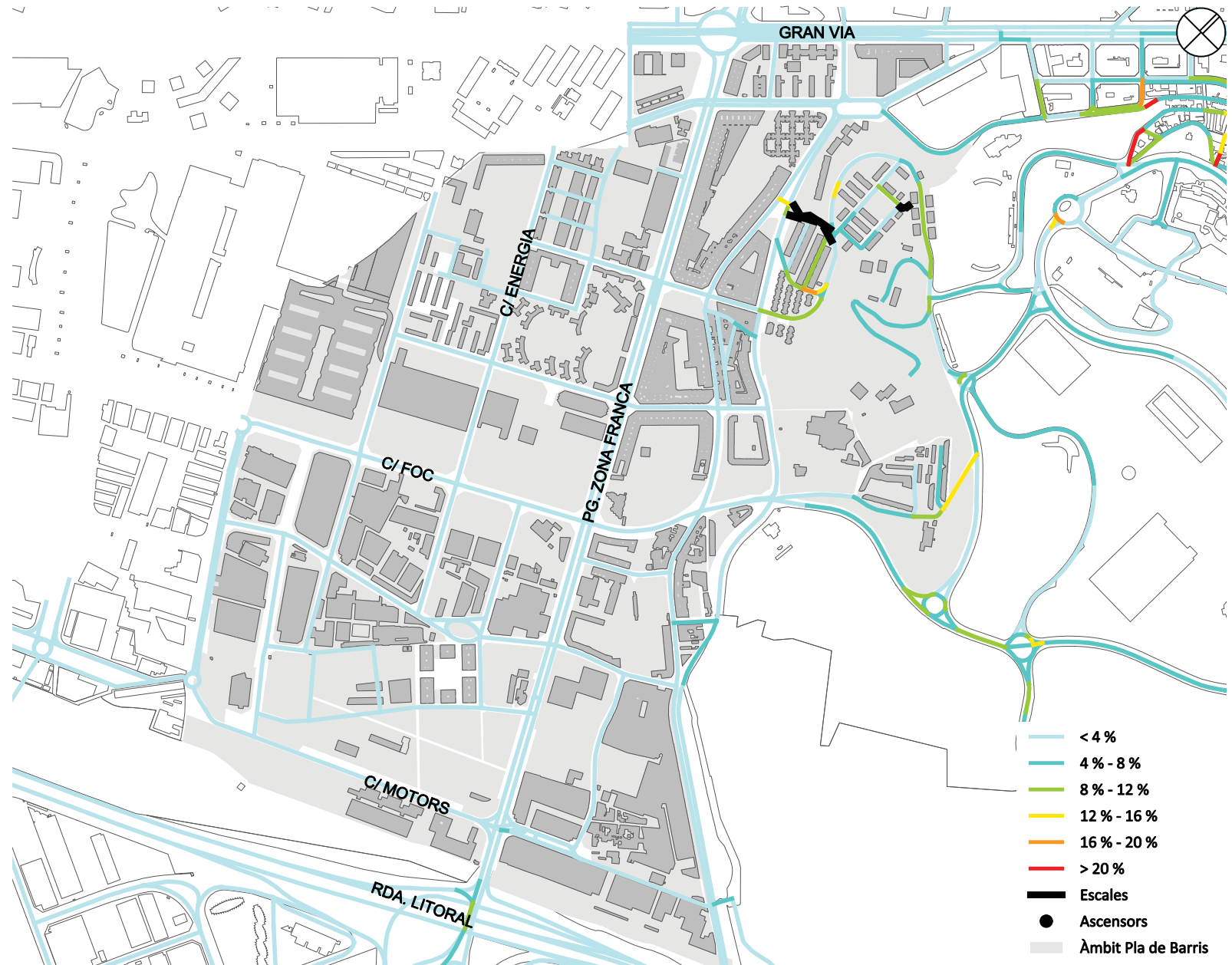
Tal com es pot veure en el plànol adjunt, en els dos barris la major part de la xarxa viària és pràcticament plana, amb pendents inferiors al 4 %. Tanmateix, cal tenir en compte que Can Clos i el Polvorí són zones amb un pendent de vial important, fet que genera un fort aïllament local del veïnat.

Pendants del vial (metres lineals)		
		Àmbit Marina
Vials amb pendent entre 0-8%	(ml)	25.099
Vials amb pendent entre 8-12%	(ml)	671
Vials amb pendent entre 12-16%	(ml)	217
Vials amb pendent entre 16-20%	(ml)	25
Vials amb pendent > 20%	(ml)	0

_Comptabilització del pendent dels vials /
Font: Urbaning

_Escala mecànica al carrer de la Mare de Déu de Port /
Font: Ajuntament de Barcelona

_Plànol dels pendents del vial /
Font: Urbaning

7 | Anàlisi

7.4 | Ecologia urbana

7.4.11 | Contaminació

Barcelona presenta unes característiques acústiques —pel que fa a nivells, evolució diària, fonts principals, etc.— equiparables a les d'altres ciutats europees d'extensió i població similars, si bé la major compacitat i densitat pròpies de les ciutats típicament mediterrànies, així com l'ús intensiu de l'espai públic per part dels veïns i veïnes, fa que el soroll es percebi amb més intensitat. Barcelona concentra, a més, uns 6 milions de desplaçaments en un dia laborable (4,37 milions de desplaçaments interns i 1,66 desplaçaments externs), un percentatge significatiu dels quals es realitza en vehicles privats de motor (un 15 % dels interns i un 49 % dels externs). Això fa que el trànsit rodat sigui un dels principals focus emissors de soroll —tal com posa de relleu el mapa de soroll—, tot i que el nombre baix de queixes dels veïns i veïnes indica que s'ha acabat convertint en un soroll de fons al qual pràcticament tothom s'ha acostumat. Més enllà de la contaminació acústica derivada del transport rodat, a la Marina també destaca la contaminació produïda per les activitats vinculades als

locals de concurrència pública (especialment al voltant dels Jardins de la Mediterrània) i a les zones de càrrega i descàrrega en horaris nocturns.

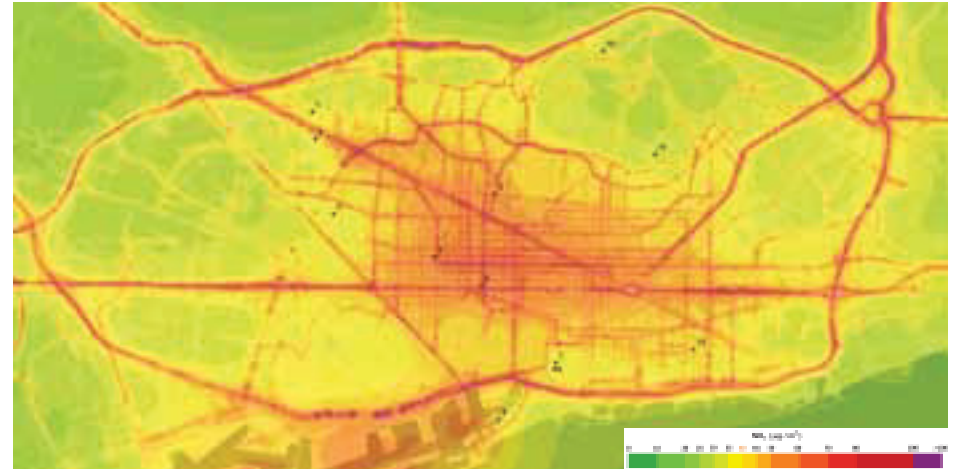
La capacitat acústica del territori (d'acord amb el Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica, i se n'adapten els annexos) es classifica en tres categories. A la Marina, la muntanya de Montjuïc està catalogada com a zona de sensibilitat acústica alta (A): comprèn els sectors del territori que requereixen una protecció alta contra el soroll. En aquest cas, els plans específics proposen mesures per preservar els nivells acústics a les zones especialment tranquil·les de la ciutat. Així, s'han adoptat com a prioritàries les actuacions sobre les zones d'especial protecció de la qualitat acústica (ZEPQA), on es declara una protecció i una gestió especials de la qualitat acústica, com és el cas de la muntanya de Montjuïc.

La contaminació atmosfèrica dels barris de la Marina és deguda fonamentalment al trànsit que circula per la xarxa viària, especialment per la ronda del Litoral i el passeig de la Zona Franca

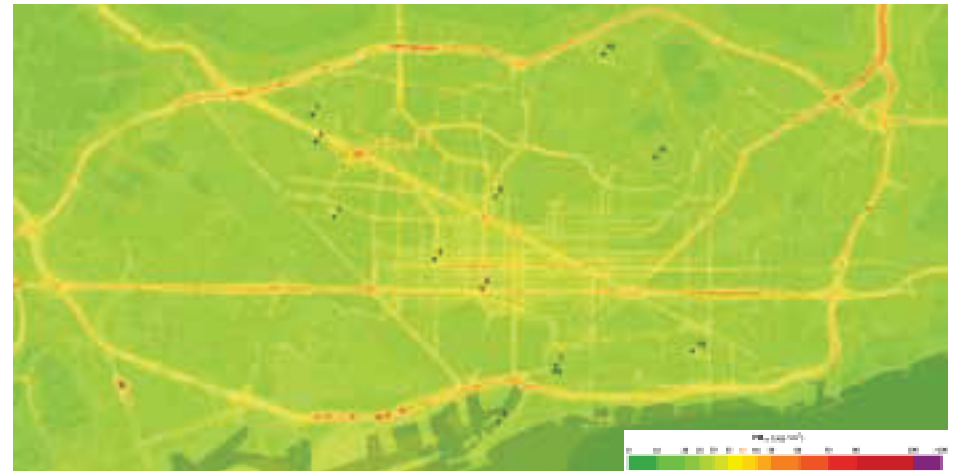
Reduir la contaminació de l'aire i augmentar-ne la qualitat és un altre dels reptes més importants en matèria de salut que té per davant la ciutat de Barcelona, un repte al qual no és aliena la Marina. La contaminació atmosfèrica dels barris de la Marina és deguda fonamentalment al trànsit que circula per la xarxa viària, especialment per les vies bàsiques, com la ronda del Litoral i el passeig de la Zona Franca. També hi tenen incidència les emissions produïdes com a conseqüència de l'activitat industrial i del sector portuari que limita amb el territori.

D'altra banda, és especialment interessant la relació de la Marina amb la muntanya de Montjuïc, la qual presenta una oportunitat única i singular per als barris. Tot i això, durant la història Montjuïc ha estat perifèria de la ciutat i ha recollit tant el lleure dels residents de Barcelona com tot allò que la ciutat no volia (per exemple, la construcció de barraques, els residents de les quals, un cop enderrocades, es van allotjar on avui hi ha la Marina).

_Balanç de la qualitat de l'aire de Barcelona (2013): Immissió mitjana anual de NO₂ / Font: Ajuntament de Barcelona

_Balanç de la qualitat de l'aire de Barcelona (2013): Immissió mitjana anual de PM₁₀ / Font: Ajuntament de Barcelona

Bloc 2 >

8 | Diagnosi de la Marina

La diagnosi és el vincle necessari entre l'anàlisi feta fins ara i la definició de les estratègies que desplegarà el Pla de Barris (objectius, projectes motor, propostes i accions), i que ocupen els apartats posteriors d'aquest mateix document. S'estructura, tal com s'ha fet fins ara, mitjançant els quatre àmbits d'actuació, és a dir, drets socials, educació, activitat econòmica i ecologia urbana. A diferència de l'anàlisi, en la diagnosi s'aporta una visió més qualitativa que no pas quantitativa de la situació.

Prèviament a la presentació de la diagnosi, es poden veure uns diagrames sintètics que tenen per objectiu comparar la situació de cada barri en relació amb el districte i el conjunt de la ciutat. Per fer aquests diagrames s'han escollit dotze indicadors representatius, tres de cadascun dels àmbits d'actuació estratègica, que posen de manifest les desigualtats socioeconòmiques i el desequilibri territorial existents entre els habitants de la Marina i la resta de la població barcelonina. La comparativa s'ha fet prenent com a valor de referència 100, que és la mitjana de Barcelona per a cada indicador, i comparant en termes

relatius aquest valor amb el valor del barri i del districte. El resultat d'aquest creuament de dades es pot observar en els diagrames següents.

Cal aclarir que el **factor de risc educatiu** es calcula a partir de les dades de les escoles i instituts amb ESO públics. A la Marina del Prat Vermell aquest factor és igual a 0, perquè no disposa de cap centre amb aquestes característiques.

El percentatge de **superfície d'espai lliure** inclou tots els espais consolidats, sigui quina sigui la seva qualificació urbanística, dins de la superfície de sòl urbà. S'exclou, per tant, la superfície qualificada com a sòl forestal i la superfície qualificada com a sistema de parcs i jardins urbans que no està desenvolupada.

Tots els indicadors de la Marina del Prat Vermell fan referència al conjunt del barri, excepte les superfícies d'espai lliure i d'equipaments, que fan referència exclusivament al sector del barri inclòs dins del Pla de Barris, excloent la Zona Franca.

DRETS SOCIALS

- **Atur registrat** (desembre 2015)
- **IVS**: índex de vulnerabilitat social (2015)
- **Preu mig del lloguer mensual** acumulat d'habitatge (4t trimestre 2015)

EDUCACIÓ

- **Factor de risc a les escoles i instituts amb ESO** (2016)
- **Taxa d'instrucció insuficient**: percentatge de població sense estudis respecte del total de població de 16 anys i més (2015)
- Percentatge de **persones amb estudis superiors** respecte del total de població de 16 anys i més (2015)

ACTIVITAT ECONÒMICA

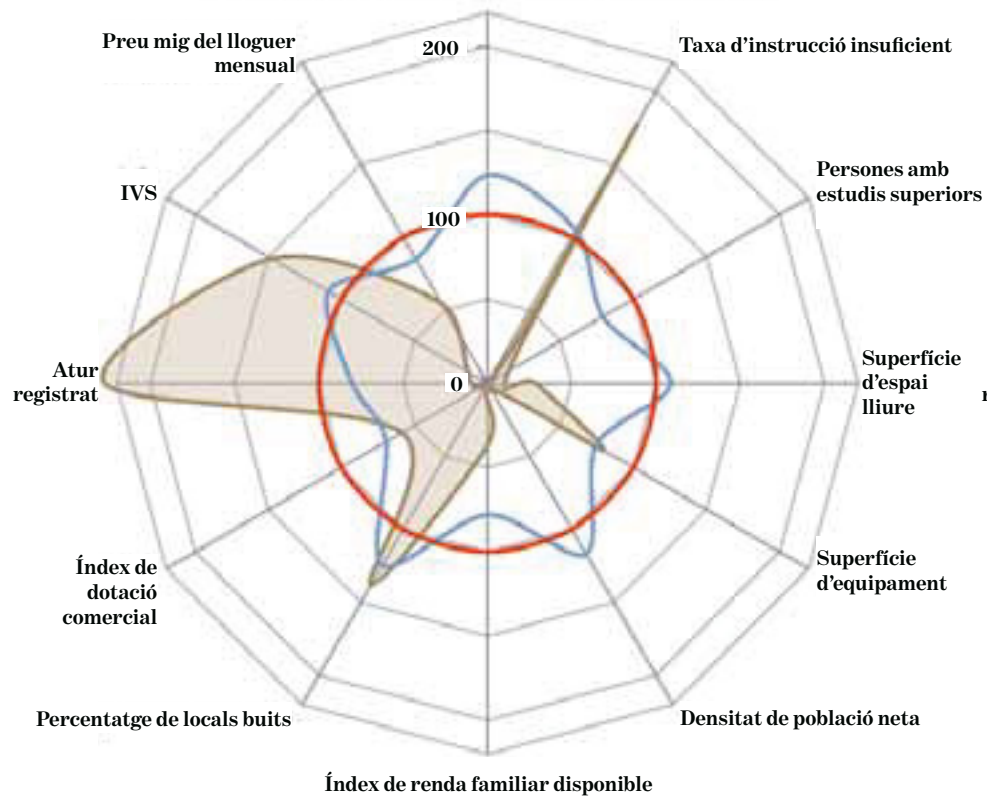
- **IRFD**: Índex de renda familiar disponible (2015)
- **Percentatge de locals buits** respecte del total de locals comercials (2014)
- **Índex de dotació comercial**: nombre de locals amb ús comercial per cada 100 habitants (2014)

ECOLOGIA URBANA

- **Superfície d'espai lliure**: percentatge de superfície d'espai lliure consolidat respecte de la superfície total de sòl urbà (2015)
- **Superfície d'equipament**: percentatge de superfície qualificada com a sistema d'equipaments respecte del total de la superfície de sòl urbà (2015)
- **Densitat de població neta** (2015)

La Marina del Prat Vermell
Districte de Sants-Montjuïc
Barcelona

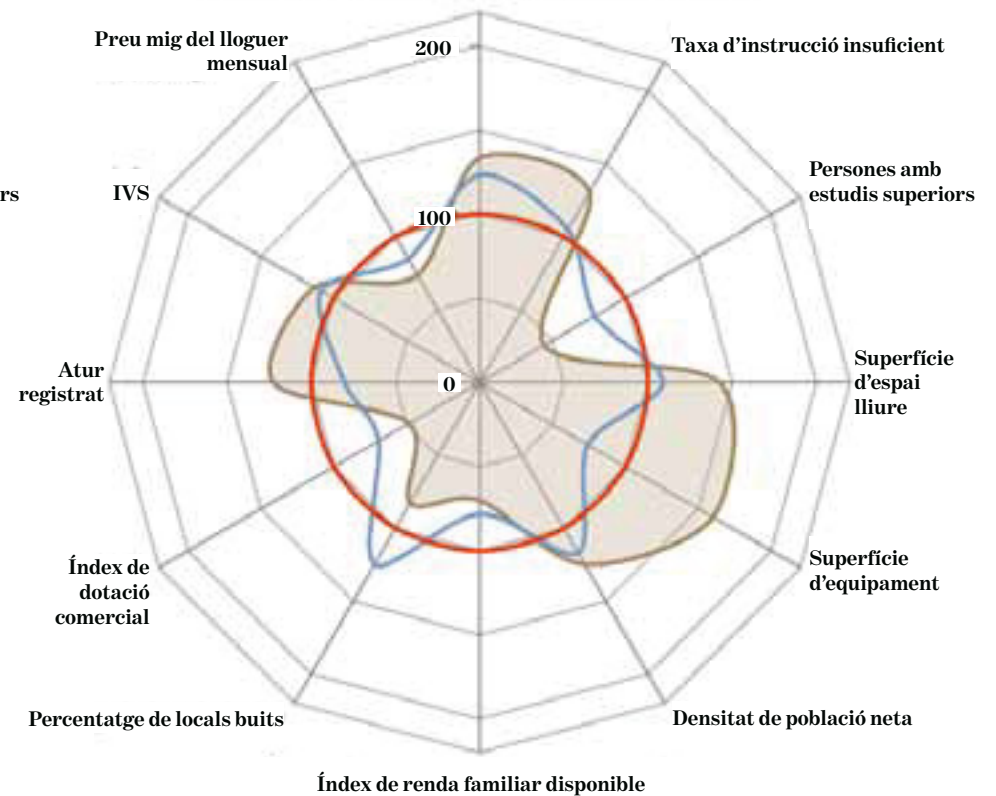
Factor de risc a les escoles i instituts amb ESO

_Comparativa de la Marina del Prat Vermell, Sants-Montjuïc i Barcelona /
Font: Urbaning a partir de dades de l'Ajuntament de Barcelona

La Marina de Port
Districte de Sants-Montjuïc
Barcelona

Factor de risc a les escoles i instituts amb ESO

_Comparativa de la Marina de Port, Sants-Montjuïc i Barcelona /
Font: Urbaning a partir de dades de l'Ajuntament de Barcelona

Drets socials

El territori de la Marina ha estat un dels àmbits incorporats recentment en el programa “**Barcelona Salut als Barris**” de l’ASPB. Aquesta decisió posa de relleu que els indicadors socioeconòmics del barri i les condicions territorials que determinen la Marina generen un entorn poc saludable, on es concentra població desfavorida i vulnerable que requereix una atenció específica en termes de salut comunitària. El programa es troba actualment en fase d’elaboració del diagnòstic i es preveu que es comenci a implementar durant l’any 2017, a través de projectes que comptaran amb el suport del Pla de Barris.

Els **problemes en termes de salut que més atenció requereixen**, segons la gran majoria de les persones entrevistades, de les fonts documentals consultades i dels tallers realitzats, són el consum de tabac, alcohol i drogues, l’increment de problemes de salut mental, els embarassos adolescents, la violència masclista, l’aïllament i la solitud de la gent gran, la mala alimentació i l’escassa activitat física. Aquests problemes, generalment, són fruit de les condicions socioeconòmiques actuals: la pobresa, l’atur crònic o la precarietat laboral, la manca de suport afectiu i econòmic,

la poca educació i els mals hàbits en l’oci i el lleure. Convé subratllar que els alts índexs d’atur i la manca de formació estan estretament relacionats amb l’increment de patologies de salut mental entre el col·lectiu adolescent i jove, en el qual darrerament s’estan detectant casos de patologies mentals o simptomatologies que poden derivar en problemàtiques greus de cara al futur.

Aquestes situacions són ateses pels equipaments sanitaris ubicats als barris de la Marina, els quals són insuficients per atendre els alts índexs de població afectada. En efecte, tot i que hi ha dos CAP i es valora positivament la seva participació en la vida comunitària, compten amb poques especialitzacions i no disposen de servei d’urgències a la nit ni durant els caps de setmana, fet que obliga la població a desplaçar-se a altres barris quan apareixen situacions de necessitat sanitària. Es valoren positivament l’antena del CAS i la unitat mòbil de venipunció, situades al CAP Doctor Carles Ribas, en el tractament i la reducció de danys en les persones amb

dependències a les drogues. També és un actiu important d'aquests barris l'hospital de dia d'adolescents de Sant Pere Claver. Amb tot, com a aspecte negatiu cal tenir en compte que tant el CSMA com el CS-MIJ i el PIAD (Punt d'Informació i Atenció a les Dones) es troben fora dels barris de la Marina. Així mateix, tampoc no compten amb cap residència per a gent gran ni amb suficients pisos dotacionals amb serveis comuns, tot i la necessitat expressada per la gent gran i els seus cuidadors en aquest sentit.

El Centre de Serveis Socials de la Marina també dona resposta a les situacions de risc d'exclusió social de la població a tra-

vés de l'atenció des de diferents òptiques: individual i familiar, accions grupals preventives, treball grupal amb persones en situació d'exclusió i acció comunitària. El centre, que atén habitualment el percentatge més alt de població en comparació amb la resta de centres socials del districte, treballa de forma molt coordinada amb la resta de serveis i amb els dispositius i professionals tant públics com privats. Els

paquets d'ajudes més importants gestionats pel centre són infància 0-16, manteniment de l'habitatge, alimentació i salut. L'edifici del centre de serveis socials no s'ajusta al requeriment actual d'atenció, a causa de l'increment d'usuaris durant els darrers anys.

Quant a l'**habitatge**, la Marina és un territori molt extens, amb tipologies d'habitatges bastant diferents segons la zona. Molts pisos han estat construïts pel Patronat Municipal de l'Habitatge i actualment molts presenten situacions d'infrahabitatge o problemes d'accessibilitat, ja que alguns blocs encara no compten amb ascensors, la qual cosa és un problema per a la gent gran amb dificultats de mobilitat. Alguns dels habitatges buits i deteriorats

de determinades zones del barri generen problemes sanitaris i són objecte d'ocupacions habituals. D'altra banda, a la Marina, com en moltes altres parts de la ciutat, hi tenen lloc desnonaments, als quals s'intenta donar resposta abans que s'executin, a través dels pisos de protecció oficial situats al barri.

Pel que fa al **veïnat**, atesa la situació morfològica del territori, distribuït en diferents nuclis, cal destacar que la relació veïnal en el si de cada un d'aquests nuclis és força intensa i s'hi dóna una vida veïnal activa, on tothom es coneix. Aquest fet, però, no succeeix en el conjunt dels barris de la Marina sinó a l'interior de cada nucli, cada un dels quals disposa d'una associació de veïns diferent. Aquest fet contribueix encara més a la sensació de territori atomitzat i desconnectat internament. Això no obstant, i pel que fa a la societat civil orga-

nitzada, cal destacar que la Marina té un teixit associatiu ric, divers, motivat i actiu en les activitats i problemàtiques del barri.

Finalment, pel que fa a la **convivència**, convé posar de relleu que a la Marina es detecten algunes situacions que generen focus de conflictes habituals entre el veïnat per usos no respectuosos amb el medi urbà i amb el conjunt de residents, causats per determinats col·lectius (sobretot en parcs i jardins interblocs). Altres situaci-

ons de conflicte o de queixes per part del veïnat provenen de la presència de persones sense llar que dormen i fan vida a l'espai públic (sobretot a la zona amb més contacte amb la muntanya), de consumidors de drogues que compren als punts de venda del barri i de les tensions que genera el petit nucli de prostitució ubicat a l'entorn de la Colònia Santiveri.

Educació

Si comparem la Marina amb els altres barris del districte, podem observar que està situat a la cua pel que fa al nivell educatiu. La Marina és un dels territoris amb **menys titulats superiors** i amb **més veïns sense estudis i/o amb estudis bàsics**. A més, tal com s'ha esmentat anteriorment, és un dels territoris amb més joves que ni estudien ni treballen, majoritàriament perquè han abandonat els itineraris formatius. Tot i que la manca d'estudis dificulta les possibilitats d'inserció laboral en totes les franges d'edat, per intentar capgirar aquesta situació en el futur cal reforçar l'educació dins de l'escola i en el lleure.

Quant al **mapa educatiu**, tots els centres excepte un institut es troben a la Marina de Port. Això no obstant, tots els equipaments educatius públics del territori donen cobertura a les necessitats formatives de les dues Marines, tot i que hi ha queixes sobre l'oferta insuficient de cicles formatius. D'altra banda, a la Marina també hi trobem centres educatius privats i concertats: llars d'infants, escoles de primària i un centre d'educació especial. El centre de formació de persones adultes de Sants-Montjuïc també es troba a la Marina.

Tant les escoles de primària com les de secundària públiques presenten una sèrie de característiques comunes bastant generalitzades: moltes són **centres d'alta complexitat**, molt condicionats pels determinants socioeconòmics de l'entorn, amb un cert nivell d'absentisme entre algun alumnat de determinats centres educatius i on, sovint, les dades en relació amb les competències bàsiques en llengua i matemàtiques al sisè curs de primària són inferiors a la mitjana de la ciutat. També cal subratllar que la majoria dels centres educatius de la Marina presenten una demanda baixa de grups de P3 i que l'edifici d'un dels

centres de primària presenta problemes estructurals. Aquestes problemàtiques sovint es donen entre un alumnat provinent de famílies a vegades desestructurades que pateixen les conseqüències de viure en un context en crisi. Per això no és estrany que les associacions de famílies d'alumnes (AFA), si bé existeixen formalment en totes les escoles, generalment siguin dèbils i amb dificultats per consolidar-se com a espais de referència per a la participació de les famílies en la vida escolar. Costa molt implicar els pares i mares en l'educació dels seus fills i filles, i la seva relació amb les escoles és molt desigual. Aquesta situació sovint deriva en el fet que infants, adolescents i joves no puguin aprofitar allò que els ofereix el sistema educatiu, en la falta d'hàbits saludables i en la generació de problemes de salut mental.

Quant al **lleure**, la Marina compta amb una oferta bastant àmplia, promoguda des de l'àmbit municipal i des de les entitats especialitzades que s'ubiquen al territori. En aquest sentit, cal destacar l'espai La Platgeta de la Marina, l'Espai-T, l'espai Guinomai Ensem i l'espai Elyon, l'espai familiar La Casa dels Colors, el Centre Espai El Submarí i el projecte Imagina't. A més, hi ha força equipaments socioeducatius, com La Bàscula, els centres cívics o la biblioteca. Això no obstant, les necessitats educatives en l'àmbit del lleure sobrepassen la capacitat d'oferta actual i cal continuar reforçant l'aposta pel lleure i l'aliança entre professionals.

Aquestes situacions fan necessari un treball conjunt entre els diferents serveis i entitats que treballen amb infants, adolescents i joves ubicats al territori. Per això, l'any 2012, el districte de Sants-Montjuïc va impulsar la **TIAF**, que és una xarxa d'entitats, serveis i persones que treballa de manera integral i comunitària amb infants i adolescents de fins a 18 anys, amb les seves famílies, institucions, entitats i professionals sobre temes de salut, educació, serveis socials i seguretat. Actualment la TIAF compta amb sis grups de treball:

1) metodologia (coordinació de casos entre diferents serveis), 2) habilitats parentals, 3) grup de sexualitat i afectivitat saludable (promoció i prevenció), 4) grup d'adolescents i joves, 5) xarxa de lleure i 6) comunicació. Entre moltes altres actuacions, aquest any s'ha treballat de forma intensiva la participació infantil i adolescent, les activitats de 0 a 3 anys que busquen la implicació dels pares i mares, i l'atenció als joves, tant pel que fa a l'afectivitat i la sexualitat com a l'oci alternatiu saludable.

Per tot això, malgrat que no és fàcil revertir les causes d'aquest context, el Pla de Barris aposta per contribuir a millorar les condicions i a reforçar els recursos actuals per facilitar als infants, als adolescents i als joves unes millors condicions i eines per afrontar el futur des de l'àmbit de l'educació formal i el lleure.

Activitat econòmica

Quan parlem d'activitat econòmica i d'ocupació, els dos principals problemes a la Marina de Port i a la Marina del Prat Vermell són l'**elevada taxa d'atur** i la **baixa qualificació acadèmica** d'un percentatge important de la població. És especialment preocupant l'atur de llarga durada, sobretot entre la població de més de 40 anys amb càrregues familiars. Per tant, no és casualitat que la Marina del Prat Vermell sigui el barri amb la **menor renda familiar disponible** del districte i una de les més baixes de la ciutat. Així mateix, aquest barri és l'únic de la ciutat que ha vist incrementar l'atur en el darrer període analitzat.

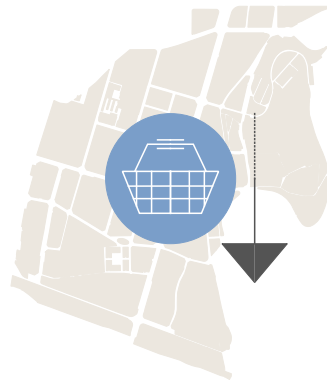
El baix nivell d'estudis de la joventut dels dos barris està directament relacionat amb un major percentatge d'atur entre aquest col·lectiu i amb unes condicions laborals sovint molt precàries. A més, cal tenir en compte que sovint aquests joves no estan inscrits al Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) i, per tant, la comptabilització real es fa molt difícil. A això cal sumar-hi que Sants-Montjuïc és, juntament amb Nou Barris, el districte que compta amb un percentatge més elevat de joves que ni estudien ni treballen i, per tant, amb poques perspectives de futur.

Quant a l'activitat econòmica, si bé la Marina **no compta amb una gran activitat comercial**, és un territori on s'hi troben **naus i polígons industrials importants**. Per tant, d'una banda, hi ha poca oferta comercial, la qual està centralitzada en pocs carrers del barri i està concentrada en el comerç quotidià de petites botigues i, d'una altra banda, grans empreses industrials. En efecte, la Marina comparteix el polígon Can Pedrosa amb el municipi de l'Hospitalet de Llobregat i dins del seu territori s'hi ubica la Fira Barcelona, el Port de Barcelona, la zona d'activitats logísti-

ques ZAL Port (que és la plataforma logística intermodal del Port de Barcelona) i el Consorci de la Zona Franca. En aquestes naus s'hi han ubicat empreses importants com AGBAR o Iberdrola, i s'hi està instal·lant l'anomenada *ciutat administrativa*, la qual ja compta amb la presència de l'Agència Tributària i està prevista l'arribada de milers de funcionaris de la Generalitat de Catalunya durant l'any 2019, amb l'obertura del nou edifici que ha d'allotjar la Conselleria d'Economia.

Per tant, ens trobem en un territori amb uns **alts índexs d'atur** i de **poca preparació professional** per part dels veïns i veïnes, però, a diferència d'altres barris de la ciutat, compta amb un **gran actiu econòmic que fins ara ha viscut pràcticament d'esquena a les necessitats d'ocupació del territori**. Precisament, uns dels objectius que fins al moment més ha costat d'assolir és el procés de vinculació entre les empreses i les necessitats d'ocupació dels residents de la Marina.

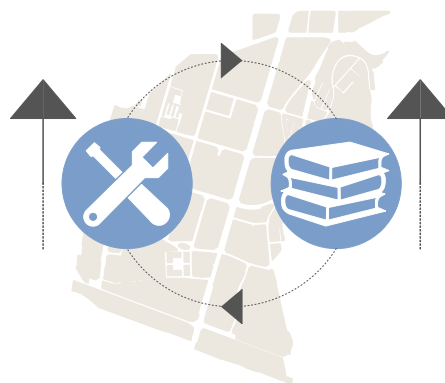
Per fer front al greu problema d'atur que pateix i als baixos nivells educatius de la població, la Marina ha estat un dels territoris prioritaris per a l'establiment de recursos de suport a la millora de l'ocupabilitat. En aquest sentit, des de l'any 2009 la Marina compta amb el programa de Barcelona Activa **"Treball als Barris"**, per promoure l'ocupació i la dinamització econòmica territorial. El projecte, que actualment disposa de tres persones, ofereix a les persones aturades un programa amb diverses actuacions integrades i flexibles

per facilitar l'acompanyament en la recerca de feina, la formació per a l'ocupació i la prospecció laboral. A banda d'aquest programa, Barcelona Activa ha començat l'elaboració del **Pla de Desenvolupament Econòmic del districte de Sants-Montjuïc**, que és el full de ruta per a l'enfortiment i la transformació socioeconòmica del districte durant els pròxims cinc anys. Per tant, les diverses actuacions d'activitat econòmica del Pla de Barris de la Marina formaran part d'aquesta estratègia territorial impulsada pel districte i Barcelona Activa.

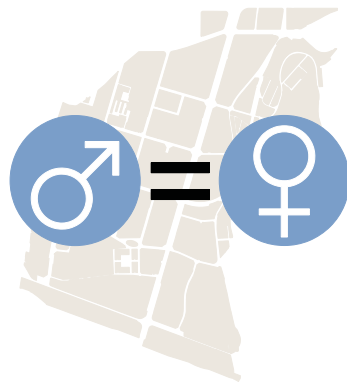
Així mateix, al territori hi ha diverses entitats orientades a procurar l'ocupabilitat en els sectors de població més vulnerables. En aquest sentit, destaca la Fundació Mans a les Mans, que porta a terme el projecte **“Abans de decidir has de provar”**, que consisteix en un **tast d'oficis** per a la motivació i orientació vers la formació laboral de joves en risc d'exclusió social. Al territori també hi opera Càritas, a través del programa **“Feina amb Cor”**, per a persones que fa temps que estan a l'atur i han esgotat, o estan a punt de fer-ho, la prestació per desocupació.

Els dispositius públics i privats que hi ha a la Marina per fer front a l'atur no són suficients i presenten limitacions que caldria superar. Per un costat, cal apostar per augmentar l'oferta formativa, tenint en compte les necessitats de les empreses ubicades al territori i el perfil de la població en atur. En aquest darrer aspecte, caldria comptar amb diversos tipus d'itineraris tenint en compte les diferències formatives de les persones aturades, les edats i els diferents nivells de vulnerabilitat. Per un altre costat, és essencial poder oferir pràctiques a empreses i equipaments municipals que permetin una primera entrada o la reincorporació al món laboral.

Així mateix, cal combatre les **desigualtats de gènere en el mercat formal** i fomentar la **dignificació dels sectors més feminitzats** per combatre la **segregació ocupacional**. Per tant, caldria apostar activament per incrementar l'ocupabilitat de les dones, tant pel que fa a la formació com a l'acompanyament al mercat laboral, a través d'una bona prospecció amb les empreses.

Finalment, convé tenir en compte que si bé l'**economia cooperativa, social i solidària** no està tant present a la Marina com en altres barris de Barcelona o en el mateix districte de Sants-Montjuïc (com ara a Poble-Sec o a Sants), durant els darrers anys s'ha anat despertant l'interès per aquest sector en diferents col·lectius, molts articulats a l'entorn de l'Ateneu L'Engranatge. Per tant, seria important apostar per l'impuls de l'economia cooperativa, social i solidària al territori a través de la formació, l'assessorament i l'acompanyament en les iniciatives actuals i futures.

Ecologia urbana

La morfologia i la situació territorial dels barris de la Marina fan que es trobin en un territori molt delimitat per unes grans infraestructures de comunicació: el cinturó del Litoral, la Gran Via, el passeig de la Zona Franca, el Port de Barcelona i zones singulars, com el polígon industrial de l'Hospitalet de Llobregat, el de la Zona Franca i la muntanya de Montjuïc. Aquestes fronteres físiques provoquen una situació d'**aïllament i desconexió d'aquests barris respecte de la resta de la ciutat**, la qual es veu agreujada per la manca d'accés al metro. En aquest sentit, convé recordar que a finals de desembre de 2016 la

Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona van arribar a un acord segons el qual es reprenen les obres de les estacions de metro de Foneria i Foc-Cisell de la línia 9, perquè durant l'any 2018 els barris de la Marina estiguin connectats amb la resta de la ciutat. L'arribada del metro no serà l'única millora de mobilitat al territori, ja que també s'ha acordat que entre finals del 2017 i principis del 2018 comencin a funcionar dues noves línies de la xarxa ortogonal de busos i es millori la freqüència de pas d'alguns busos que ja connecten la Marina amb la resta de Barcelona.

A més, el procés de construcció del barri (que té l'origen en el seu passat industrial), els diversos ordenaments del territori i la consegüent construcció de pisos (molts d'habitatge social) han configurat nuclis residencials tancats en si mateixos que dificulten la connexió i la convivència entre si. En efecte, es tracta d'un territori atomitzat en diferents nuclis on existeixen certes "barreres invisibles" que fan que sovint hi hagi problemes de connexió, mobilitat i coneixement personal entre els diferents veïnats. A més, dos d'aquests nu-

clis (Can Clos i el Polvorí), situats a la falda de la muntanya de Montjuïc, presenten problemes d'accessibilitat amb la resta del nucli urbà. Per tant, a banda dels problemes d'aïllament de la zona amb la ciutat de Barcelona, també hi ha **problemes de connexió interna entre els diferents nuclis residencials** que configuren els barris de la Marina. Per tant, sovint hi ha més sentiment de pertinença a una de les barriades que no un sentiment d'identitat de viure a la Marina. A això cal afegir-hi l'estigma històric que ha tingut durant anys aquest territori, popularment conegut per la resta de Barcelona com *la Zona Franca*.

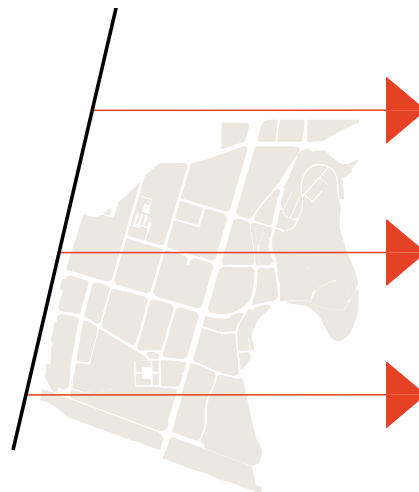
Quant al medi urbà, també convé subratllar la **diferència d'extensió territorial**, de **densitat de població** i d'**usos del sòl** entre la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell. Com s'ha explicat anteriorment, la majoria de nuclis residencials, i per tant la majoria de la població, es concentra a la Marina de Port. En canvi, la Marina del Prat Vermell és un barri molt extens amb un ús majoritari de perfil industrial amb pocs habitants i, en conseqüència, no hi ha equipaments públics. A més, cal tenir present la situació de provisionalitat d'aquesta zona, la qual des de l'any 2006

està pendent de l'execució del nou **projecte de la Marina del Prat Vermell**, el qual pretén acollir 30.000 habitants a través de la construcció d'uns 11.000 pisos entre obra pública, obra lliure i habitatge dotacional. Aquest barri també preveu acollir a partir de l'any 2019 uns 3.000 funcionaris de la Generalitat en la nova Conselleria d'Economia, que se sumaran als que ja estan ubicats al barri, a l'actual edifici de l'Agència Tributària. Aquest projecte també contempla la ubicació de noves empreses al barri i la dotació dels equipaments necessaris per al nou veïnat.

Durant el mes de gener de 2017, l'Ajuntament també ha anunciat la voluntat de dur a terme un segon **Pla Delta**, que recupera l'antic projecte planejat ja el 1994 per connectar l'eix Llobregat amb el centre de Barcelona. Tot i que encara és aviat per conèixer l'envergadura i l'abast d'un projecte que ha d'executar-se durant deu anys, amb una inversió de 1.500 milions d'euros entre fons públics i privats, es tracta d'un planejament futur que afecta directament el territori de la Marina.

Tot i que tant el projecte de la Marina del Prat Vermell com el recent anunciat segon Pla Delta no afecten directament el Pla de Barris, ja que la seva execució sobrepassa el temps d'implementació del projecte, aquest Pla de Barris no pot deixar de tenir-los en compte.

Finalment, convé destacar la quantitat i la diversitat d'**espais verds** i de **zones lliures** d'esbarjo de què disposa el territori de la Marina i del gran actiu que aporta la muntanya de Montjuïc. Es tracta d'actius poc aprofitats però que tenen un alt potencial per generar espais de convivència, i per aportar un oci saludable i l'orgull de viure a la Marina.

Bloc 2 >

9 | Plans actius i acció de govern a la Marina

El Pla de Barris és una iniciativa extraordinària de l'Ajuntament de Barcelona dotada de pressupost propi. Té com a objectiu complementar i accelerar l'acció ordinària que duen a terme al territori tant el districte de Sants-Montjuïc com les diferents àrees del consistori. Des de l'equip de govern del districte s'han aprovat, des de l'inici de la legislatura, diverses mesures de govern amb l'objectiu de marcar el rumb de les polítiques públiques amb impacte a Sants-Montjuïc. Alhora, el marc en què es desplegarà el Pla de Barris està definit per altres propostes a escala de ciutat que impulsen les diferents àrees i departaments de l'Ajuntament de Barcelona i que tenen incidència al districte de Sants-Montjuïc. Finalment, cal destacar altres actuacions específiques d'àmbit territorial de barri.

Tot seguit es presenta un resum dels plans actius i de l'acció de govern a la Marina agrupats segons els quatre àmbits temàtics en què s'estructura aquest document.

_Vista aèria de la Marina / Font: Ajuntament de Barcelona

Drets socials

Tot i que la Marina no compta formalment amb un Pla de desenvolupament comunitari, és un territori amb una important **vida comunitària estructurada a l'entorn de diverses taules sectorials**. Algunes de les taules han estat iniciativa del districte i d'altres s'han anat creant per iniciativa de les entitats. Actualment, la Marina també compta amb un Espai tècnic comunitari, que aglutina els diferents professionals del territori que treballen en aquest àmbit i que té per objectiu posar en comú els diferents projectes per generar xarxa i acció comunitària. Des de fa poc temps, també s'ha creat el Grup comunitari, que és un espai informatiu obert en el qual es troben tots els projectes, les taules comunitàries i tots els veïns i veïnes interessats en l'acció comunitària. Les taules comunitàries específiques en temàtiques ubicades a l'àmbit de drets socials són les següents:

- La **Taula d'Infància, Adolescència i Famílies (TIAF)**: xarxa d'entitats, serveis i persones que treballa de manera integral i comunitària amb infants i adolescents de fins a 18 anys, i amb les seves famílies, institucions, entitats i professionals, sobre temes de salut, educació, serveis socials i seguretat. Com a eix transversal, tracta la comunicació. És un espai de participació comunitària, impulsat pel districte de Sants-Montjuïc, que actualment compta amb sis grups de treball. Es va formar el 2012 i s'inspira en la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la

infància i l'adolescència i en el Pla municipal per a la infància de l'Ajuntament de Barcelona.

- La **Taula de Mobilitat**: impulsada pel districte de Sants-Montjuïc, és un espai informatiu convocat pel districte, en el qual assisteixen polítics, tècnics i tècniques municipals i representants d'associacions de veïns i veïnes per fer seguiment de tot allò que afecta la mobilitat al barri.

- La **Taula de Dones** i la **Taula d'Esports**: dues taules comunitàries creades des de les entitats del barri. La Taula de Dones és un espai de dinamització comunitària que serveix com a eina per estendre la perspectiva de gènere i així poder millorar les condicions de vida de les dones i del conjunt de la societat. Els seus objectius són esdevenir un espai de debat i de formació, potenciar activitats conjuntes per a dones a la Marina, sensibilitzar i crear consciència feminista i fomentar l'apoderament de les dones. La Taula d'Esports és un col·lectiu d'entitats esportives del barri que treballa conjuntament i de forma comunitària per a la promoció de l'esport, la inclusió social dels veïns i veïnes de totes les edats i col·lectius, i la promoció d'hàbits saludables i de la qualitat de vida. Partint de la premissa que l'esport no és una activitat de luxe, sinó una necessitat bàsica que ajuda al benestar complet de les persones, la taula treballa per promoure els valors socioeducatius a les escoles i en el lleure. Concretament, col·labora amb els extraescolars esportius a través del programa "Convivim esportivament".

A més, l'ASPB ha inclòs la Marina en el programa "**Barcelona Salut als Barris**", que executa intervencions de prevenció i promoció de la salut comunitària al llarg de tot el cicle vital per millorar la qualitat de vida de les per-

sones. En aquests moments es troba en fase de finalització del diagnòstic. Aquest procés ha conduït a crear la **Taula de Salut Comunitària de la Marina**.

A escala de districte, cal destacar que properament es presentarà la **Mesura de govern de relacions de proximitat** al districte per treballar des de les comissions de seguiment i la sectorial de seguretat. També, des de la sectorial de dones i LGTBI (lesbianes, gais, transgènere, bisexuals i intersexuals) es vol continuar amb les **marxes exploratòries** que es van dur a terme el novembre de 2016.

Ja a escala de ciutat, hi ha el **Pla pel dret a l'habitatge de Barcelona (2016-2025)**, que es marca com a objectiu garantir la funció social de l'habitatge i avançar en la construcció d'un servei públic d'habitatge a l'alçada de les millors pràctiques d'altres ciutats europees. Aquest pla, promogut per la Gerència d'habitatge i drets socials, determina objectius i accions concretes per afrontar problemes endèmics, com les dificultats dels joves per accedir als habitatges, fenòmens més recents com la substitució d'habitatges principals per pisos d'ús turístic o el creixent envelliment de la població. Així mateix, es plantegen noves metodologies de treball, com els ajuts a la rehabilitació de l'interior dels habitatges o l'impuls de convenis de rehabilitació d'edificis orientats a la situació que els ajuts públics arribin on més es necessiten.

Finalment, el document polític de la ciutat que s'ha aprovat recentment i que tindrà impacte en el Pla de Barris de la Marina és la Mesura de govern "**Millora del sistema per a l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona**".

Educació

El febrer de 2016 es va impulsar també a escala de ciutat la **Mesura de govern per a l'impuls del projecte educatiu de ciutat** per fer de Barcelona una capital de la innovació pedagògica. Així mateix, existeix el Pla estratègic d'educació, creat pel Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), que inclou el desplegament del model d'escoles enriquides, el qual té una incidència especial als barris on hi ha Pla de Barris.

Activitat econòmica

Atesos els alts índexs d'atur, des de l'any 2009, la Marina compta amb el projecte d'inserció laboral de Barcelona Activa “**Treball als Barris**”, al qual darrerament s'ha afegit un nou recurs humà. Així doncs, actualment compta amb tres dispositius al territori. El projecte ofereix a les persones aturades un programa amb diverses actuacions integrades i flexibles per facilitar l'acompanyament en la recerca de feina i en la formació per a l'ocupació.

Barcelona Activa també acaba d'iniciar el procés per dissenyar un Pla de desenvolupament econòmic (PDE) al districte de Sants Montjuïc. Aquest pla serveix com a full de ruta per articular en els propers anys les accions adreçades a enfortir les bases productives i a potenciar els recursos del territori, de cara a consolidar un ecosistema econòmic plural, diversificat, sostenible i amb retorn social que estimuli diferents sectors d'activitat econòmica. Per elaborar el PDE de manera participa-

da i també tenint en compte el Pla de Barris de la Marina, s'ha recuperat la Taula Sociolaboral i s'ha creat el **Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina (GDELM)** per coordinar totes les accions en l'àmbit econòmic al territori (inclou també l'economia cooperativa, social i solidària).

A escala de ciutat, hi ha alguns plans estratègics que també afecten directament el Pla de Barris de la Marina, els quals es van aprovar durant el mandat actual. Són els següents: l'**Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat a Barcelona 2016-2024**, de la regidoria de Feminismes i LGTBI; el **Pla de xoc 2015 d'economia cooperativa, social i solidària**, i el **Pla estratègic de foment de l'economia social i solidària del Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum**.

Ecologia urbana

Pel que fa a la planificació urbanística del territori, destaca la planificació des de l'any 2006 per a la creació d'un nou barri: la **Marina del Prat Vermell**, que inclou una zona de 80 ha (equivalent a 44 illes de l'Eixample) ubicades entre els carrers de la Metal·lúrgia, del Foc, del Cisell, de la Mare de Déu de Port i dels Motors. Amb la nova MPGM, aquesta zona de clar perfil industrial s'ha de convertir en un nou barri d'ús residencial i comercial amb potencial per acollir uns 30.000 habitants.

A més, convé subratllar que es preveu l'arribada de la **ciutat administrativa** a la Marina. En concret, des de fa poc, a la Marina del Prat Vermell s'hi ubica l'Agència Tributaria de la Generalitat de Catalunya i actualment s'està construint la nova seu de la Conselleria d'Economia, que preveu l'arribada de milers de funcionaris i funcionàries al territori.

Pel que fa a planificació urbana, destaca el **Pla de millora urbana d'ascensors exteriors de Can Clos de 2011** o la **MPGM**

aprovada el juny de 2015 a l'illa de la barriada de Plus Ultra-la Vinya.

Pel que fa a mobilitat, cal recordar que una de les reivindicacions històriques de la Marina, que influeix en les característiques socioeconòmiques del barri, és la manca d'accés al metro. Per això, en l'àmbit comunitari existeix la **Taula de Mobilitat**, impulsada pel districte de Sants-Montjuïc.

En aquest sentit, convé assenyalar que recentment la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament han arribat a un acord, segons el qual l'Ajuntament ha adquirit diversos béns i immobles del govern que permetran reprendre les obres que donaran **accés al barri a la xarxa de metro de la ciutat**. En concret, es tracta de dues estacions de la L10 ubicades al carrer de la Foneria i als carrers del Foc i del Cisell, a la Marina de Port i a la Marina del Prat Vermell, respectivament.

També cal recordar que tres barriades de la Marina de Port (**la Vinya, Can Clos i**

Plus Ultra) van ser incloses l'any 2010 a la **Llei de Barris** de la Generalitat de Catalunya.

Per últim, cal fer esment del recent anunci de l'Ajuntament de Barcelona de dur a terme un segon **Pla Delta**, que recupera l'antic projecte planejat ja el 1994 per connectar l'eix Llobregat amb el centre de Barcelona. Tot i que encara és aviat per conèixer l'envergadura i l'abast d'un projecte que ha d'executar-se durant 10 anys amb una inversió de 1.500 milions d'euros entre fons públics i privats, l'Ajuntament ja compta amb l'esborrany d'uns 30 projectes, entre inversió pública i privada. Entre aquests, es preveu l'ampliació de Mercabarna (especialitzada en el producte ecològic), la construcció d'una nova estació modal al port que en permeti l'accés ferroviari, la creació d'una plataforma de sòl industrial dedicat a les PIMES (petites i mitjanes empreses) i al sector de l'economia social, i l'obertura d'un nou pas per a vianants i ciclistes que comuniqui la muntanya de Montjuïc amb la Marina.

Bloc 3

Intervenció a la Marina

Bloc 3>

10

**Objectius
específics**

11

**Projectes
motor**

12

**Propostes
i accions**

13

**Pressupost
desglossat
per conceptes**

14

**Visió
global**

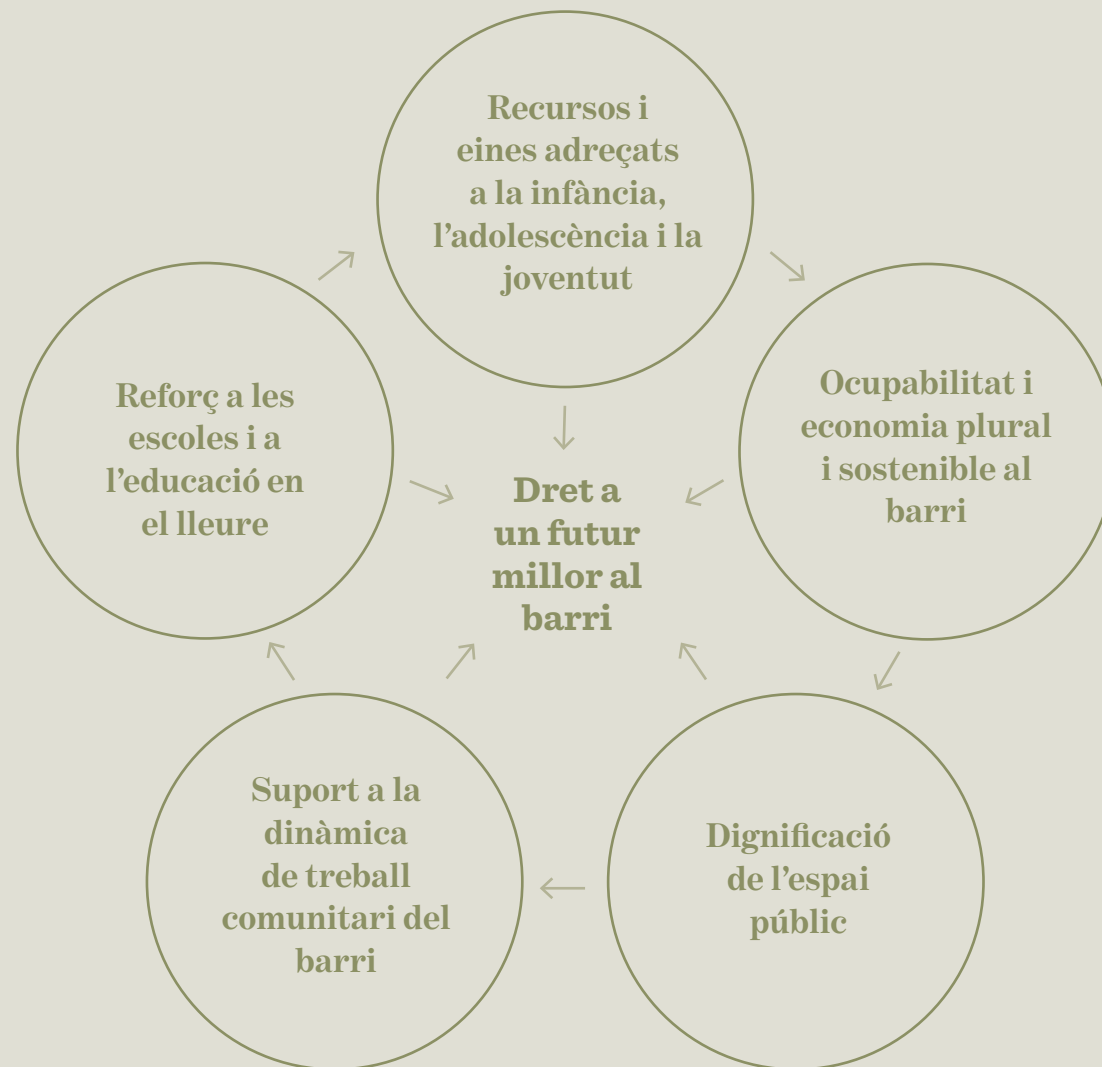
Bloc 3 >

10 | Objectius específics de la Marina

En la diagnosi s'apunta quines mancances o debilitats té el territori, però també quines oportunitats o forteses. A partir de la diagnosi, el Pla de Barris proposa una sèrie d'objectius específics que són els que defineixen quins elements es volen abordar en el territori i fins on es vol arribar. Per tant, els objectius donen resposta a la diagnosi realitzada i indiquen quin és el futur desitjat.

S'agrupen d'acord amb l'estructura dels quatre àmbits temàtics en què s'estructura el Pla (drets socials, educació, activitat econòmica i ecologia urbana), els quals esdevenen el fil conductor o leitmotiv de les diferents propostes en què els objectius s'acabaran concretant.

Tot seguit es mostren els objectius específics del Pla de Barris de la Marina.

Drets socials

A | Fomentar un oci alternatiu saludable

Cal fomentar un oci alternatiu especialment adreçat a la població adolescent i juvenil del barri per revertir les dinàmiques poc saludables actuals.

B | Facilitar les opcions saludables i promoure la salut amb una mirada de perspectiva de gènere i de cura

Els barris de la Marina presenten indicadors elevats en determinats aspectes de salut que cal revertir. Les condicions de vida precàries dificulten la capacitat i la motivació per seguir pautes de vida saludables. El Pla de Barris ha de fomentar i reforçar programes de prevenció i promoció de la salut, tenint en compte els ja existents, amb l'objectiu d'augmentar la qualitat de vida i facilitar l'adopció d'hàbits de vida saludables.

C | Enfortir l'atenció social de les persones al llarg de tot el cicle de vida

Cal millorar les condicions actuals del centre de serveis socials per reforçar i ampliar l'atenció i la intervenció social als veïns i veïnes que acudeixen a l'espai.

D | Millorar la convivència entre el veïnat

Cal afavorir conductes cíviques i de respecte mutu, realitzant accions orientades a apropar la relació entre els habitants dels diferents nuclis residencials i a disminuir els actuals conflictes veïnals en determinats espais comuns.

Drets socials

E | Reforçar la identitat de barri i l'orgull de viure a la Marina

Cal contribuir a generar un major vincle entre els diferents nuclis residencials de la Marina a través de programes de recuperació de la memòria històrica del barri i de la redescoberta de l'espai públic comú.

F | Ampliar i enfortir la xarxa comunitària del barri

Cal aprofitar la xarxa comunitària existent per ampliar i reforçar la dimensió comunitària entre entitats i veïns i veïnes del barri.

G | Afavorir el dret a l'habitatge digne

Cal millorar les condicions de l'habitatge a través de l'acompanyament dels processos per a la rehabilitació d'habitatges i d'elements comuns (ascensors).

Educació

H | Promoure la igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu

Cal reforçar i millorar l'oferta educativa del barri i els actuals itineraris formatius, i reduir l'absentisme i l'abandonament escolar des d'una perspectiva de gènere i interseccional, amb especial incidència a l'illa educativa formada per les escoles de primària Enric Granados, Can Clos i Bàrkeno i l'Institut Montjuïc.

I | Ampliar i reforçar l'oferta en el lleure

Cal reforçar i ampliar l'oferta actual d'educació en el lleure amb perspectiva de gènere a través de l'esport, la cultura i la pràctica de les arts escèniques, com a eina transformadora i socialitzadora.

Activitat econòmica**J | Fomentar l'ocupació de les persones en situació d'atur o fora dels circuits laborals**

Cal fomentar i promoure la formació professionalitzada enfocada a la realitat social del barri, amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables (la població jove, les dones i les persones aturades de llarga durada). A més, el barri compta amb la presència de grans empreses i polígons industrials que cal aprofitar per vincular-los a l'oferta laboral dels veïns i veïnes. Cal tenir una cura especial en la lluita contra la feminització de la pobresa.

K | Dinamitzar l'activitat econòmica del territori

Cal activar el teixit productiu del barri a través de l'impuls de l'economia cooperativa, social i solidària, i de la dinamització dels polígons industrials ubicats a la Marina.

Ecologia urbana**L | Millorar la mobilitat i l'accessibilitat**

Al barri de la Marina hi ha nuclis urbans que, per les condicions del territori, queden aïllats de la resta del barri. El Pla de Barris actuarà per reduir aquest aïllament creant elements que millorin l'accessibilitat entre nuclis residencials.

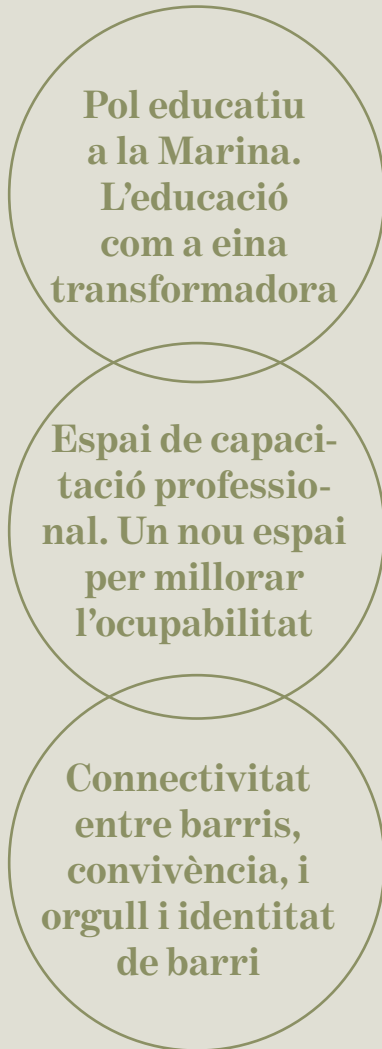
M | Millorar els espais públics per potenciar la convivència

Cal arranjar espais urbans que actualment es troben en estat de degradació, per millorar les condicions de vida dels veïns i veïnes, i cal impulsar programes de dinamització dels espais per fomentar-ne l'ús comunitari, tenint en compte la perspectiva de gènere.

Bloc 3 >

11 | Projectes motor de la Marina

Els projectes motor són aquells que, per la seva dimensió i transversalitat, són capaços de travessar i fer confluïr tots els àmbits d'intervenció del Pla de Barris: drets socials, educació, activitat econòmica i ecologia urbana. En aquest sentit, són projectes temàtics que vertebraven i articulen totes les propostes i accions entorn a un eix conductor del propi barri. A continuació es descriuen els projectes motor que articulen el Pla de Barris de la Marina.

**Pol educatiu
a la Marina.
L'educació
com a eina
transformadora**

**Espai de capaci-
tació profes-
sional. Un nou espai
per millorar
l'ocupabilitat**

**Connectivitat
entre barris,
convivència, i
orgull i identitat
de barri**

Pol educatiu a la Marina. L'educació com a eina transformadora

Cal millorar les eines, els recursos i els espais que poden reforçar l'atenció al col·lectiu d'infants, adolescents i joves, amb una clara voluntat de facilitar les eines necessàries per afrontar el futur des d'un punt de vista emocional, familiar, professional i social.

Un sector dels infants, adolescents i joves de la Marina pateix les conseqüències de viure en un context social en crisi i en un entorn familiar, en ocasions, desestructurat i complex. Aquesta situació acaba generant que no puguin aprofitar el que els ofereix el sistema educatiu, la falta d'hàbits saludables i problemes de salut mental. No sempre és fàcil revertir les causes d'aquest context, però sí que es poden millorar les condicions i els recursos per facilitar a aquest col·lectiu unes millors condicions i eines per afrontar el futur, amb una clara vocació de transformació social.

El projecte motor gira a l'entorn de la millora de les eines, dels recursos i dels espais que poden reforçar l'atenció als infants, adolescents i joves, amb una clara voluntat de millorar i reforçar les seves capacitats d'afrontar el futur personal, emocional i professional. Els dos pilars on s'assenta el projecte motor són l'impuls d'un nou projecte educatiu a l'Escola Enric Granados, tenint en compte la connexió amb el seu entorn educatiu més immediat (escoles Can Clos i Bàrkeno, i Institut Montjuïc), i el reforç i l'ampliació de l'educació en el lleure, amb una atenció especial a les activitats culturals, les arts escèniques i l'esport.

_Escola Enric Granados / Font: Ajuntament de Barcelona

Espai de capacitació professional. Un nou espai per millorar l'ocupabilitat

El Pla de Barris de la Marina busca enfortir l'ecosistema de recursos per a l'ocupació i l'economia plural i sostenible del barri, ja sigui a partir de la generació de vincles entre allò que ja existeix (per part del teixit comunitari i els recursos de l'administració), com a partir de la generació de nous recursos i de la coordinació i el treball en xarxa entre tots ells.

Així, l'objectiu del projecte motor és l'increment de l'ocupabilitat de les persones amb major vulnerabilitat del barri (persones amb atur de llarga durada, joves i dones en situació de risc d'exclusió social). Per una banda, cal apostar per projectes innovadors impulsats des de l'Ajuntament amb la implicació de les entitats i dels dispositius laborals existents; per una altra banda, pel reforç i la consolidació de les activitats que les entitats ja porten a terme en el barri, vinculant-les amb el teixit empresarial.

Les estratègies del projecte motor són quatre i s'articularen al voltant d'un nou espai al barri, adreçat a aprofitar les oportunitats econòmiques del territori per promoure l'ocupabilitat dels veïns i veïnes. Aquest nou espai no només estarà a disposició de les estratègies esmentades a continuació, sinó que també estarà al servei d'altres estratègies que formen o formaran part de l'esmentat ecosistema de recursos per a l'ocupació i l'economia plural.

1) Programes de foment de l'ocupabilitat i la formació professional a l'entorn de sectors econòmics d'especial interès per al barri, per la complementarietat que suposen respecte del que ja existeix i per les potencialitats econòmiques del territori i les demandes del teixit empresarial.

2) Accions contra la feminització de la pobresa. Accions de pre-emprenedoria adreçades a dones, especialment a dones en situació de vulnerabilitat econòmica, interessades a crear una iniciativa soci-oempresarial de forma col·lectiva amb altres dones. Les accions respondran a la territorialització de l'eix d'economia per la vida i organització del temps de l'Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat a Barcelona 2016-2024.

3) Economia social a la Marina. Es tracta de combinar línies de treball més genèriques (com l'acompanyament i la formació per a la creació i consolidació de projectes d'economia social al barri, i la difusió i sensibilització sobre aquest model d'economia entre la població) amb altres actuacions

més específiques (com l'acompanyament i la formació a mida a joves interessats a crear una cooperativa de treballs comunitaris).

4) La Marina, barri industrial. Amb l'objectiu de dinamitzar la indústria localitzada al barri i als seus voltants, es crearà un pla de treball de dinamització del polígon en coordinació amb el Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina, amb l'objectiu d'identificar les necessitats de les empreses i tractar d'oferir-los respostes.

_Carrer dels Motors i Institut Mare de Déu de la Mercè / Font: Ajuntament de Barcelona

Connectivitat entre barris, convivència, i orgull i identitat de barri: Jardins de la Mediterrània, instal·lacions esportives a l'aire lliure, ascensors al medi urbà i dignificació de l'espai públic

El territori de la Marina, i especialment la situació geogràfica i urbanística d'algunes de les barriades, presenta unes característiques morfològiques que dificulten la mobilitat i la connectivitat dins del propi barri i amb la resta de la ciutat. La configuració urbana (i la pròpia gènesi del barri) sovint dona lloc a espais públics poc connectats, degradats i poc amables, que no afavoreixen la convivència entre el veïnat i el sentiment de pertinença a la Marina.

Per això, és important que juntament amb la rehabilitació de determinats espais, el projecte motor es basi a fomentar la connectivitat entre barris (ascensors de connexió entre el Polvorí i la resta de la Marina), la remodelació d'espais públics degradats (Colònia Santiveri), la millora de la convivència (remodelació dels Jardins de la Mediterrània i construcció d'instal·lacions esportives a l'aire lliure) i el reforç del sentiment de pertinença i orgull de viure a la Marina, tenint en compte

la diversitat d'idiosincràsies que hi ha a l'entorn de les diferents barriades i fomentant un sentiment d'identitat comuna. Actualment és especialment adient treballar la identitat del barri, tenint en compte que el Projecte de la Marina del Prat Vermell preveu l'arribada de nous residents i la transformació del territori durant els propers anys.

El projecte motor s'articula al voltant de la generació d'una estratègia de recuperació de la memòria històrica i de descoberta del barri, visibilitzant les aportacions de les dones, que contribueixi a reforçar el sentiment identitari i de pertinença a la Marina, a través de la col·laboració amb entitats i/o iniciatives que ja treballen en aquest sentit.

Jardins de la Mediterrània /
Font: Ajuntament de Barcelona

Bloc 3 >

12 | Propostes i accions a la Marina

Les propostes són les eines emprades per assolir els objectius. Aquestes propostes es desplegaran de forma comunitària al llarg dels propers anys i, generalment, comportaran l'execució de més d'una acció en el territori.

En aquest document es concreten algunes de les accions que caldrà executar per al desenvolupament de les propostes corresponents. Tanmateix, cal entendre que el desplegament de les accions és un procés viu, inherent a la implementació del propi Pla de Barris, de manera que es poden redefinir i en poden aparèixer de noves al llarg del temps, respecte de les previstes inicialment.

Per tant, les propostes i les accions, juntament amb els projectes motor que, atès el seu caràcter transversal, tenen entitat pròpia, constitueixen les bases del marc operatiu del Pla, que no s'ha d'interpretar com un document tancat, sinó com un full de ruta per seguir.

Tot seguit es mostren les propostes i les accions del Pla de Barris de la Marina.

Pàgina A

 educació 06	2016-2020 Pressupost 800.000 €	Objectius vinculats B · C · D · E · I · J	Potenciació de projectes culturals i d'educació en el lleure i comunitària
			
Accions a desplegar			
6.1 Suport al procés "Educació Comunitària" i desplegament d'accions per reforçar la relació de les famílies amb els centres educatius.			
Aposta per l'educació no reglada promoguda pel teixit professional i associatiu del territori per potenciar des d'una mirada intergeneracional, de gènere i intergeneracional, la veu comunitària de la cultura i el lleure i la implicació dels infants, joves, famílies, centres i entitats en l'apropiació de l'espai públic per desenvolupar aquestes activitats i aprofitar recursos existents (patis, sales, etc.).			
6.2 Redisseny d'espais de relació famílies-escoles.			
Redisseny d'espais de relació famílies-escoles: redisseny participat entre famílies, joves i centres educatius dels espais d'entrada als centres educatius com a "avant-sala de l'escola" per afavorir més i millor la interrelació centres-famílies. Planificar amb els centres i les famílies camins escolars innovadors adaptats a les necessitats i especificitats urbanes i socials dels barris.			
 Agents municipals implicats	Districte de Clot Vella - ICLIB - IRE - Institut Infància	Comissió d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat - Equipaments culturals - CIEJ	 A qui no ens podem dir
			- Entitats - Fundacions - Agrupacions culturals, religioses, esportives... - AFAs - Comitat educatiu - Ciutadania no associada
Bloc 3 Propostes i accions			

● Dades generals de la proposta

● Descripció de la proposta

● Accions que cal desplegar

● Agents implicats

Pàgina B

 06	Potenciació de projectes culturals i d'educació en el lleure i comunitària
6.3 Impulsar projectes amb el teixit professional i associatiu que treballin l'educació i la cultura.	
Cultura i educació social: impulsar projectes amb el teixit professional i associatiu del territori que treballin l'educació, la cultura i l'acompanyament des de la lògica comunitària amb especial mirada intergeneracional, intergeneracional i de gènere i una atenció especial a aquells de centre educatiu i d'acompanyament fora d'hores lectives i caps de setmana.	
	

● Accions que cal desplegar (continuació)

 drets
socials

01

 2016-2020
Pressupost
90.000 €

 Objectius
vinculats
A · B · C · I

Promoció de la salut entre adolescents i joves, amb especial atenció a la perspectiva de gènere

Promoure hàbits saludables a través d'un abordatge centrat en els determinants socials de la salut pot contribuir a millorar la qualitat de vida dels veïns i veïnes de la Marina. L'ASPB està a punt d'acabar una diagnosi acurada de les necessitats i les estratègies que cal seguir a La Marina per millorar la salut i la qualitat de vida del veïnat. Cal aprofitar la potència que suposa el programa "Salut als Barris", que es començarà a executar enguany, per desplegar els programes necessaris des de la proximitat i de forma comunitària amb els serveis de salut. El Pla de Barris donarà suport a la implementació d'aquest programa, amb especial atenció als col·lectius d'adolescents i joves amb perspectiva de gènere, en combinació amb altres programes comunitaris sectorials que es porten a terme al territori.

Accions a desplegar

1.1 | Suport a l'ASPB per impulsar els projectes del programa "Salut als Barris".

Cal donar suport a l'ASPB per impulsar els projectes del programa "Salut als Barris", com ara "Impuls jove", "SIRIAN", "Reptes" o altres projectes que es puguin proposar.

1.2 | Desenvolupament de programes d'educació sexual i reproductiva entre joves i adolescents.

Cal desenvolupar programes d'educació sexual i reproductiva entre joves i adolescents de manera coordinada amb l'ASPB i en el marc de la TIAF.

1.3 | Desenvolupament de projectes i recursos per a la salut mental.

Cal desenvolupar projectes i recursos per a la salut mental i potenciar-los en col·laboració amb la Fundació Hospital Sant Pere Claver (FHSPC) i l'ASPB.

 Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- ASPB
- Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI
- Àrea de Drets Socials (Serveis de Salut)

 A qui no ens
podem deixar

- Taula de Salut Comunitària
- TIAF
- Taula de Dones
- Veïnat no associat

02

 2016-2020
 Pressupost
708.125 €

 Objectius
 vinculats
A · B · F · I

Reforç específic per al jovent de la Marina, amb especial atenció a l'oci saludable amb perspectiva de gènere

La Marina disposa de la Bàscula, equipament que treballa amb joves, però aquest no és suficient per fer front a les necessitats dels i les joves de la Marina, que sovint dediquen el temps lliure a activitats poc saludables que poden derivar en problemes emocionals, de salut, de pèrdua de perspectiva de futur, etc. Per revertir aquesta situació, es tracta d'aportar una oferta d'oci adreçada a aquesta franja d'edat, a través de la dotació d'espais propis i de recursos orientats a la generació de noves dinàmiques que també tinguin en compte la lluita contra la violència masclista existent entre el jovent a la Marina.

Accions a desplegar

2.1 | Adequació d'un dels dos equipaments del carrer de la Química específicament per al jovent de la Marina.

2.2 | Identificació i reforç de programes d'oci saludable per al jovent de la Marina, i impuls de nous.

 Agents municipals
 implicats

 - Districte de Sants-
 Montjuïc
 - ASPB
 - BIMSA

 - IMEB
 - IBE
 - ICUB
 - Regidoria de Cicle de Vida,
 Feminismes i LGTBI

 - IMSS
 - Àrea de Drets Socials
 - Àrea d'Ecologia Urbana

 A qui no ens
 podem deixar

 - Taula de Salut Comunitària
 - TIAF
 - Taula de Dones
 - Taula d'Esports
 - Veïnat no associat

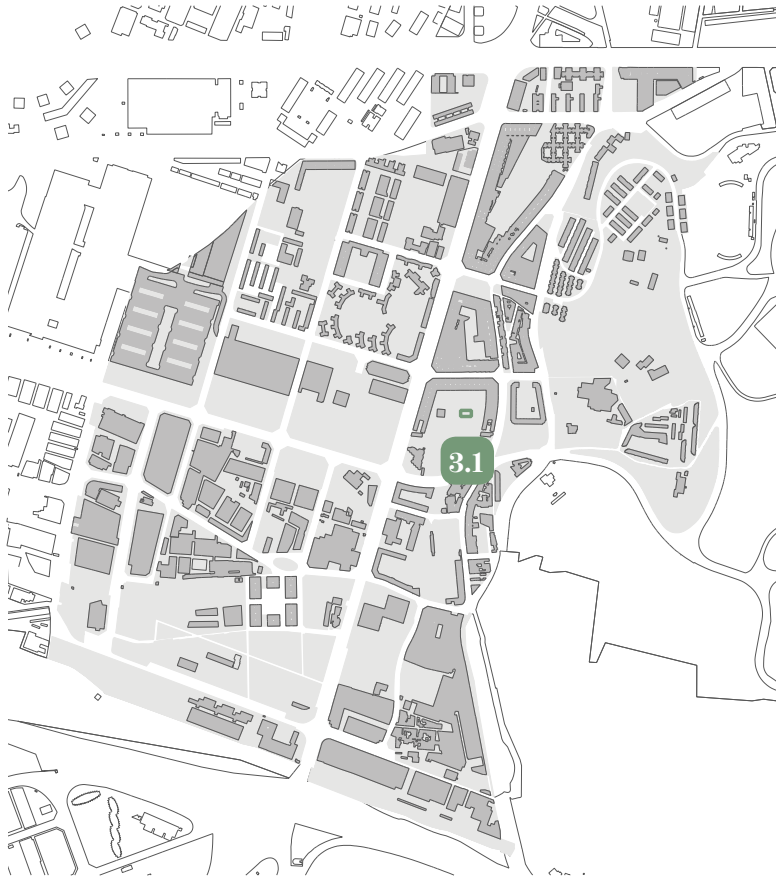

 drets
socials

03

 2016-2020
Pressupost
2.880.000 €

 Objectius
vinculats
A · B · C · D · G · H

Creació d'un nou centre de serveis socials a la Marina i desenvolupament d'accions per promoure la inclusió social

La Marina és el territori amb l'índex més alt de persones amb risc d'exclusió social al districte de Sants-Montjuïc. Per tant, el Centre de Serveis Socials de la Marina és el que atén un major percentatge de persones i és el que inverteix més recursos en atenció, tant individualitzada com grupal, a través de diferents òptiques. Actualment, a causa de l'increment de la demanda, el centre no s'adapta a les necessitats dels usuaris i, per tant, cal construir un nou espai i enfortir les accions específicament orientades a promoure la inclusió i la cohesió social al barri.

Accions a desplegar

3.1 | Construcció d'un nou centre de serveis socials a la Marina, adaptat a les necessitats actuals i ubicat als Jardins Can Farrero.

3.2 | Desenvolupament d'accions adreçades a promoure la inclusió social i a enfortir la cohesió social al barri.

 Agents municipals
implicats

 - Districte de Sants-
Montjuïc
- IMSS
- BIMSA

 - Àrea d'Ecologia Urbana
- Àrea de Drets Socials

 A qui no ens
podem deixar

 - TIAF
- Veïnat no associat

drets socials

04

 2016-2020
 Pressupost
938.000 €

 Objectius vinculats
A · D · E · F · I · M

Activació de projectes que fomentin la convivència i la cohesió social entre el veïnat, amb especial atenció al foment de l'esport com a eina cohesiva

La fortalesa i la capacitat de transformació d'un barri depenen de la cohesió dels seus veïns i veïnes. L'esport és una eina de treball potent en aquest sentit. A més, cal tenir present que la Marina compta amb molts espais verds i amb l'actiu singular de la muntanya de Montjuïc, que cal aprofitar. Això permet pensar en un sistema de recorreguts i d'instal·lacions d'ús lliure i en contacte amb el verd, que poden facilitar la pràctica de l'esport o el gaudiment d'una simple passejada de forma natural i propera.

Accions a desplegar

4.1 | Adequació de la pista dels Jardins Can Farrero.

Cal adequar la pista dels Jardins Can Farrero per jugar a bàsquet i voleibol.

4.2 | Construcció participada d'un espai per patinar i fer skate.

Cal construir participadament un espai per patinar i fer *skate* (*skatepark* o parc de patinatge) al barri. Es comptarà amb la participació activa del grup La Marina Patina.

4.3 | Dotació d'instal·lacions esportives a l'espai públic.

Cal dotar l'espai públic d'equipaments esportius per a totes les edats que permetin fer rutes d'oci saludable (cal·listènia, rutes per córrer...).

4.4 | Dinamització dels espais lliures per a ús esportiu.

Cal dinamitzar els espais lliures per a ús esportiu, amb el suport de la Taula d'Esports de la Marina.

 Agents municipals
 implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- IBE
- ICUB
- Gerència d'Ecologia Urbana

- BIMSA
- ASPB

 A qui no ens
 podem deixar

- Taula de Salut Comunitària
- TIAF
- Taula d'Esports
- Comissions gestores dels casals de la gent gran del barri
- Veïnat no associat

 drets
socials

05

 2016-2020
Pressupost
90.000 €

 Objectius
vinculats
D · E · F · K · L · M

Reforç de la identitat de barri i de l'orgull de viure a la Marina

El sentiment d'identitat al territori ajuda a cuidar i a promoure la imatge positiva del barri i facilita el canvi de certes dinàmiques. La Marina, popularment coneguda com la Zona Franca, és un barri que a vegades ha estat estigmatitzat, fet que repercuteix en l'autoestima dels veïns i veïnes i en deteriora la imatge a l'exterior. A la vegada, la Marina és un barri amb una forta identitat, construïda des dels seus orígens. Per tant, recuperar-ne la memòria col·lectiva i l'autoestima és una qualitat que cal posar en valor per reivindicar el barri a la ciutat. Així mateix, el reforç de la identitat del barri ha de permetre generar un sentiment de pertinença a la Marina, més enllà de les identitats associades a les petites barriades que configuren l'heterogeneïtat del barri.

Accions a desplegar

5.1 | Impuls i reforç de programes de memòria històrica.

Cal impulsar i reforçar els programes de memòria històrica intergeneracionals, en coordinació amb les entitats i els actors comunitaris presents al barri.

5.2 | Recuperació de l'arxiu històric de la Marina.

Cal recuperar l'arxiu històric del barri de la Marina per dinamitzar-ne el coneixement dins del barri i a la resta de Barcelona.

5.3 | Execució de programes de descoberta del barri i de connexió entre barriades.

Cal executar programes de descoberta del barri i de connexió entre les diferents barriades, seguint la línia iniciada pel CEM (Centre d'Estudis de Montjuïc) i altres entitats o col·lectius.

 Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc

 A qui no ens
podem deixar

- Comissió de Seguiment del Consell de Barri ampliada
- TIAF
- Taula de Dones
- CEM

- Teatro de los Sentidos
- Associació Memorial SEAT Democràtic
- Veïnat no associat

drets socials

06

 2016-2020
Pressupost
698.125 €

 Objectius vinculats
A · D · E · F · I · M

Enfortiment i promoció del teixit associatiu, implicant-lo en els projectes comunitaris, i promoció de la participació veïnal

La participació veïnal és un element essencial per a la coproducció de polítiques públiques. Teixeix ponts de diàleg constants dins i fora de l'Ajuntament, consolida i reforça la cogestió veïnal d'equipaments i de serveis públics, i la col·laboració amb el veïnat en el disseny, el seguiment i l'avaluació de les polítiques, i en la prestació de serveis. Per avançar en aquesta direcció, és necessari l'enfortiment democràtic del veïnat, de les seves pràctiques socials i polítiques, i de les seves organitzacions.

Accions a desplegar

- 6.1 | Adequació d'un dels locals del carrer de la Química per a les entitats del barri.**
- 6.2 | Suport a les activitats que porta a terme el teixit associatiu del barri.**
- 6.3 | Suport a la línia de treball de la TIAF en participació infantil, adolescent i juvenil, com ara la creació de la Taula Jove.**

Agents municipals implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- BIMSA
- ASPB

A qui no ens podem deixar

- Grup comunitari
- Comissió de seguiment del Consell de Barri ampliada
- TIAF
- Taula de Dones

- Taula d'Esports
- Veïnat no associat

drets socials

07

 2016-2020
 Pressupost
 1.000.000 €

 Objectius
 vinculats
 A · C · E · G · L

Disseny d'un programa de rehabilitació específic per a finques d'alta complexitat que permeti abordar els processos de rehabilitació o d'instal·lació d'ascensors, adaptat a la realitat socioeconòmica de les finques

L'Ajuntament de Barcelona ja disposa d'uns ajuts per fomentar la rehabilitació, però no sempre arriben a les persones que més ho necessiten. El Pla de Barris ha de facilitar la tramitació i l'acompanyament de les comunitats de propietaris que vulguin beneficiar-se dels ajuts existents i promoure noves formes d'incentivar la rehabilitació, per intervenir en zones on la vulnerabilitat social i econòmica fan impossible una rehabilitació necessària.

Accions a desplegar

7.1 | Desenvolupament d'un programa de rehabilitació i instal·lació d'ascensors per a finques d'alta complexitat.

Cal desenvolupar un programa de rehabilitació específic per a finques d'alta complexitat que permeti abordar (de forma tutelada) els processos de rehabilitació o instal·lació d'ascensors en finques amb un alt nivell de vulnerabilitat (social i residencial).

7.2 | Acompanyament de les comunitats que vulguin beneficiar-se d'ajuts i reducció de la pobresa energètica.

Cal facilitar la tramitació i l'acompanyament de les comunitats de propietaris que vulguin beneficiar-se dels ajuts ordinaris, i de la reducció de la pobresa energètica.

7.3 | Exploració de la possibilitat d'implementació d'un programa pilot que promogui l'acció social i comunitària.

Cal dur a terme un estudi sobre la possibilitat d'implementació d'un programa pilot que promogui l'acció social i comunitària al barri, a canvi d'optar a un lloguer social.

 Agents municipals
 implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- Consorci de l'Habitatge
- BAGURSA
- Àrea de Drets Socials

 A qui no ens
 podem deixar

- Comissió de seguiment del Consell de Barri
- Veïnat no associat

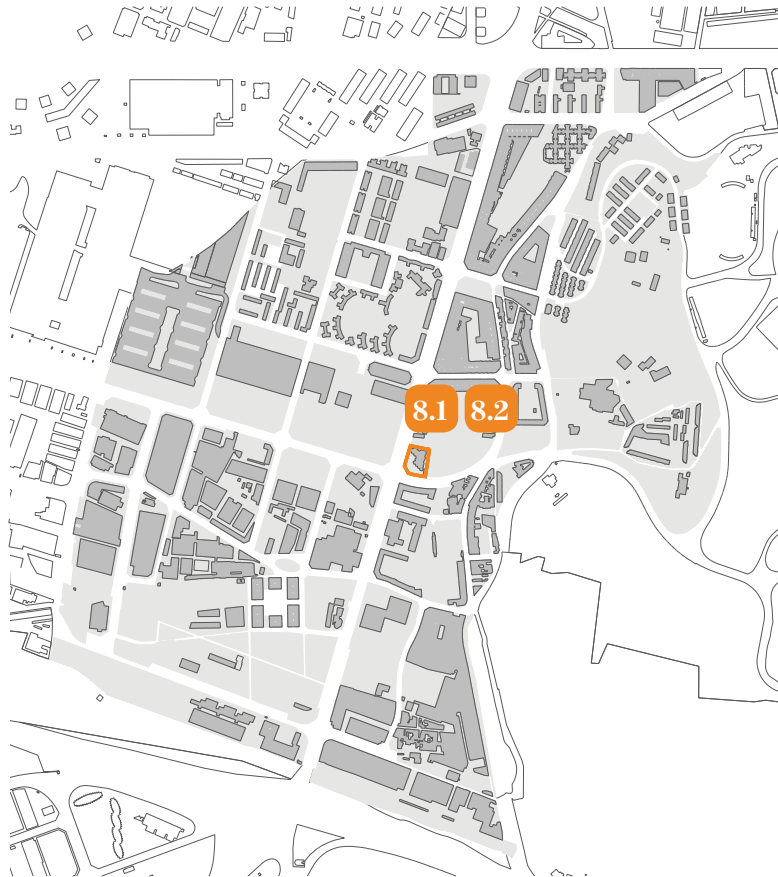

2016-2020
Pressupost
2.000.000 €

Objectius
vinculats
A · D · E · F · H · I

Millora, remodelació i creació d'un nou projecte educatiu a l'Escola Enric Granados

L'educació és un pilar central en la transformació de la vida de la població dels barris. És per això que aquesta acció pretén millorar les dinàmiques actuals a través d'un Pla educatiu innovador, integral, singular i transformador, adaptat a les necessitats del barri.

Accions a desplegar

8.1 | Impuls d'un nou projecte educatiu a l'actual Escola Enric Granados.

Cal impulsar un nou projecte educatiu potent i transformador a l'actual Escola Enric Granados, perquè estigui oberta al barri, tingui en compte la coeducació i estigui vinculada amb l'entorn educatiu (Institut Montjuïc i escoles Bàrkeno i Can Clos), de manera coordinada amb el districte i amb la participació de la comunitat educativa.

8.2 | Millora i adequació de l'actual edifici de l'Escola Enric Granados.

Cal millorar i adequar l'actual edifici de l'escola Enric Granados per al nou projecte educatiu.

Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- BIMSA
- CEB
- IMEB

A qui no ens
podem deixar

- TIAF
- AFA
- Veïnat no associat

2016-2020
Pressupost
500.000 €

Objectius
vinculats
A · D · E · F · H · I

Generació d'accions i/o de programes complementaris que millorin les tasques socio-educatives que ja realitzen les escoles i les entitats de lleure, així com la relació dels infants i adolescents amb les seves famílies, a través de l'impuls de projectes d'arts escèniques i musicals

La tasca socioeducativa que realitzen les escoles i les entitats de lleure és primordial per transformar i potenciar les sortides vitals i laborals dels infants i els adolescents. Per tant, cal entendre les escoles com a centres d'educació més enllà de les classes reglades, implicant-hi les famílies, adaptant-se a les realitats socials de l'entorn i mantenint una atenció continuada als alumnes al llarg de la vida educativa. Des de l'Institut d'Educació de Barcelona (IMEB) i el CEB ja es preveuen accions en aquesta línia per avançar cap al model d'escoles enriquides. A més, la formació artística és en si mateixa una eina socialitzadora i transformadora en l'àmbit educatiu. La Marina té equipaments culturals reconeguts, com La Bàscula, el Teatro de los Sentidos o El Graner que, sumats a altres projectes que treballen la música o les arts escèniques, poden contribuir a revertir la formació d'adolescents i joves.

Accions a desplegar

9.1 | Suport al CEB i a l'IMEB per avançar cap a un model d'escoles enriquides.

Cal donar suport al CEB i a l'IMEB per avançar cap a un model d'escoles enriquides a la Marina (projecte d'escoles i instituts a temps complet, dotació extraordinària de professionals de l'àmbit psicosocial, projecte Tàndem...).

9.2 | Impuls d'un eix educatiu sobre la cultura i les arts escèniques.

Cal impulsar un eix educatiu amb perspectiva de gènere sobre la cultura i les arts escèniques, que vinculi els programes educatius a l'escola i en el lleure amb els centres i col·lectius artístics i d'arts escèniques existents al barri.

Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- IMEB
- CEB

- ICUB
- Equipaments de proximitat

A qui no ens
podem deixar

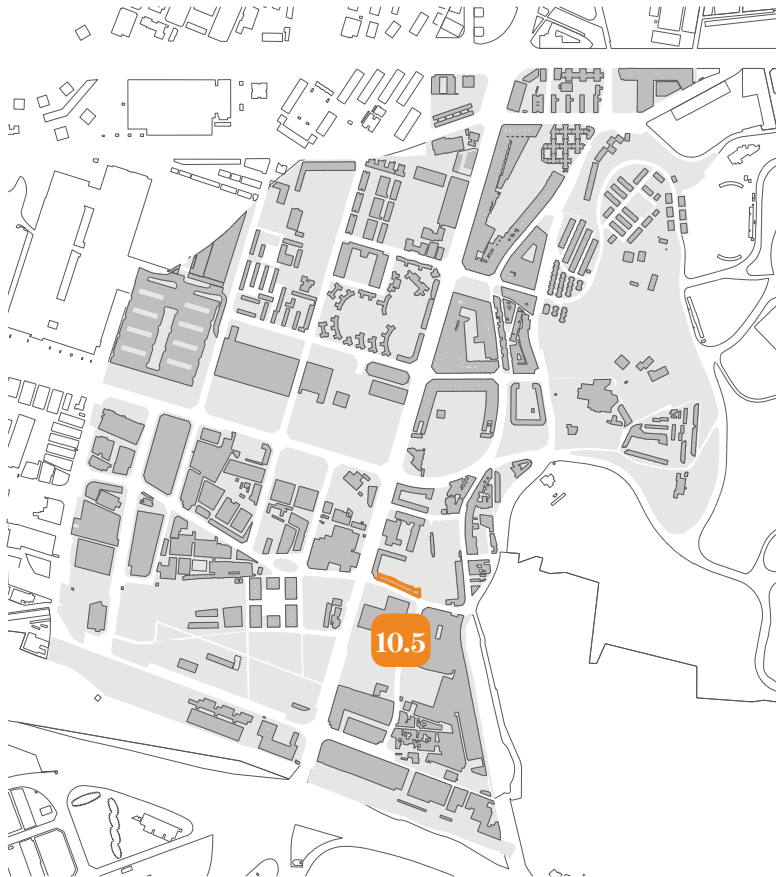
- TIAF
- AFA
- Teatro de los Sentidos

- El Graner
- Veïnat no associat

educació 10

 2016-2020
 Pressupost
600.000 €

 Objectius
 vinculats
A · D · E · F · H · I
Promoció, ampliació i reforç de la xarxa d'educació en el lleure de base comunitària

El lleure educatiu afavoreix la responsabilitat, la cohesió social i el compromís veïnal a partir de processos educatius i pedagògics. El Pla de Barris vol promoure les experiències en el lleure de base comunitària existents al barri per afavorir-ne l'arrelament i la continuïtat, i per impulsar-ne de noves. Aquestes experiències es treballaran amb escoles, entitats de lleure, i altres dispositius i entitats que operen en el territori.

Accions a desplegar
10.1 | Millora del coneixement de les entitats de lleure del barri sobre nous projectes.

Cal millorar el coneixement de les entitats de lleure del barri sobre nous projectes de promoció del lleure comunitari i implementar aquests projectes al territori. En són exemples el Projecte Baobab de l'IMEB i la Xarxa de Lleure de la Marina.

10.2 | Suport a projectes i iniciatives sobre educació en el lleure.

Cal donar suport als projectes i a les iniciatives que actualment s'estan implementant al barri sobre educació en el lleure.

10.3 | Suport a l'impuls de nous projectes de vinculació entre escola i lleure.

Cal donar suport a l'impuls de nous projectes que vinculin l'escola i el lleure, com ara el projecte "Vincular per educar".

 Agents municipals
 implicats

 - Districte de Sants-
 Montjuïc
 - IMEB
 - ICUB

 - ASPB
 - BIMSA
 - Equipaments de proximitat
 - CEB

 A qui no ens
 podem deixar

 - TIAF
 - AFA
 - Teatro de los Sentidos
 - El Graner

- Veïnat no associat

10

Promoció, ampliació i reforç de la xarxa d'educació en el lleure de base comunitària

10.4 | Reforç i ampliació dels programes de vinculació de les famílies amb el procés educatiu.

Cal reforçar i ampliar els programes de vinculació de les famílies amb el procés educatiu dels seus fills i filles que ja està duent a terme la TIAF, com el programa "Habilitats parentals".

10.5 | Remodelació del teatre de l'Escola Bàrkeno i del projecte de dinamització cultural.

Cal remodelar el teatre de l'Escola Bàrkeno i crear un projecte de dinamització cultural al seu entorn.

activitat econòmica **11**

 2016-2020
 Pressupost
1.190.000 €

 Objectius
 vinculats
A · B · D · E · J · K
Foment de la formació i de l'ocupabilitat a la Marina

Cal enfortir l'ecosistema de recursos per a l'ocupació i l'economia plural i sostenible del barri, ja sigui a partir de la generació de vincles entre el que ja existeix (per part del teixit comunitari i dels recursos de l'administració) o a partir de la generació de nous recursos, i la coordinació i el treball en xarxa entre tots ells. Les diferents actuacions per fomentar la formació i l'ocupabilitat s'articularen al voltant d'un nou espai al barri, adreçat a aprofitar les oportunitats econòmiques del territori per promoure l'ocupabilitat dels veïns i veïnes. L'espai també estarà al servei d'altres iniciatives que formen o formaran part d'aquest ecosistema de recursos per a l'ocupació i l'economia plural.

Accions a desplegar
11.1 | Desenvolupament de programes que combinin formació i pràctica laboral.

Cal desenvolupar programes amb l'objectiu d'incrementar l'ocupabilitat de les persones aturades del barri amb dificultats socioeconòmiques especials. Els programes es desenvoluparan en sectors econòmics d'especial interès per al barri, per complementar el que ja existeix i per aprofitar el potencial econòmic del territori i les demandes del teixit empresarial. Els programes combinaran la formació tècnica professionalitzadora i la pràctica laboral.

 Agents municipals
 implicats

 - Districte de Sants-Montjuïc
 - Barcelona Activa
 - CEB
 - IMPJB

- BIMSA

 A qui no ens
 podem deixar

 - Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina
 - TIAF
 - Taula de Dones
 - Veïnat no associat

activitat econòmica **12**

 2016-2020
 Pressupost
200.000 €

 Objectius
 vinculats
A · B · D · E · J · K
Establiment de mesures contra la feminització de la pobresa que permetin territorialitzar l'eix d'economia per a la vida i l'organització del temps del document "Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat a Barcelona 2016-2024"

Cal territorialitzar l'eix d'economia per a la vida i l'organització del temps de l'"Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat a Barcelona 2016-2014". En concret, cal promoure la qualificació i l'acreditació professional, així com la inserció i la permanència en el mercat de treball, de les dones en situació de vulnerabilitat; cal combatre les desigualtats de gènere en el mercat formal, que determinen la vulnerabilitat de les dones enfront de la pobresa; cal fomentar la dignificació dels sectors més feminitzats, i, a la vegada, cal combatre la segregació ocupacional.

Accions a desplegar
12.1 | Desenvolupament d'un programa a mida de pre-emprenedoria, adreçat a veïnes interessades a crear una iniciativa socioempresarial de forma col·lectiva amb altres dones.

Cal desenvolupar un programa a mida de pre-emprenedoria adreçat a veïnes (especialment a les que tenen major vulnerabilitat econòmica) interessades a crear una iniciativa socioempresarial de forma col·lectiva amb altres dones. El programa dota les participants d'una base de coneixements i competències per emprendre-la de forma col·lectiva i les prepara per poder fer ús de programes d'acompanyament per a la creació d'iniciatives econòmiques.

 Agents municipals
 implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- Barcelona Activa
- Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI
- Comissionat d'ECSS i Consum

 A qui no ens
 podem deixar

- Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina
- Taula de Dones
- Veïnat no associat

activitat econòmica **13**

 2016-2020
 Pressupost
200.000 €

 Objectius
 vinculats
A · B · D · E · J · K
Impuls de l'economia cooperativa, social i solidària (ECSS) a la Marina

L'economia social i solidària (ESS) és el conjunt d'iniciatives socioeconòmiques de tota mena, formals o informals, individuals o col·lectives, que prioritzen la satisfacció de les necessitats dels seus membres i/o d'altres persones per sobre del lucre i són promotores de canvi social. Amb l'objectiu de territorialitzar el Pla d'impuls de l'ESS a Barcelona 2016-2019, el Pla de Barris pretén promocionar l'ESS (mesures de sensibilització i de difusió) i reforçar les mesures per enfortir i millorar les iniciatives d'ESS ja existents, per contribuir a la construcció d'un mercat social a la Marina.

Accions a desplegar

13.1 | Desenvolupament d'actuacions que inclouen línies de treball genèriques (acompanyament, formació i difusió de l'ECSS) i línies més específiques (acompanyament i formació a mida adreçats a jovent interessat a crear una cooperativa de treballs comunitaris).

 Agents municipals
 implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- Barcelona Activa
- Comissionat d'ECSS i Consum

 A qui no ens
 podem deixar

- Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina
- Veïnat no associat

 activitat
econòmica 14

 2016-2020
Pressupost
360.000 €

 Objectius
vinculats
A · B · D · E · J · K

Dinamització del polígon industrial

Els polígons ubicats a la Marina, el de la Zona Franca i el polígon de la Pedrosa, són un potencial per a la dinamització econòmica de la Marina i per a la consolidació de la indústria a Barcelona. Cal aprofitar aquest actiu per treballar programes d'ocupació, formació, promoció dels polígons, acompanyament i tutorització de noves empreses, i cal donar cabuda a iniciatives d'economia social i cooperativa de caire industrial, incidint especialment en activitats que fomentin l'ocupabilitat del veïnat de la Marina, especialment del col·lectiu femení.

Accions a desplegar

14.1 | “Barri industrial”: pla de dinamització del polígon.

Es crea un pla de dinamització del polígon, “Barri industrial” (en coordinació amb el Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina, corresponent a l'antiga Taula Sociolaboral), per identificar les necessitats de les empreses i tractar d'oferir-los respostes. Els principals eixos d'actuació d'aquest pla són els següents: a) oferir a les empreses industrials una cartera de serveis de promoció econòmica adaptada a les seves necessitats; b) impulsar accions de millora de la competitivitat, amb una èmfasi especial en la promoció de l'eficiència energètica i de l'economia circular; c) promoure la cooperació empresarial i realitzar accions de treball en xarxa (*networking*) entre empreses; d) millorar l'atractivitat de la zona, i e) assessorar específicament les empreses en temes d'igualtat de gènere i de foment de la qualitat de l'ocupació femenina.

 Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- Barcelona Activa
- Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI

 A qui no ens
podem deixar

- Grup de Desenvolupament Econòmic de la Marina
- Empreses
- Veïnat no associat

ecologia urbana 15

2016-2020
Pressupost
627.000 €

Objectius
vinculats

A · D · E · G · L · M

Instal·lació de dos nous ascensors al Polvorí per millorar l'accessibilitat i la mobilitat al barri

La Marina, a causa de la situació geogràfica i urbanística d'algunes de les barriades, presenta unes característiques morfològiques que dificulten la mobilitat i la connectivitat dins del propi territori. El Pla de Barris vol contribuir a revertir aquesta situació en algunes de les zones més aïllades de la Marina.

Accions a desplegar

15.1 | Construcció de dos ascensors per a l'accés al Polvorí.

Cal construir dos ascensors per connectar la barriada del Polvorí des de la plaça de Buenaventura Durruti fins al carrer del Segura, per facilitar la mobilitat i l'accessibilitat dels residents de la barriada a la resta de la Marina i per millorar la convivència entre el veïnat.

Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- IMPD
- BIMSA
- Àrea d'Ecologia Urbana

A qui no ens
podem deixar

- Comissió de Seguiment del Consell de Barri ampliada
- Veïnat no associat

ecologia urbana **16**

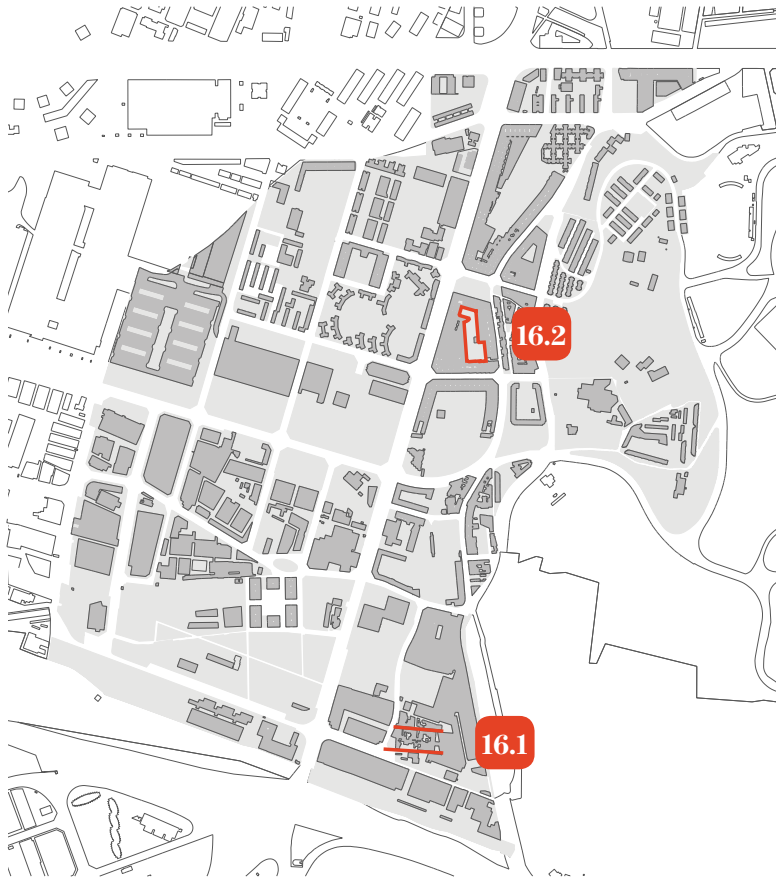
2016-2020
Pressupost
3.223.650 €

Objectius
vinculats

A · D · E · G · L · M

Remodelació dels carrers de Gabriel Miró i de Torres de Marina, i arranament dels Jardins de la Mediterrània per promoure nous espais de trobada i millorar la convivència

L'espai públic és l'espai de relació per excel·lència. Un espai públic de qualitat facilita la vida comunitària i promou la convivència.

Accions a desplegar:

16.1 | Arranjament del carrer de Gabriel Miró i del carrer de Torres de Marina.

16.2 | Arranjament dels Jardins de la Mediterrània.

16.3 | Continuïtat a les marxes exploratòries per a l'adequació del barri amb perspectiva de gènere.

Agents municipals
implicats

- Districte de Sants-Montjuïc
- IMPD
- BIMSA
- Àrea d'Ecologia Urbana
- Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI
- IMSS
- Àrea de Drets Socials

A qui no ens
podem deixar

- Comissió de Seguiment del Consell de Barri ampliada
- TIAF
- Veïnat no associat

Resum i localització de totes les accions del Pla de Barris de la Marina

1.1 | Suport a l'ASPB per impulsar els projectes del programa "Salut als Barris"

1.2 | Desenvolupament de programes d'educació sexual i reproductiva entre joves i adolescents

1.3 | Desenvolupament de projectes i recursos per a la salut mental

2.1 | Adequació d'un dels equipaments del carrer de la Química específicament per al jovent de la Marina

2.2 | Identificació i reforç de programes d'oci saludable per al jovent de la Marina, i impuls de nous

3.1 | Construcció d'un nou centre de serveis socials a la Marina, adaptat a les necessitats actuals i ubicat als Jardins Can Farrero

3.2 | Desenvolupament d'accions adreçades a promoure la inclusió social i a enfortir la cohesió social al barri

4.1 | Adequació de la pista dels Jardins Can Farrero

4.2 | Construcció participada d'un espai per patinar i fer skate

4.3 | Dotació d'instal·lacions esportives a l'espai públic

4.4 | Dinamització dels espais lliures per a ús esportiu

5.1 | Impuls i reforç de programes de memòria històrica

5.2 | Recuperació de l'arxiu històric de la Marina

5.3 | Execució de programes de descoberta del barri i de connexió entre barriades

6.1 | Adequació d'un dels locals del carrer de la Química per a les entitats del barri

6.2 | Suport a les activitats que porta a terme el teixit associatiu del barri

6.3 | Suport a la línia de treball de la TIAF en participació infantil, adolescent i juvenil

7.1 | Desenvolupament d'un programa de rehabilitació i instal·lació d'ascensors per a finques d'alta complexitat

7.2 | Acompanyament de les comunitats que vulguin beneficiar-se d'ajuts i reducció de la pobresa energètica

7.3 | Exploració de la possibilitat d'implementació d'un programa pilot que promogui l'acció social i comunitària

8.1 | Impuls d'un nou projecte educatiu a l'actual Escola Enric Granados

8.2 | Millora i adequació de l'actual edifici de l'Escola Enric Granados

9.1 | Suport al CEB i a l'IMEB per avançar cap a un model d'escoles enriquides

9.2 | Impuls d'un eix educatiu sobre la cultura i les arts escèniques

10.1 | Millora del coneixement de les entitats de lleure del barri sobre nous projectes

10.2 | Suport a projectes i iniciatives sobre educació en el lleure

10.3 | Suport a l'impuls de nous projectes de vinculació entre escola i lleure

10.4 | Reforç i ampliació dels programes de vinculació de les famílies amb el procés educatiu

10.5 | Remodelació del teatre de l'Escola Bàrkeno i del projecte de dinamització cultural

11.1 | Desenvolupament de programes que combinin formació i pràctica laboral

12.1 | Desenvolupament d'un programa a mida de pre-emprenedoria, adreçat a veïnes interessades a crear una iniciativa socioempresarial de forma col·lectiva amb altres dones

13.1 | Desenvolupament d'actuacions que inclouen línies de treball genèriques (acompanyament, formació i difusió de l'ECSS) i línies més específiques (acompanyament i formació adreçats a jovent interessat a crear una cooperativa de treballs comunitaris)

14.1 | "Barri industrial": pla de dinamització del polígon

15.1 | Construcció de dos ascensors per a l'accés al Polvorí

16.1 | Arranjament del carrer de Gabriel Miró i del carrer de Torres de Marina

16.2 | Arranjament dels Jardins de la Mediterrània

16.3 | Continuïtat a les marxes exploratòries per a l'adequació del barri amb perspectiva de gènere

Bloc 3 >

13 | Pressupost desglossat per conceptes de la Marina

El pressupost del Pla de Barris es divideix en dues grans partides: la despesa corrent i la inversió.

D'una banda, la **despesa corrent** correspon a les despeses relacionades amb els aspectes següents:

- Organització d'esdeveniments concrets (festes populars, jornades, fires, debats, processos participatius, etc.).

- Projectes o campanyes educatives (d'educació no formal o informal, però no d'educació formal o reglada) i de sensibilització.

- Projectes de salut comunitària.

- Processos d'apoderament de col·lectius determinats (gent gran, joves, dones, immigrants).

- Exposicions i intervencions urbanes artístiques o socials efímeres (no inventariables, com per exemple senyalística no vial; decoració de mitjaneres, persianes, murs, zones verdes; il·luminacions efímeres puntuals; camins escolars, etc.).

- Dinamització del teixit associatiu, veïnal, educatiu i esportiu.

- Enquestes o estudis.

- Serveis que han de realitzar entitats sense ànim de lucre, empreses, cooperatives o autònoms.

- Planificació d'una possible futura inversió.

D'una altra banda, la **inversió** correspon a les despeses relacionades amb els aspectes següents:

- Creació de noves infraestructures o reposició d'infraestructures existents (urbanització, mobiliari urbà, enllumenat, parcs, jardins, zones verdes, adequació de solars, fonts, remodelació de voreres o asfaltat, senyalística vial, passos a nivell, etc.).

- Compra, construcció o reforma d'edificis.

- Construcció o adequació d'equipaments (escoles, centres de salut, centres de dia, centres cívics, casals de barri, biblioteques, etc.).

- Adquisició o reposició d'elements de transport.

- Aplicacions informàtiques i propietat intel·lectual.

- Serveis de competència o abast de ciutat o superior (xarxa de transport públic, formació reglada, serveis bàsics de salut, guàrdia urbana, serveis de neteja i recollida de residus, serveis d'adequació de parcs i jardins).

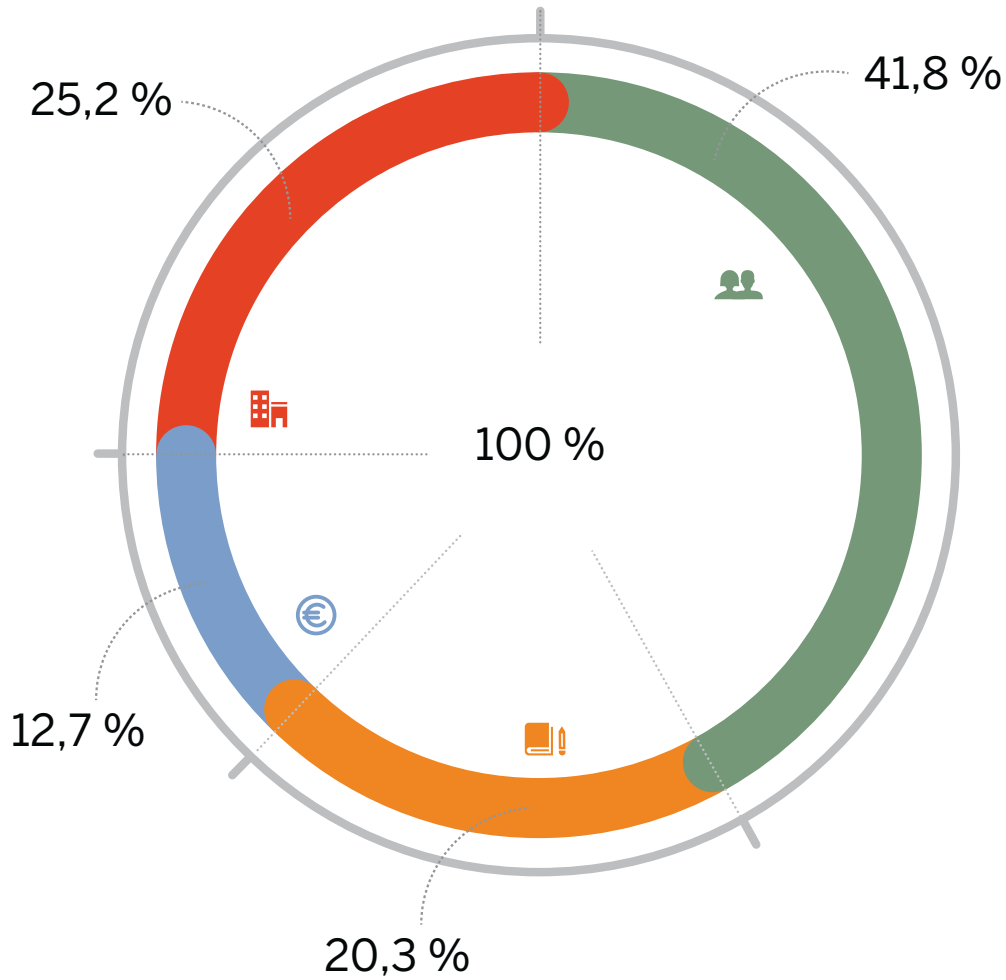
- Subvencions i ajuts a associacions, institucions, fundacions i empreses amb o sense ànim de lucre.

- Subvencions i ajuts a famílies i individus.

- Concessió de beques, crèdits o altres tipus d'assistència econòmica.

El Pla de Barris de la Marina té un **pressupost assignat de 15.304.900 €** per al període 2016-2020, que es divideix en 2.800.000 € de despesa corrent (que representa un 18,3 % del pressupost total) i en 12.504.900 € d'inversió (que representa un 81,7 % del pressupost total).

Si es desglossa el pressupost segons l'àmbit d'actuació, a l'àmbit de drets socials s'hi destinen 6.404.250 € (un 41,8 % del pressupost total); a l'àmbit d'educació, 3.100.000 € (un 20,3 % del pressupost total); a l'àmbit d'activitat econòmica, 1.950.000 € (un 12,7 % del pressupost total), i a l'àmbit d'ecologia urbana, 3.850.650 € (un 25,2 % del pressupost total).

 Drets socials

 Educació

 Activitat econòmica

 Ecologia urbana

	Inversió	D. corrent	Total
Drets socials	5.854.250 €	550.000 €	6.404.250 €
Educació	2.300.000 €	800.000 €	3.100.000 €
Activitat econòmica	500.000 €	1.450.000 €	1.950.000 €
Ecologia urbana	3.850.650 €	- €	3.850.650 €
	12.504.900 €	2.800.000 €	15.304.900 €

		Inversió	Despesa corrent	Total
	Drets socials	5.854.250 €	550.000 €	6.404.250 €
1 Promoció de la salut entre adolescents i joves	1.1 Suport a l'ASPB per impulsar els projectes del programa "Salut als Barris" 1.2 Desenvolupament de programes d'educació sexual i reproductiva entre joves i adolescents 1.3 Desenvolupament de projectes i recursos per a la salut mental	- €	90.000 €	90.000 €
2 Reforç específic per al jovent	2.1 Adequació d'un dels dos equipaments del carrer de la Química específicament per al jovent de la Marina 2.2 Identificació i reforç de programes d'oci saludable per al jovent de la Marina, i impuls de nous	608.125 €	100.000 €	708.125 €
3 Creació d'un nou centre de serveis socials i desenvolupament d'accions per promoure la inclusió social	3.1 Construcció d'un nou centre de serveis socials als Jardins Can Farrero 3.2 Desenvolupament d'accions adreçades a promoure la inclusió social	2.800.000 €	80.000 €	2.880.000 €
4 Activació de projectes que fomentin la convivència i la cohesió social a través de l'esport	4.1 Adequació de la pista dels Jardins Can Farrero 4.2 Construcció participada d'un espai per patinar i fer skate 4.3 Dotació d'instal·lacions esportives a l'espai públic 4.4 Dinamització dels espais lliures per a ús esportiu	838.000 €	100.000 €	938.000 €
5 Reforç de la identitat de barri i de l'orgull de viure a la Marina	5.1 Impuls i reforç de programes de memòria històrica 5.2 Recuperació de l'arxiu històric de la Marina 5.3 Execució de programes de descoberta del barri i de connexió entre barrades	- €	90.000 €	90.000 €
6 Enfortiment i promoció del teixit associatiu i la participació veïnal	6.1 Adequació d'un dels locals del carrer de la Química per a les entitats del barri 6.2 Suport a les activitats que porta a terme el teixit associatiu del barri 6.3 Suport a la línia de treball de la TIAF en participació infantil, adolescent i juvenil	608.125 €	90.000 €	698.125 €
7 Disseny d'un programa de rehabilitació específic per a finques d'alta complexitat	7.1 Desenvolupament d'un programa de rehabilitació i instal·lació d'ascensors per a finques d'alta complexitat 7.2 Acompanyament de les comunitats que vulguin beneficiar-se d'ajuts i reducció de la pobresa energètica 7.3 Exploració de la possibilitat d'implementació d'un programa pilot que promogui l'acció social i comunitària	1.000.000 €	- €	1.000.000 €

		Inversió	Despesa corrent	Total
	Educació	2.300.000 €	800.000 €	3.100.000 €
8 Millora, remodelació i creació d'un nou projecte educatiu a l'Escola Enric Granados	8.1 Impuls d'un nou projecte educatiu a l'Escola Enric Granados 8.2 Millora i adequació de l'actual edifici de l'Escola Enric Granados	2.000.000 €	- €	2.000.000 €
9 Generació d'accions i/o de programes complementaris que millorin les tasques socioeducatives	9.1 Suport al CEB i a l'IMEB per avançar cap a un model d'escoles enriquides 9.2 Impuls d'un eix educatiu sobre la cultura i les arts escèniques	- €	500.000 €	500.000 €
10 Promoció, ampliació i reforç de la xarxa d'educació en el lleure	10.1 Millora del coneixement de les entitats de lleure del barri sobre nous projectes 10.2 Suport a projectes i iniciatives sobre educació en el lleure 10.3 Suport a l'impuls de nous projectes de vinculació entre escola i lleure 10.4 Reforç i ampliació dels programes de vinculació de les famílies amb el procés educatiu 10.5 Remodelació del teatre de l'Escola Bàrkeno i del projecte de dinamització cultural	300.000 €	300.000 €	600.000 €
	Activitat econòmica	500.000 €	1.450.000 €	1.950.000 €
11 Foment de la formació i de l'ocupabilitat	11.1 Desenvolupament de programes que combinin formació i pràctica laboral	500.000 €	690.000 €	1.190.000 €
12 Establiment de mesures contra la feminització de la pobresa	12.1 Desenvolupament d'un programa a mida de pre-emprenedoria, adreçat a veïnes interessades a crear una iniciativa socioempresarial de forma col·lectiva amb altres dones	- €	200.000 €	200.000 €
13 Impuls de l'economia cooperativa, social i solidària	13.1 Desenvolupament d'actuacions que inclouen línies de treball genèriques i línies més específiques, com l'acompanyament i formació a mida adreçats a jovent interessat a crear una cooperativa de treballs comunitaris	- €	200.000 €	200.000 €
14 Dinamització del polígon industrial	14.1 "Barri industrial": pla de dinamització del polígon	- €	360.000 €	360.000 €
	Ecologia urbana	3.850.650 €		3.850.650 €
15 Instal·lació de dos nous ascensors al Polvorí	15.1 Construcció de dos ascensors per a l'accés al Polvorí	627.000 €	- €	627.000 €
16 Remodelació dels carrers de Gabriel Miró i de Torres de Marina, i arranjamet dels Jardins de la Mediterrània per promoure nous espais de trobada i millorar la convivència	16.1 Arranjament del carrer de Gabriel Miró i del carrer de Torres de Marina 16.2 Arranjament dels Jardins de la Mediterrània 16.3 Continuitat a les marxes exploratòries per a l'adequació del barri amb perspectiva de gènere	3.223.650 €	- €	3.223.650 €
Total		12.504.900 €	2.800.000 €	15.304.900 €

Bloc 3 >

14 | Visió global

Diagnosi

Objectius específics

Drets socials

- Entorn poc saludable
- Població desafavorida i vulnerable
- Problemes com salut mental, embarassos adolescents o violència masclista
- Equipaments sanitaris insuficients, sense urgències i amb poques especialitzacions
- Falta de residències per a gent gran
- Falta d'habitatge dotacional
- Situacions de conflicte en la convivència a l'espai públic
- Falta de cohesió entre diferents barriades i d'un sentiment de pertinença al barri
- Situacions d'infrahabitatge, absència d'ascensors, etc.
- Desnonaments i ocupacions habituals

- A | Fomentar un oci alternatiu saludable**
- B | Facilitar les opcions saludables**
- C | Enfortir l'atenció social**
- D | Millorar la convivència**
- E | Reforçar la identitat de barri**
- F | Ampliar i enfortir la xarxa comunitària**
- G | Afavorir el dret a l'habitatge digne**

Educació

- Baix nivell formatiu
- Centres d'alta complexitat
- AFA poc consolidades
- Necessitats educatives en el lleure
- Necessitat de millorar condicions i reforçar recursos actuals

- H | Promoure la igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu**
- I | Ampliar i reforçar l'oferta en el lleure**

Activitat econòmica

- Elevada taxa d'atur, especialment de llarga durada
- RFD més baixa del districte
- Condicions laborals molt precàries
- Desigualtats de gènere en el mercat laboral formal
- Poca oferta comercial
- Presència de grans empreses industrials

- J | Fomentar l'ocupació**
- K | Dinamitzar l'activitat econòmica**

Ecologia urbana

- Territori delimitat per grans infraestructures, situació d'aïllament i desconexió
- Mala connexió interna entre diferents barriades
- Espais verds i zones lliures poc aprofitats, amb potencial per generar espais de convivència

- L | Millorar la mobilitat i l'accessibilitat**
- M | Millorar els espais públics**

Projectes motor

Propostes

Accions

Pressupost

Pol educatiu a la Marina. L'educació com a eina transformadora

Espai de capacitat professional. Un nou espai per millorar l'ocupabilitat

Connectivitat entre barris, convivència, i orgull i identitat de barri: Jardins de la Mediterrània, instal·lacions esportives a l'aire lliure, ascensors al medi urbà i dignificació de l'espai públic

- 01** Promoció de la salut entre adolescents i joves
- 02** Reforç específic per al jovent
- 03** Creació d'un nou centre de serveis socials i desenvolupament d'accions per promoure la inclusió social
- 04** Activació de projectes que fomentin la convivència i la cohesió social a través de l'esport
- 05** Reforç de la identitat de barri i de l'orgull de viure a la Marina
- 06** Enfortiment i promoció del teixit associatiu i promoció de la participació veïnal
- 07** Disseny d'un programa de rehabilitació o d'instal·lació d'ascensors

1.1 | 1.2 | 1.3
2.1 | 2.2
3.1 | 3.2
4.1 | 4.2 | 4.3 | 4.4
5.1 | 5.2 | 5.3
6.1 | 6.2 | 6.3
7.1 | 7.2 | 7.3

6.404.250 €

- 08** Millora, remodelació i creació d'un nou projecte educatiu a l'Escola Enric Granados
- 09** Generació d'accions i/o programes complementaris que millorin les tasques socioeducatives
- 10** Promoció, ampliació i reforç de la xarxa d'educació en el lleure

8.1 | 8.2
9.1 | 9.2
10.1 | 10.2 | 10.3 | 10.4 | 10.5

3.100.000 €

- 11** Foment de la formació i l'ocupabilitat
- 12** Establiment de mesures contra la feminització de la pobresa
- 13** Impuls de l'economia cooperativa, social i solidària
- 14** Dinamització del polígon industrial

11.1
12.1
13.1
14.1

1.950.000 €

- 15** Instal·lació de dos nous ascensors al Polvorí
- 16** Remodelació dels carrers de Gabriel Miró i de Torres de Marina, i arranjamant dels Jardins de la Mediterrània per promoure nous espais de trobada i millorar la convivència

15.1
16.1 | 16.2 | 16.3

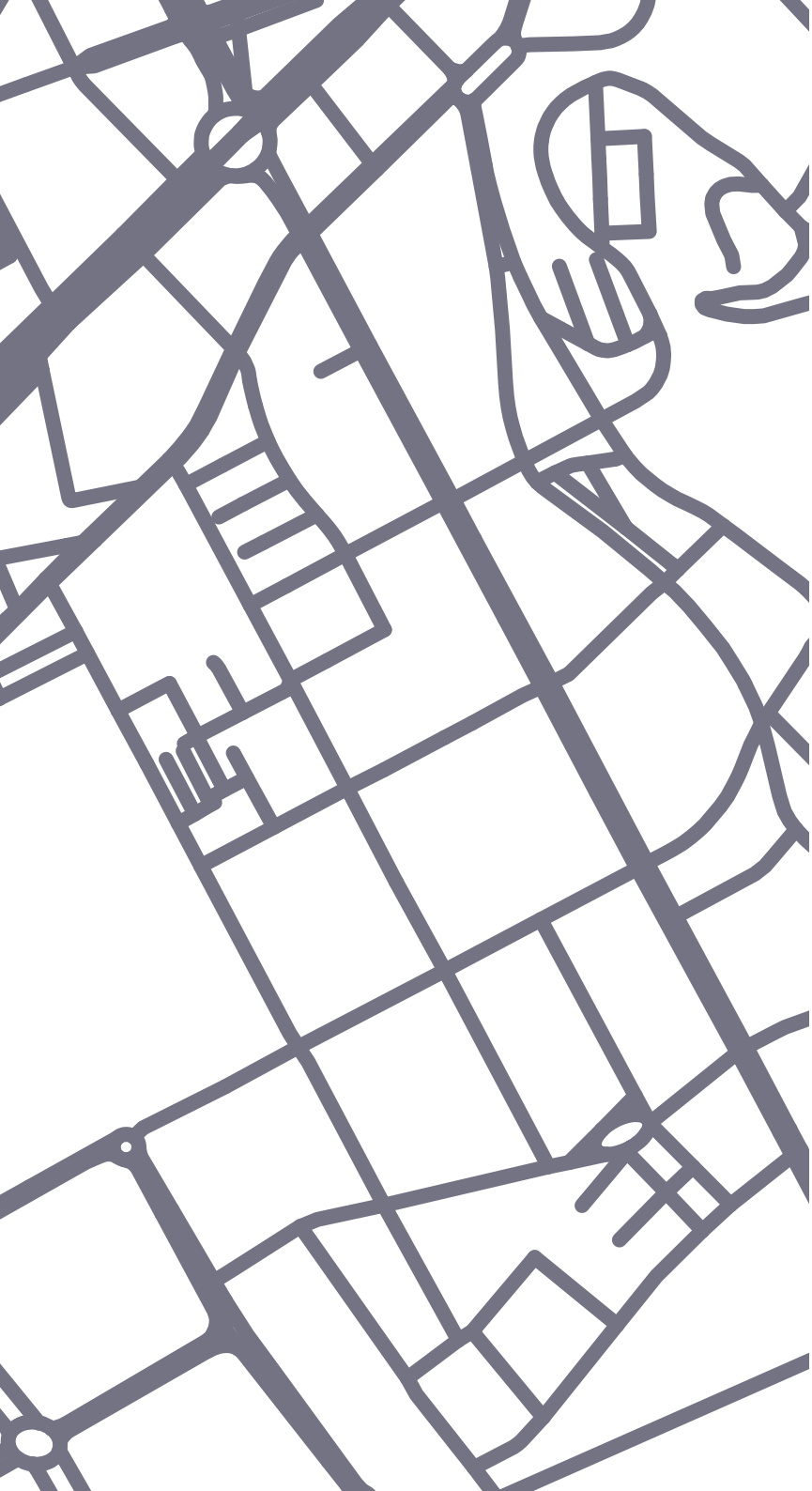
3.850.650 €

Bloc 4

Marc de coproducció i
governança.

Desenvolupament

Bloc 4>

15

Gestió i
governança

16

Participació i
coproducció

17

**Indicadors
d'avaluació del
projecte**

18

**La comunicació
del Pla de Barris**

Bloc 4 >

15 | Gestió i governança

L'Ajuntament de Barcelona ha encarregat a Foment de Ciutat la gestió i la coordinació del Pla de Barris. Foment de Ciutat és una societat municipal, amb llarga experiència en la gestió de projectes integrals, vinculats als territoris i que requereixen la coordinació de múltiples agents, interns i externs.

Foment de Ciutat no executa directament totes les actuacions que inclou el Pla de Barris, sinó que és la responsable d'aglutinar la governança municipal necessària per poder-les desenvolupar amb el major grau de transversalitat possible.

A aquest efecte, s'ha creat un departament propi dins de la societat que té dedicació exclusiva en el Pla de Barris de cada àmbit. A més, tots els serveis transversals de Foment de Ciutat (contractació, recursos, comunicació, etc.) estan a disposició del Pla de Barris. Cal destacar que s'ha creat la figura del cap de projecte per a cadascun dels plans, que és la persona que

lidera i coordina amb dedicació exclusiva al pla. L'equip de Foment de Ciutat treballa conjuntament amb tots els tècnics municipals de totes les àrees de l'Ajuntament de Barcelona i amb tots els tècnics dels districtes que han de tenir una vinculació en les actuacions del Pla de Barris.

Per articular aquesta governança s'ha establert un marc de coordinació. Cal posar de relleu que aquest marc té múltiples derivacions en el dia a dia de la gestió dels plans. El marc de coordinació estableix tres nivells:

- Òrgans de seguiment polític.
- Governança interna de l'Ajuntament.
- Territori: veïns i veïnes, i entitats.

En paral·lel a aquest marc s'ha constituït un Consell assessor per assistir en el disseny i l'aplicació del Pla de Barris.

Consell assessor

La voluntat del Pla de Barris de ser una política transformadora ha provocat la creació d'un Consell assessor. La seva funció és aconsellar sobre el desenvolupament dels plans i contribuir a la difusió dels resultats, en especial de les actuacions que puguin ser de major interès per a altres barris o àrees urbanes. Els membres del Consell assessor són els següents: Carme Borrell (salut pública, sanitat), Andreu Domingo (demografia, immigració), Francesc Muñoz (urbanisme, disseny d'estratègies urbanes), Carles Llop (urbanisme, àrea metropolitana), Carlos Losada (empresa, formació), Pere Serra (rehabilitació, habitatge), Marina Subirats (educació, estructura social), Mercè Tatjer (patrimoni, associacionisme veïnal), Carme Trilla (habitatge, entitats del tercer sector) i Ismael Blanco (polítiques públiques).

_Sessió de treball en el marc del Pla de Barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera /
Font: Ajuntament de Barcelona

Òrgans de seguiment polític

El lideratge del projecte és del govern municipal i de l'alcaldesa de Barcelona. L'òrgan de seguiment polític és el Consell d'administració de Foment de Ciutat, en el qual hi estan representats tots els grups municipals, de manera que s'hi reproduïx la mateixa distribució que al ple municipal. Dins de l'estructura tècnica, la responsabilitat recau en la gerència municipal, que és qui efectua l'encàrrec a Foment de Ciutat.

Governança interna de l'Ajuntament

El Comitè municipal de pilotatge és l'òrgan de coordinació municipal en el qual hi estan representades totes les àrees i districtes.

Per a alguns temes d'especial rellevància s'han creat taules específiques, també en l'àmbit municipal, com la Taula sectorial d'educació, la Taula sectorial d'habitatge i la Taula sectorial d'activació econòmica. Aquestes taules són els espais de definició estratègica en els quals l'àrea, els agents o

operadors que hi estan vinculats, els districtes, Foment de Ciutat i la gerència municipal defineixen les prioritats compartides respecte dels temes tractats.

A cada districte s'ha creat una Taula de seguiment tècnic, que és l'espai de seguiment i de presa de decisions estratègiques en el qual hi ha tots els tècnics del districte vinculats al Pla de Barris i les àrees que tenen un paper més important en aquell territori. De les Taules de seguiment tècnic se'n desprenen les Taules de treball tècnic informal, que conformen múltiples espais de treball per anar definint i executant cadascuna de les línies del Pla de Barris. En el dia a dia, hi ha un equip més executiu, la Taula executiva, liderada pel Cap de projecte del Pla i formada per les persones més vinculades a cada barri.

Cal destacar el valor afegit que generen aquesta transversalitat i aquest treball compartit en l'àmbit municipal. També cal posar en valor la creació de nous processos de coordinació que no existien prèviament. En aquest escenari, el Pla de Barris actua com a ròtula per articular aquests nous processos i per garantir-ne el funcionament correcte. I això és així perquè un

dels objectius del Pla de Barris, més enllà de la transformació dels barris, és impulsar un canvi de treball en l'àmbit municipal, basat en compartir els objectius i alinear tots els agents implicats en la manera de resoldre'ls.

Territori: veïns i veïnes, i entitats

El Pla de Barris posa molta èmfasi en què la transversalitat interna es traslladi al treball als barris i a vincular tots els nous espais de treball municipal interns amb les dinàmiques de participació i coproducció que, al mateix temps, s'impulsen amb els veïns i veïnes. Aquí és on tenen un paper important el Grup impulsor, com a espai de seguiment, i les taules de treball, que són els espais amb els veïns i veïnes en els quals es coproduiran les accions.

Òrgans de seguiment polític

Consell d'administració de Foment de Ciutat
Espai de seguiment polític del Pla de Barris

Alcaldia - Gerència municipal
Definició estratègica del Pla de Barris

Comitè de pilotatge
Òrgan de seguiment gerencial en l'àmbit de tot l'Ajuntament

Taules sectorials
Espais de definició estratègica d'àmbit general del Pla de Barris. Espais de coordinació sectorial entre les gerències de districte, les àrees i la gerència municipal

Taula de seguiment tècnic
Espai de seguiment tècnic del Pla de Barris i de presa de decisions estratègiques. Espai de coordinació entre el districte, Foment de Ciutat i les àrees

Treball tècnic informal
Espais, grups i/o reunions de treball (districte, àrea o qui convingui) per a la definició o desplegament de temes concrets

Taula executiva permanent
Grup executiu transversal que pilota el dia a dia del Pla de Barris. Espai de rendiment de comptes permanent

Grup impulsor
Grup de veïns i veïnes que tenen per objecte fer el seguiment i vetllar pel desenvolupament del Pla de Barris

Taules de treball
Espais de treball permanent que executen i donen contingut a les accions del Pla de Barris, formats per entitats i veïns i veïnes

Governança interna de l'Ajuntament

Territori, veïns i veïnes, i entitats

Consell d'administració de Foment de Ciutat

Alcaldia / Gerència

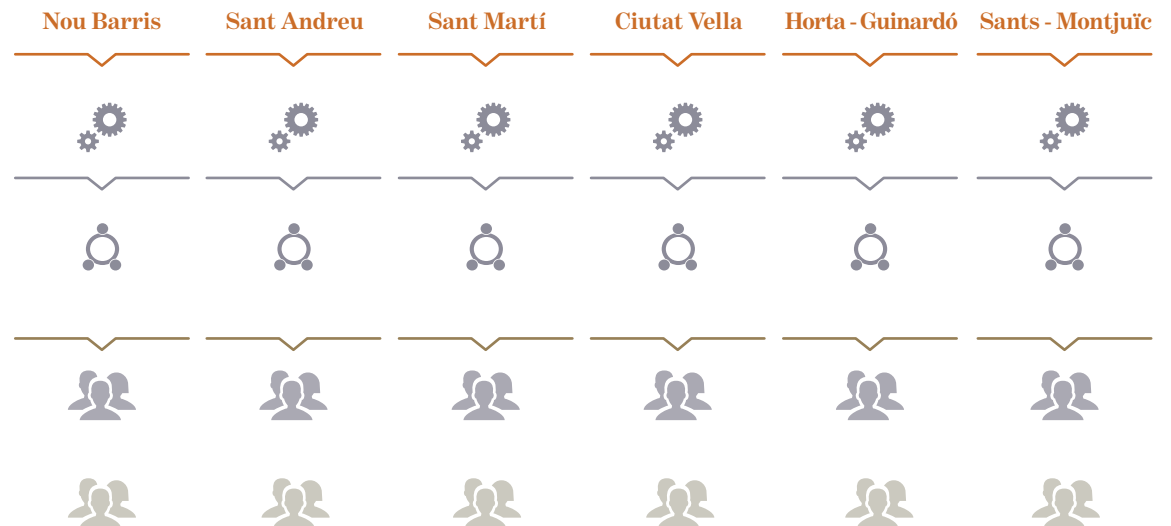
Consell assessor

Comitè de pilotatge

Taula de seguiment tècnic de districte

_Esquema general de la governança del Pla de Barris

Bloc 4 >

16 | Participació i coproducció

Una de les línies estratègiques del programa del Pla de Barris és l'apoderament veïnal com un dels elements que pot contribuir a la millora del barri i a la reducció de les desigualtats. La implicació dels veïns i les veïnes, així com del teixit associatiu o dels agents i els serveis del barri, en la transformació de l'àmbit local és indispensable per a l'èxit del programa i ha de respondre a una nova lògica relacional que inclogui la participació i la coproducció. En aquest sentit, cal tenir en compte dos moments importants del procés: la definició del procés i l'execució del Pla.

_Sessió de treball en el marc del Pla de Barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera /
Font: Ajuntament de Barcelona

Participació en la definició del Pla de Barris de la Marina

La participació del veïnat en la definició del Pla de Barris de cada territori, tot i partir d'una metodologia general, s'ha adaptat a cadascuna de les realitats dels barris sobre els quals actua.

La presentació pública del Pla de Barris es va dur a terme en el marc dels Consells de Barri, com a òrgans de participació oberts al veïnat. En un segon moment, es va treballar amb les entitats per validar la diagnosi i poder iniciar les propostes.

Amb el primer treball de les propostes es va convidar els veïns i veïnes del barri a una sessió oberta per tal de validar les propostes i concretar unes primeres accions per desplegar.

Finalment, el retorn del taller i la presentació del Pla es realitzarà en el marc dels Consells de Barri i a través d'una jornada lúdica als barris, que es durà a terme les darreres setmanes del mes d'abril de 2017.

Tot seguit es mostra el calendari detallat del procés de participació en la definició del Pla de Barris de la Marina.

Presentació als Consells de Barri

14 de novembre de 2016

Grup comunitari de la Marina

14 de desembre de 2016

Grups de treball

17 de gener de 2017: Taula d'Infància, Adolescència i Famílies de la Marina

23 de gener de 2017: Grup de desenvolupament econòmic de la Marina

25 de gener de 2017: Grup d'ecologia urbana (comissió de seguiment del Consell de barri ampliada)

17 de febrer de 2017: Sessió de tancament amb els grups de treball

Presentació del Pla de Barris al Consell de Barri

27 de març de 2017

Presentació de la Mesura de govern al Consell plenari

2 de març de 2017

Participació en el desplegament del Pla de Barris

La voluntat del Pla de Barris és implicar i involucrar els veïns i veïnes, tant els que estan associats a entitats com els que no hi estan associats. Per això, s'han definit diferents espais en els quals el veïnat pot participar activament:

- El Grup impulsor, que té per objecte vetllar pel desplegament del Pla de Barris i fer-ne el seguiment. Està format per veïns i veïnes i per entitats del territori.

- Les taules de treball, que són taules temàtiques que desenvolupen les propostes del Pla. Poden ser creades expressament en el marc del Pla de Barris o bé poden ser espais ja existents al barri, als quals el Pla se suma. Les taules de treball volen ser l'espai de coproducció del Pla de Barris.

- Les accions participades, que són les sessions o els processos específics i temporals que es realitzen amb la finalitat d'incorporar la veu dels veïns i veïnes en diferents projectes del Pla de barris.

Participació en la definició

- Presentació al Consell de Barri
- Trobada amb les entitats
- Sessions de treball / Accions concretes
- Tancament del document i presentació pública

Participació en el desplegament

- Grup impulsor
- Taules de treball: salut, convivència, jove
- Accions participades o coproduïdes

_Esquema general de la participació al Pla de Barris

_Sessió de treball en el marc del Pla de Barris de la Verneda i la Pau / Font: Ajuntament de Barcelona

Bloc 4 >

17 | Indicadors d'avaluació del projecte

Organització del procés d'avaluació i seguiment del Pla de Barris

El desplegament del Pla de Barris es fa amb el compromís d'avaluar-ne els resultats i de capitalitzar-ne les experiències. Aquesta avaluació i seguiment comptarà amb diverses línies i espais de treball:

- Una avaluació externa del Pla de Barris. Ivàlua (Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques) ha estat l'entitat encarregada de la definició del marc metodològic de l'avaluació, la qual ha posat una èmfasi especial en l'impacte de les actuacions que són més susceptibles de ser avaluades.

- Un sistema d'indicadors del Pla de Barris per a la recollida i el seguiment de les diferents accions, el qual ha posat una èmfasi especial en els indicadors que donen una mesura de l'assoliment dels objectius perseguits, a curt, a mig i a llarg termini.

- Els òrgans interns de coordinació i de seguiment del Pla de Barris: Consell d'administració, Comitè de pilotatge, taules sectorials i taules de seguiment amb els districtes. En aquesta línia, el Consell assessor pren un protagonisme especial en l'avaluació, perquè reuneix experts de diferents àmbits de treball.

- Els òrgans de coordinació i de seguiment amb representació veïnal: el Grup impulsor i les taules de treball.

Tot seguit s'exposa amb més detall en què consisteix el sistema d'indicadors per a la recollida i seguiment de les diferents accions.

Sistema d'indicadors per al seguiment del Pla de Barris

El sistema d'indicadors del Pla de Barris té per objectiu oferir un instrumental analític que pugui resultar d'utilitat per a la implementació, el seguiment i l'avaluació del Pla des del punt de vista de les propostes i les accions que conté.

Els indicadors que s'han tingut en compte es classifiquen en tres tipus bàsics:

- Indicadors d'*input* (recursos). Mesuren els recursos utilitzats per posar en marxa les accions previstes. Remeten, per tant, de forma prioritària, als recursos humans, materials i financers utilitzats per dur a terme el programa d'accions.
- Indicadors d'*output* (productes). Remeten al compliment i a les característiques dels "productes" o "realitzacions" de les activitats o conjunts d'activitats contemplats en els diferents programes d'intervenció: nombre i característiques de la població atesa, cobertura de la població diana, nombre de sessions o d'hores que ha requerit l'actuació o les actuacions, inversió per unitats de població, etc.
- Indicadors d'*outcome* (resultats). Fan referència a les variables de canvi o resultat de les accions, aquelles que més directament s'associen als objectius de millora i transformació que persegueixen. Per exemple, en l'àmbit de la salut, es podria considerar de reduir les desigualtats socials en salut o, en l'àmbit educatiu, de reduir l'abandonament educatiu prematur. En darrer terme, aquests indicadors són els que mesuren l'èxit dels programes i a partir dels quals se n'estima l'impacte.

Model global del Pla de Barris

Tipus d'indicadors

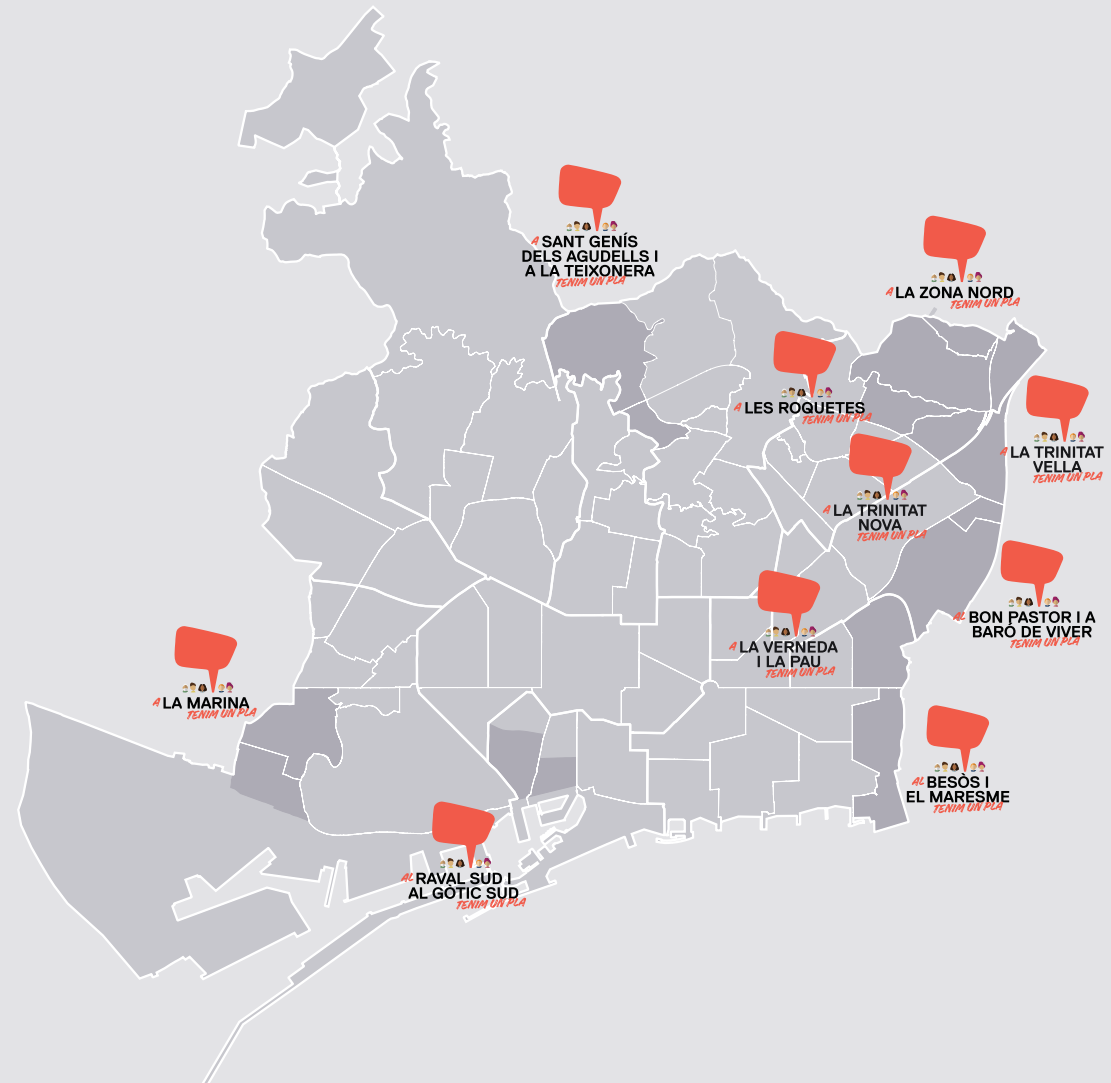
_Esquema general del sistema d'indicadors per al seguiment del Pla de Barris /
Font: Ivàlua

Bloc 4 >

18 | La comunicació del Pla de Barris

El programa del Pla de Barris vol promoure la implicació veïnal en el seu desplegament. La comunicació ha de ser l'eina que permeti arribar al territori. Per tant, cal abordar de manera adequada com es difon per maximitzar-ne la incidència i la implicació veïnal.

Amb aquest propòsit s'han definit uns objectius de comunicació, una narrativa, un grafisme identificador i unes eines que permetin assolir l'impacte desitjat.

Objectius

Cal plantejar una difusió global i general per al conjunt del Pla de Barris que abordi i expliqui el programa com una política de govern. A la vegada, cal plantejar una difusió més local, específica i personalitzada per a cada barri concret on es desplega el Pla, que pugui assolir els objectius següents:

- Transmetre de manera directa i clara les actuacions i propostes del Pla de Barris.

- Aconseguir la màxima participació i col·laboració de les entitats i dels veïns i veïnes de cada barri en la definició i en la coproducció de les actuacions concretes.

- Transmetre de manera transparent el desplegament del Pla de Barris i els resultats o l'avaluació que se'n derivi.

En aquest sentit, el Pla de Barris ha elaborat una estratègia de comunicació basada en la coproducció com a eix vertebrador. L'objectiu principal de la comunicació del

Pla ha de ser, en última instància, posar en valor el barri. La comunicació del Pla de Barris busca generar un nou paradigma de relació, capgirant els protagonistes en el relat comunicatiu. Així doncs, l'Ajuntament es converteix en l'ens que dona suport als barris.

L'estratègia de comunicació ha establert tres nivells d'actuació:

- Mitjans de comunicació, periodistes, bloguers, institucions i altres públics influenciadors.

- Consells de Barri i altres òrgans de participació veïnal: eines necessàries per traslladar el Pla de Barris als veïns i veïnes que ja estan mobilitzats, i a les associacions i entitats dels barris.

- Veïns i veïnes en general: accions per fer arribar al veïnat les intervencions del Pla dels Barris d'una forma significativa.

_Punts informatius a la via pública. Carretó /
Font: Ajuntament de Barcelona

Narrativa

La comunicació del Pla de Barris es basarà en experiències per desenvolupar les accions comunicatives que pertoquin. Aquestes accions-experiència es construiran a partir de quatre eixos, que es corresponen amb les quatre fases que conformen qualsevol procés de descoberta i aprenentatge: inspiració, exploració, construcció i comunicació.

L'estratègia de comunicació prendrà els projectes motor de cada Pla de Barris com a punt de partida per elaborar les accions al seu voltant.

Grafisme

Pel que fa al grafisme del Pla de Barris, la voluntat és poder identificar tots els plans de la ciutat i alhora poder arribar a la precisió i l'especificitat de cadascun dels barris. Per aquest motiu, el logotip del Pla de Barris és el mateix per a tots els districtes i inclou el nom del barri o dels barris en qüestió.

La proposta en aquest sentit és utilitzar aquest logotip (en les diferents variants i opcions) per a la comunicació de cada actuació que es desplegui del Pla de Barris, amb la voluntat de facilitar una lectura de conjunt que permeti identificar cada acció concreta com una part d'un projecte més ampli. El logotip, doncs, se suma a l'estratègia de posar el barri al centre de les actuacions.

QUÈ ÉS? El Pla dels Barris de Barcelona és un pla de xec dissenyat per millorar la qualitat de vida de certs barris de Barcelona: A la **Trinitat Vella** inclou un conjunt d'acions en l'àmbit educatiu, social, econòmic i urbà. Té un pressupost extraordinari de **5,9 milions de €** i una clara visió transversal i transformadora.

La **implicació** dels veïns i les veïnes, així com del teixit associatiu, és indispensable per a l'èxit del programa. És per això que volem que els veïns i veïnes de la Trinitat Vella se sumin a les diferents fases de **participació, coproducció i acció comunitària** del Pla de Barris:

- PRESENTACIÓ AL CONSELL DE BARRI
- TROBADES ESPECÍFIQUES AMB LES ENTITATS
- SESSIÓ DE TREBALL SOBRE LES PROPOSTES CONCRETES
- TANCAMENT DEL DOCUMENT I PRESENTACIÓ PÚBLICA

A LA TRINITAT VELLA TENIM UN PLA
EL PLA DELS BARRIS DE BARCELONA

VINE A LA PRIMERA SESSIÓ DE TREBALL

PARTICIPA SOBRE LES PROPOSTES DEL PLA I COMPARTEIX LES TEVES IDEES SOBRE LA TRINITAT VELLA

QUAN? Dilluns 23 de gener de les 18:30 h a les 20:30 h

ON? Centre Cívic de Trinitat Vella Carrer de la Foradada, 36

Ajuntament de Barcelona | Districte de Sant Andreu

Eines

Per aconseguir una difusió d'impacte territorial, el Pla de Barris aprofitarà totes les eines de comunicació que té a l'abast. Destaquen les següents:

- Web del Pla de Barris (www.pladebarris.barcelona). És l'eina principal de comunicació de totes les accions del Pla de Barris i el punt de referència per als veïns i les veïnes a l'hora de trobar informació sobre els seus barris. Mitjançant el web es garanteix la màxima transparència en l'ús de recursos públics. A més, permet una actualització constant de la informació i un seguiment de tot el programa, amb tots els indicadors.

- Xarxes socials. L'estratègia de comunicació també inclou les xarxes socials com a eina de difusió de les sessions de treball i de les jornades participatives de cada barri. Segons el tipus d'activitat que calgui difondre, es treballarà amb les diverses xarxes amb les quals compta l'Ajuntament, com ara Twitter i Facebook. L'etiqueta principal que farà servir l'Ajuntament per fer el seguiment del programa a les xarxes socials serà **#PladeBarrisBCN**. D'aquesta manera es vol accedir a la gent jove i aconseguir uns nivells de participació més alts dels que hi ha actualment en aquest col·lectiu.

- Suports físics: rètols. Els suports tradicionals de comunicació són fonamentals per arribar a tothom, inclòs el veïnat que no està acostumat a l'ús de les xarxes socials. Totes les accions del Pla de Barris que es considerin necessàries es difondran a través de la cartelleria bàsica que es penja a les porteries i/o dels fulletons que es considerin necessaris. La seu del districte, els centres cívics, els casals de barri, els mercats i els equipaments municipals en general seran punts d'informació importants a l'hora de difondre les accions del Pla a través d'aquest tipus de suport.

- Altres formats. En funció de les necessitats comunicatives, es generaran eines específiques. En són un exemple les unitats mòbils per informar sobre trobades o accions que cal difondre, ja que, per la seva fàcil mobilitat, permeten l'accés a tot el territori. Un altre exemple d'interès són les rutes exploratòries o temàtiques. També serà fonamental generar propostes que impliquin l'acció comunicativa veïnal, implicant les entitats i el veïnat en la generació del seu propi relat de barri, amb el suport del Pla de Barris.

_Relat visual del Pla de Barris /
Font: Ajuntament de Barcelona

ELS BARRIS DE
BARCELONA
TENIM UN PLA

EL PLA DELS BARRIS DE BARCELONA

Ajuntament
de Barcelona